

Kompetencje cyfrowe młodzieży w Polsce (14-18 lat)

Warszawa, 11 grudnia 2013

Fundacja
Orange

spis treści

część 1 informacje o projekcie

część 2 młodzi żyją w Internecie

część 3 Internet i emocje

część 4 fenomen mediów społecznościowych

część 5 młodzi wysoko cenią swoje kompetencje

część 6a ocena subiektywna a praktyka – co potrafi młodzież?

część 6b Dlaczego niektórzy młodzi umieją więcej? – na podstawie badania jakościowego

część 7 własna ocena kompetencji młodych i rodziców

część 8 młodzież w Internecie a szkoła i edukacja

część 9 młodzi internauci jako twórcy

część 10 czy młodzi Polacy potrzebują cyfrowych przewodników?

aneks A porównania: wieś – miasto; chłopcy – dziewczęta

aneks B cyfrowe style życia: młodzież i rodzice

część 1

informacje o projekcie

metodologia

Główny cel badania: opis cyfrowych kompetencji młodzieży

Etap jakościowy

Cel: zrozumieć, jakie są źródła cyfrowych kompetencji. Co sprzyja ich kształtowaniu. Jaka może być rola rodziny, szkoły i innych podmiotów w tym zakresie.

Prześledzenie historii „pozytywnych przykładów” – młodych, którzy wykorzystują nowe technologie w nieoczywisty sposób.

Metodologia: przeprowadzono 12 wywiadów etnograficznych z młodymi ludźmi. Wizyty miały miejsce w Warszawie, Rudzie Śląskiej, Puławach i Katowicach.

Uczestnikami badania były osoby, które ponadprzeciętnie wyróżniały się pod względem liczby wykorzystywanych technologii dostarczanych przez Internet oraz częstotliwości ich użytkowania. Były to często osoby znane w swoich społecznościach z dużej aktywności i znajomości nowoczesnych technologii. Każdy wywiad realizowany był w domu respondenta i trwał około 3. godzin. Był nagrywany zarówno w formie audio jak i video. W trakcie przeprowadzania wywiadu obecny był rodzic dziecka.

Etap ilościowy

Cel: nakreślenie obrazu przeciętnego młodego użytkownika nowych technologii: jak często z nich korzysta, jakie czynności wykonuje, z jakich funkcjonalności korzysta. Jak ocenia własne kompetencje, skąd czerpie wiedzę o nowych technologiach. Jak ocenia zajęcia szkolne poświęcone tym zagadnieniom.

Metodologia: indywidualne wywiady z młodymi ludźmi oraz z ich rodzicami.

Respondenci dobrani w sposób warstwowo–losowy, przy czym warstwy zostały wyznaczone przez kategorie wiekowe, a następnie, w ramach warstw, nastąpił dobór losowy na podstawie numeru PESEL, zapewniający reprezentatywność na poziomie płci i miejsca zamieszkania. Wywiady z młodymi ludźmi realizowane były bezpośrednio F2F w domach respondentów przy wykorzystaniu narzędzia CAPI.

część 2

młodzi żyją w Internecie

częstotliwość i długość korzystania z Internetu

Nowe technologie – szczególnie Internet – towarzyszą młodzieży zarówno w szkole jak i w czasie wolnym. Młodzi respondenci w badaniu jakościowym w ten sposób opisywali swoje sposoby spędzania wolnego czasu:

Wchodzę na Facebooka codziennie, ale każdy tak robi, przynajmniej w moim wieku. Każdy z nudów siedzi na tym Internecie to staram się z niego korzystać, mniej mogę wychodzić niż moi znajomi znaczy krócej bo mama się o mnie martwi to więcej na Internecie siedzę.
~dziewczyna 17 lat Ruda Śląska

W weekendy to na pewno staramy się zawsze znaleźć jakiś dobry film na laptopie czy w telewizorze. Albo oglądamy w Internecie, ktoś ma zawsze jakieś kolekcje, ktoś pożyczy, czy mamy takie swoje na płytach nagrane, to zawsze coś się znajdzie i właśnie większym gronie sobie oglądamy.
~chłopak 17 lat Warszawa

Staram się wychodzić, mam kolegów, którzy lubią grać w piłkę. Najczęściej umawiamy się na Facebooku – organizujemy zdarzenie i zbieramy chętnych do gry.
~chłopak 16 lat Warszawa

Również wyniki etapu ilościowego potwierdzają, że Internet jest codziennością młodych Polaków. Wśród tych, którzy w swoim gospodarstwie domowym posiadają stały dostęp do Internetu, zdecydowana większość deklaruje, że korzysta z niego codziennie. Na podstawie deklaracji dotyczących średniego czasu spędzanego w Internecie, można wysnuć tezę, że po spaniu i nauce jest to trzecia najdłużej wykonywana czynność.

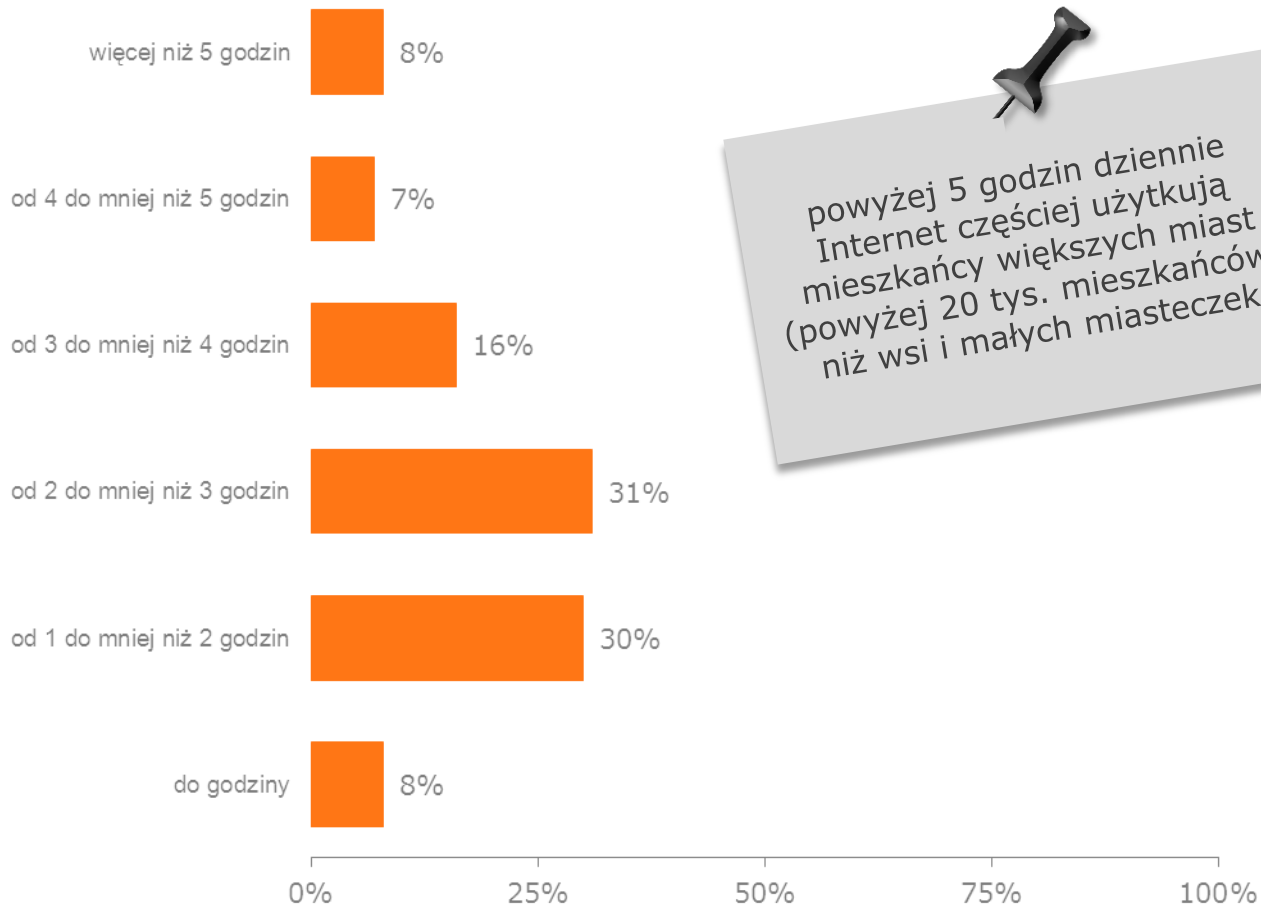
Internet jest stałym elementem naszego dnia młodzież

P3. Ile czasu przeciętnie w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z Internetu (w dowolnym celu)? [N=600]

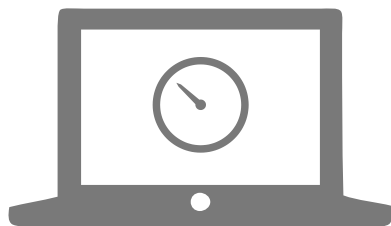

Wydaje mi się, że teraz już każdy korzysta z Internetu codziennie, przynajmniej w mojej grupie wiekowej, albo nawet i młodszy, teraz wydaje mi się, że coraz to młodszy, granica wiekowa korzystających się obniża

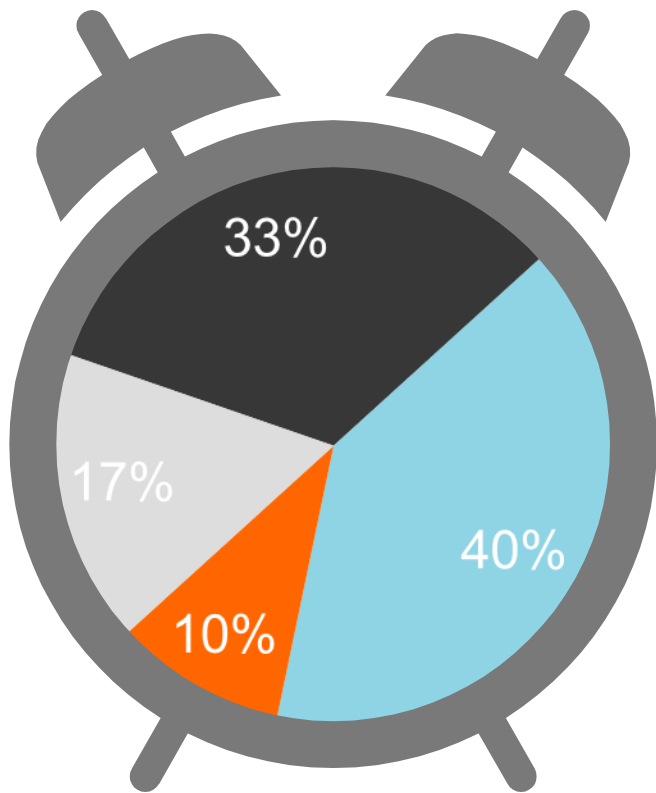
~chłopak, Warszawa, 17l.

powyżej 5 godzin dziennie Internet częściej użytkują mieszkańcy większych miast (powyżej 20 tys. mieszkańców) niż wsi i małych miasteczek

sen, szkoła i surfowanie po Internecie – trzy najważniejsze czynności

- Sen
- Szkoła i nauka
- Surfowanie
- Pozostałe

Na podstawie deklaracji młodych respondentów, średni czas poświęcany codziennie na korzystanie z Internetu to około 2,5 godziny

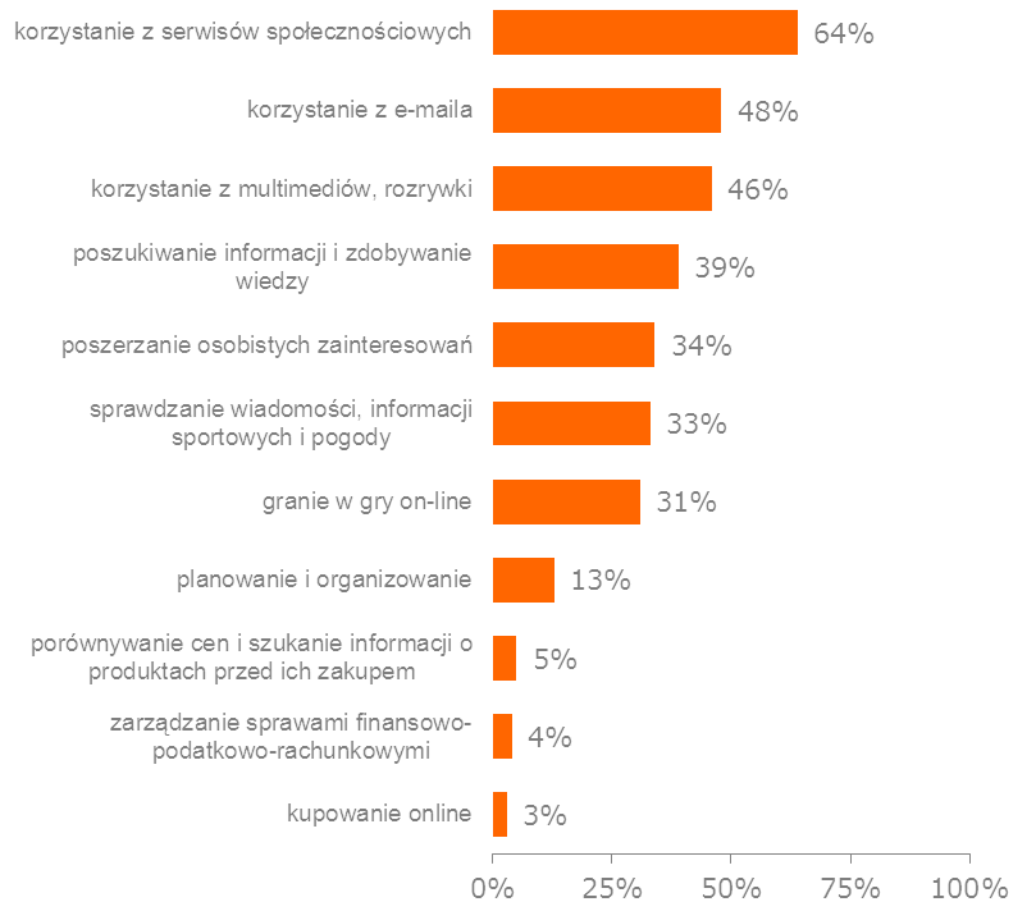
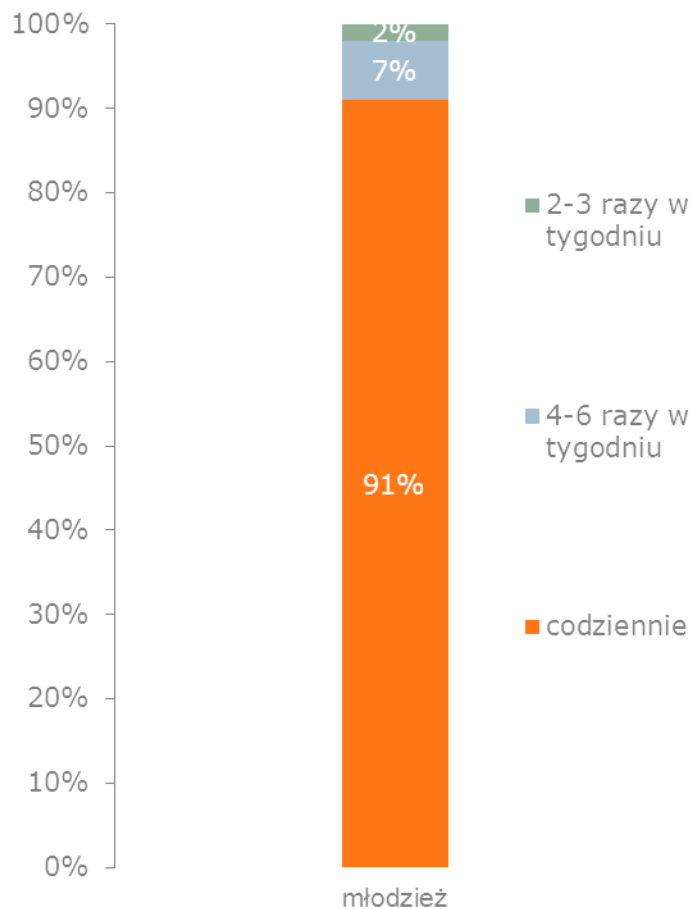
Przyjmujemy, że młody człowiek poświęca w ciągu doby 8 godzin na sen, ma średnio 6 lekcji a w domu poświęca jeszcze dodatkowy czas na naukę i odrabianie prac domowych.

Typowy dzień, typowego nastolatka można opisać skrótem 3xS: sen, szkoła, surfowanie

nie wyobrażamy sobie dnia bez portalu społecznościowego, e-maila, multimediiów

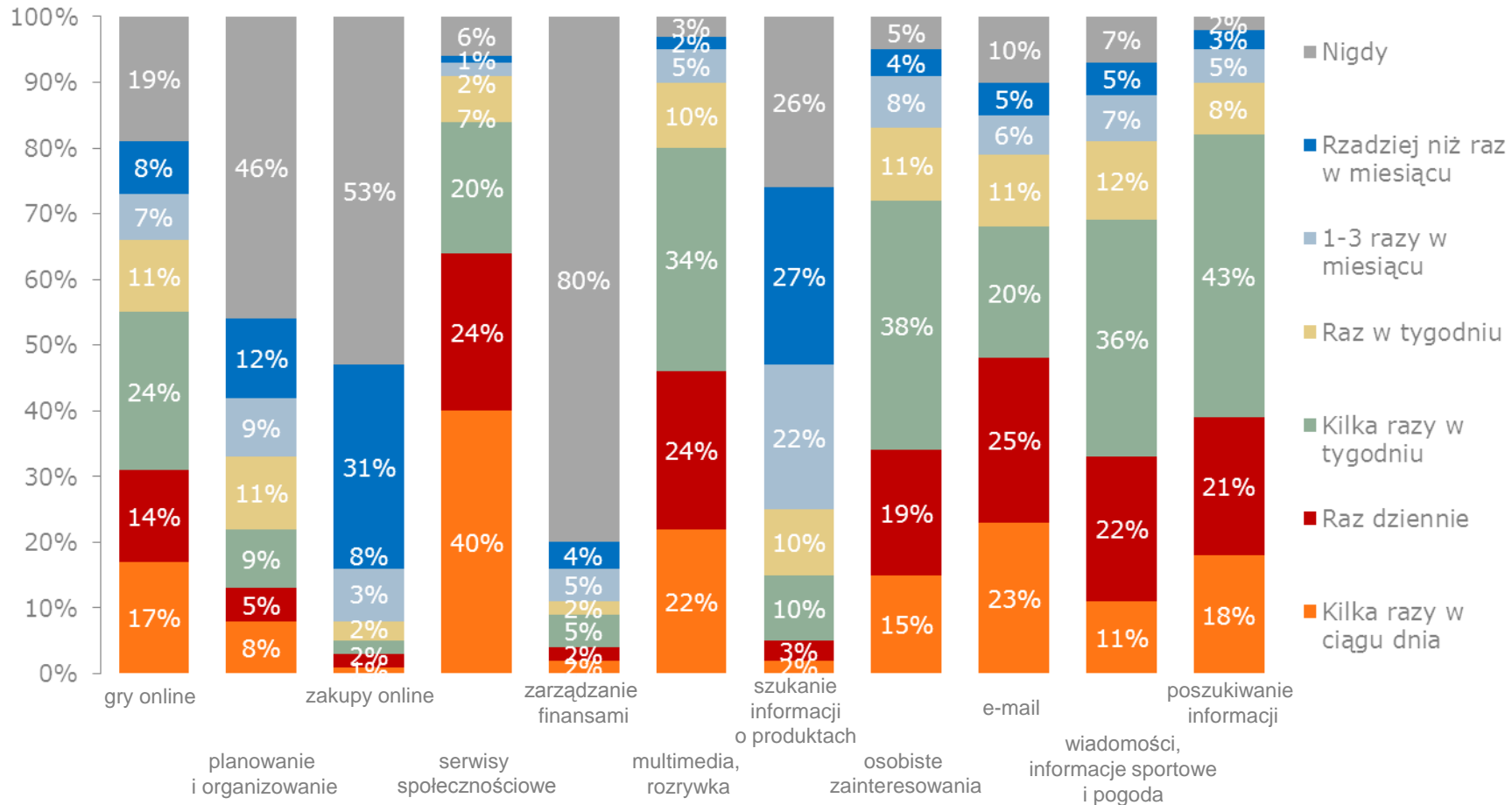
DL3. Jak często korzystasz z Internetu w jakimkolwiek celu i w jakimkolwiek sposób? [N=600]

DL4. Jak często wykonujesz każdą z czynności? Prezentowana jest suma odpowiedzi: raz dziennie + kilka razy w ciągu dnia [N=600]

cały czas pozostajemy ze sobą w kontakcie, słuchamy muzyki, oglądamy filmy

DL4. W Internecie można wykonywać wiele czynności. Interesuje nas jak Ty korzystasz z Internetu. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

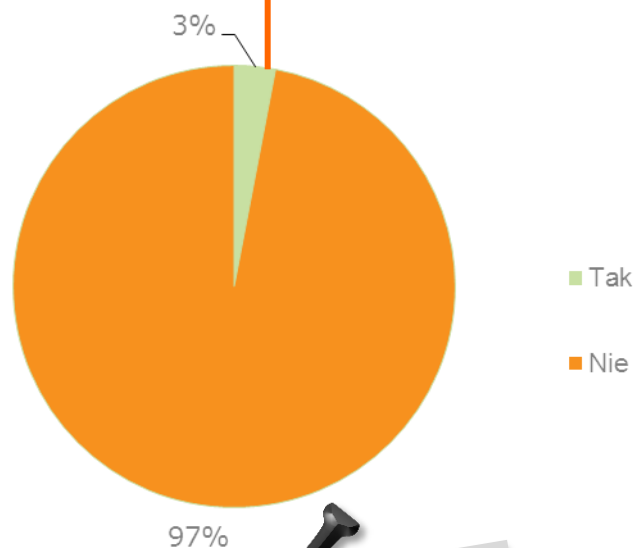
wolimy czytać niż pisać blogi

P15. Czy prowadzisz własnego bloga?
[N=600]

P16. Jaka jest tematyka tego bloga?
(wyniki pokazywane w liczebnościach)
[N=16]

Prowadzenie blogów

52% młodzieży przynajmniej raz w tygodniu **czyta** bloga

zdjęcia

3 wskazania

kosmetyki

2 wskazania

inne

7 wskazań

wolimy czytać niż pisać blogi

- Z jakościowej części badania wiemy, że wśród młodych, którzy aktualnie nie piszą blogów, wiele osób o tym myślało, próbowało kiedyś to robić (nawet parokrotnie), zarzucało ten pomysł, potem do niego wracało, znów zarzucało.
- Sama idea posiadania bloga wydaje się dla młodych kusząca. Chcą mieć możliwość przedstawienia gdzieś wszystkiego, co ich porusza, opisanie tych wszystkich śmiesznych lub trudnych sytuacji w życiu, wyrzucenia z siebie nagromadzonych emocji.
- Wiedzą, że jednym z narzędzi, które się do tego nadaje, jest blog.
- Wymaga on jednak podstawowej samodyscypliny, z którą młodzi często mają problemy: trzeba być konsekwentnym, regularnie zamieszczać wpisy. Trzeba również znaleźć jakąkolwiek, chociażby najprostszą formę dla przekazywanych treści.
- Dodatkowo, młody człowiek zaczynający pisać musi zmierzyć się z „przekleństwem” Internetu – koniecznością odnoszenia się do negatywnych komentarzy odnośnie zamieszczonych przez siebie treści. Brak kontaktu bezpośredniego powoduje, że w Internecie łatwo jest skrytykować zamieszczone przez siebie treści. Młodzi ludzie, którzy są krytykowani przez innych, często wycofują z aktywności.

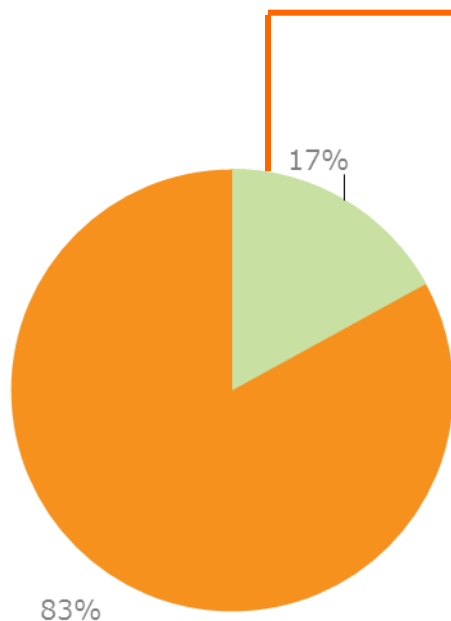
Z 3 lata temu żeśmy w 3 siedziały z koleżankami i wymyśliłyśmy, że w 3 założymy wspólny photoblog i będziemy prowadzić codziennie, co 3 dni zmieniać się ale w końcu ta jedna koleżanka go mniej prowadzi a głównie ja z tą drugą dziewczyną. Staramy się to codziennie prowadzić ale w wakacje trochę rzadziej to robimy i od tego zależy też ile mamy wejść, wyświetleń. To nie jest taki tematyczny blog tylko co się dzieje u nas, co mamy zamiar robić.

~ dziewczyna, 17 lat, Ruda Śląska

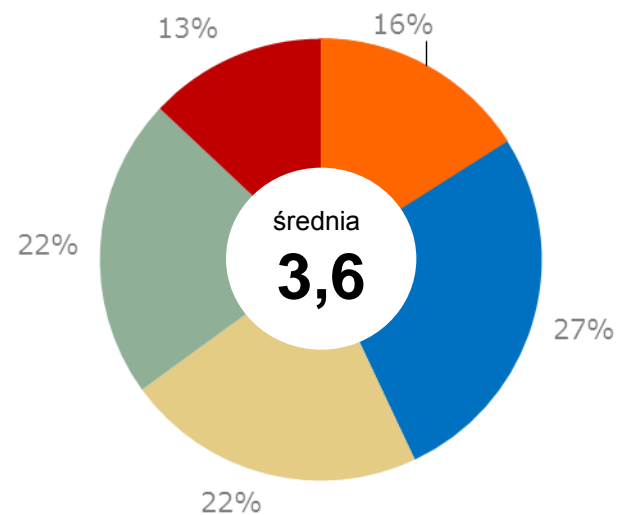
rzadko korzystamy z for Internetowych

P18. Czy jesteś zarejestrowanym członkiem for Internetowych?
[N=600]

P19. Na ilu forach Internetowych jesteś zarejestrowany(a)?
[N=102]

■ Tak ■ Nie

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 i więcej ■ Trudno powiedzieć

rzadko korzystamy z for Internetowych, ale je czytamy

- Z części jakościowej wiemy, że młodzi bardzo chętnie korzystają z for internetowych. Traktują je jako źródła wiedzy na każdy interesujący ich temat.
- Aktywne uczestnictwo w forum internetowym wymaga jednak posiadania ponadprzeciętnej motywacji, na przykład szczególnego zaangażowania w jakąś pasję.
- Aktywny uczestnik to dla osoby młodej ktoś, kto ma wiedzę i potrafi się wypowiedzieć na temat będący przedmiotem forum. Sami siebie postrzegają jako osoby, które nie potrafiłyby wnieść ciekawych dla innych uczestników treści.

Są, ale to na tych forach sportowych to zazwyczaj bywa tak, że tam są osoby, które albo się kłócą pomiędzy sobą, albo wyrażają swoje opinie w taki sposób, że jak się wypowie osoba o innej opinii, to od razu wyjdzie jakaś awantura w Internecie. Ja unikam komentowania na tych stronach internetowych. Głównie na Youtubie tak jest, te komentarze służą głównie do tego, żeby ludzie się kłócili. Tak to rzadko są komentarze takie po prostu warte czytania.

~ chłopak, 17 lat, Warszawa

fora internetową są domeną bardziej doświadczonych użytkowników

P18. Czy jesteś zarejestrowanym członkiem for Internetowych?

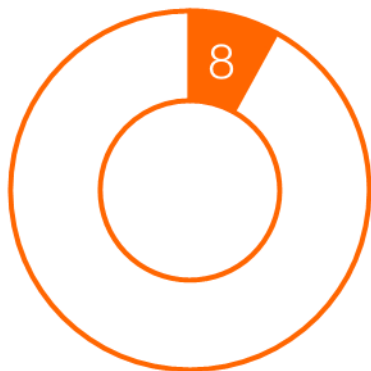
[N=600]

vs. Indeks kompetencji cyfrowych młodzieży*

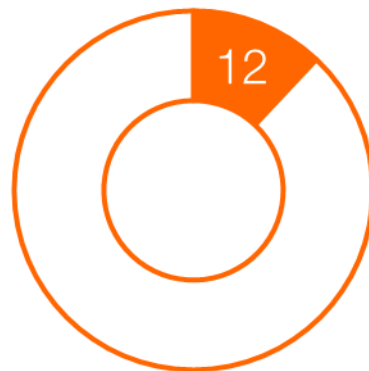
Więcej informacji o indeksie w dalszej części raportu

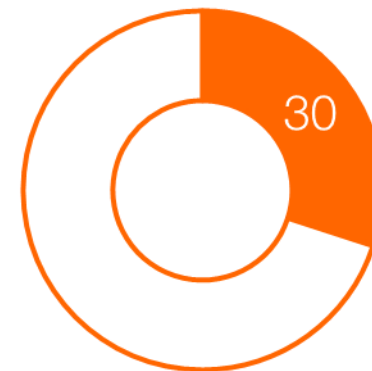
Relatywnie niski poziom kompetencji cyfrowych

Przeciętny poziom kompetencji cyfrowych

Relatywnie wysoki poziom kompetencji cyfrowych

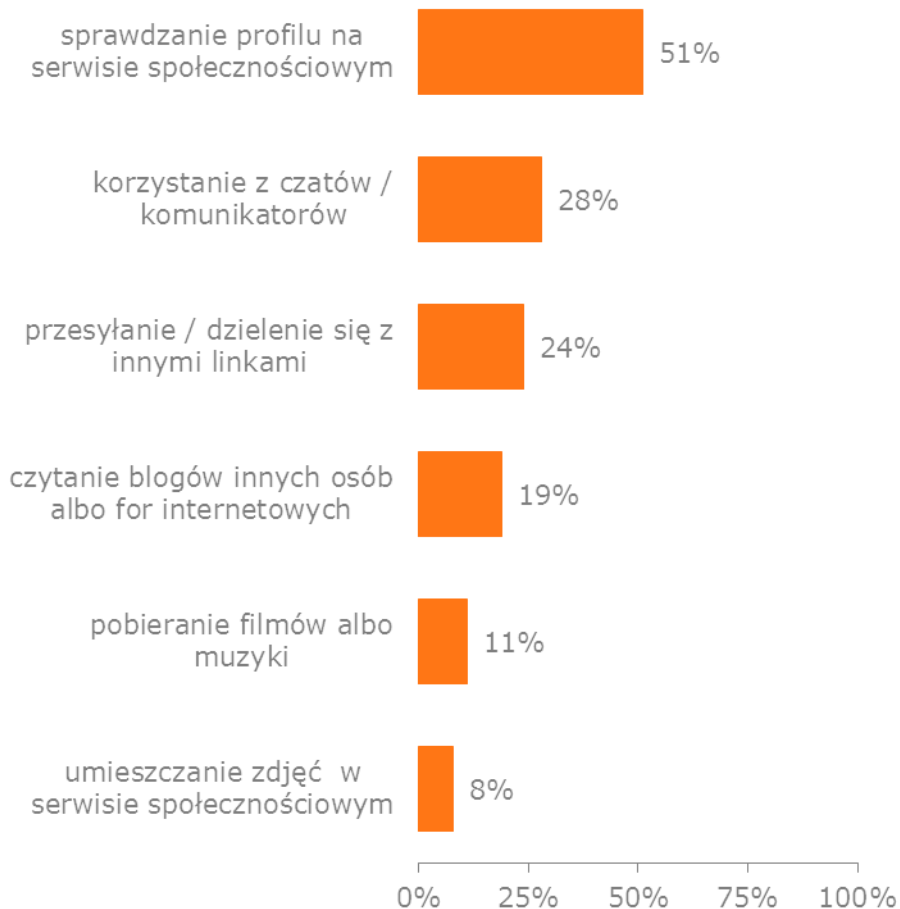

 Odsetek młodych będących zarejestrowanymi członkami for internetowych

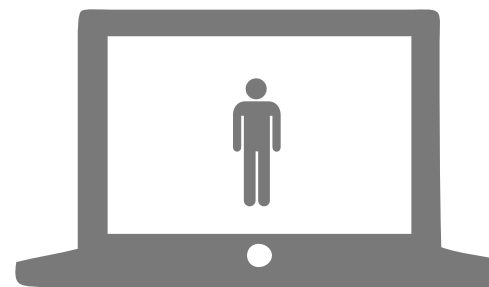
w Internecie funkcjonujemy podobnie jak w offline'ie

ranking aktywności podejmowanych w Internecie

DL6. Jak często wykonujesz następujące czynności? Prezentowana jest suma odpowiedzi: raz dziennie + kilka razy w ciągu dnia .
[N=600]

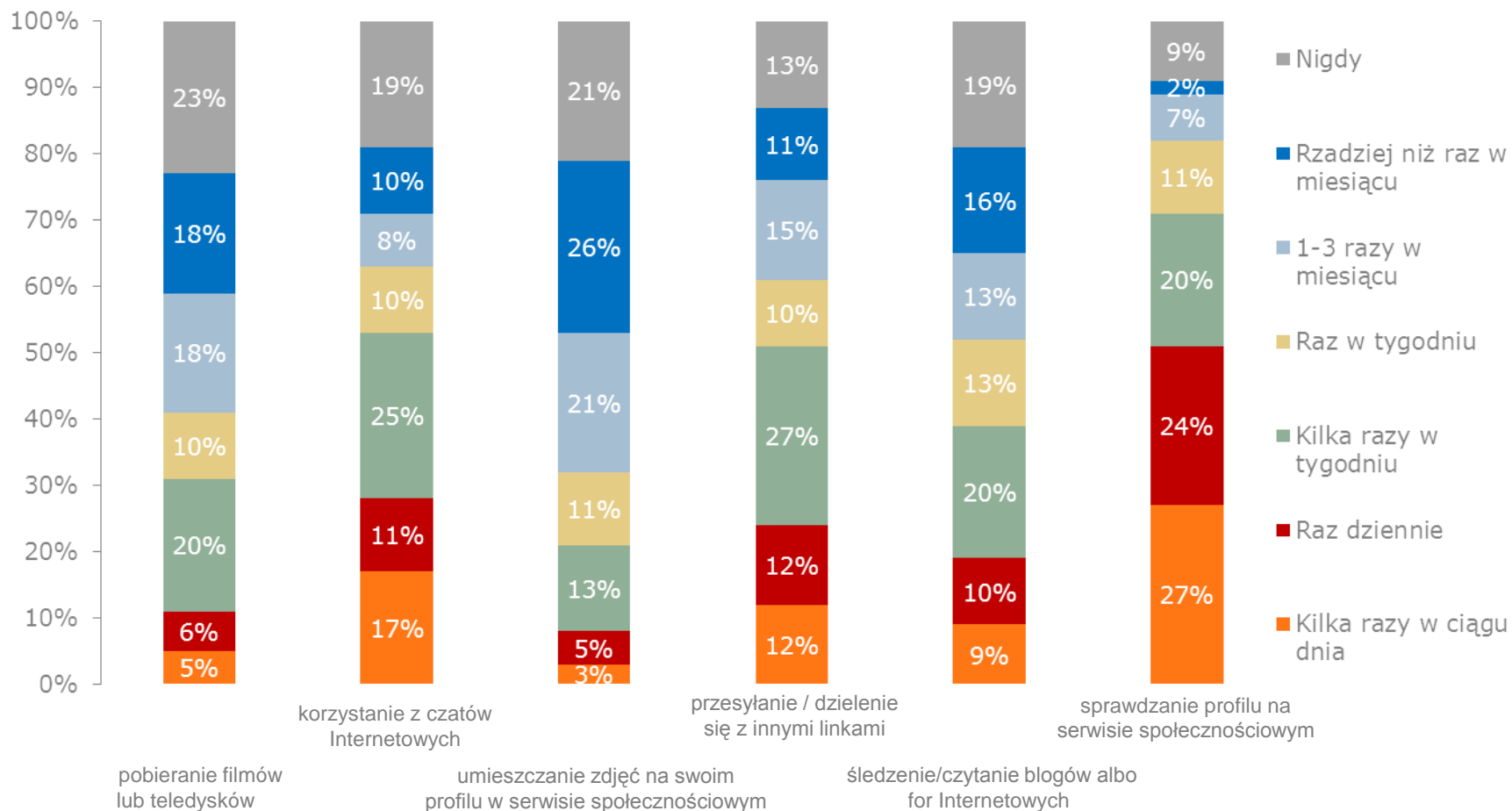

Dziewczęta częściej niż chłopcy sprawdzają swój profil na portalu społecznościowym.

jesteśmy razem, nawet gdy dzielą nas kilometry

DL6. Jak często wykonujesz następujące czynności? [N=600]

część 3

Internet i emocje

rodziców niepokoją pewne kwestie związane z Internetem, dzieci doceniają jego możliwości

Ponad połowa rodziców (57%) zgadza się, że niepokojąca jest kwestia ochrony danych osobowych w Internecie. Wśród dzieci odsetek ten jest niższy, dzieci przyznają, że mają kontrolę nad ochroną swoich danych. Rodzice za to dużo rzadziej niż dzieci doceniają Internet jako miejsce, w którym mogą się wyróżnić, poprzez które mogą wyrazić swoje uczucia. Odsetek rodziców, którzy przyznają, że Internet to medium, dzięki któremu ich relacje z innymi poprawiają się także jest dużo niższy niż u młodzieży.

Młodzież docenia ogólne cechy Internetu: pozwala im na posiadanie osobistej przestrzeni (65%) oraz wolność wypowiedzi (68%). Bardzo często deklarują, że życie bez Internetu byłoby mniej zabawne (69%) oraz, że w ogóle nie wyobrażają sobie bez niego życia (71%). Jednak najważniejszą cechą Sieci jest dla nich to, że pozwala na kontakt z osobami o podobnych poglądach.

Trudno jednoznacznie opisać postawy młodzieży wobec Internetu. Z jednej strony można powiedzieć, że są dość zachowawcze – 69% przyznawało, że kontaktuje się głównie z osobami, które zna w rzeczywistości, a 67% deklarowało, że odwiedza tylko konkretny zestaw ulubionych stron. Z drugiej strony 59% stwierdziło, że aktywnie poszukuje nowych treści w Internecie.

Cytaty

W Internecie znalazłem modelarnię puławską o której nie miałem w ogóle pojęcia i właśnie tam poznałem tylu ludzi którzy latają. Ogólnie jest dużo stron, forów modelarskich w Internecie gdzie właśnie tam są umieszczone plany, są różne nowości techniczne, różne właśnie pomoce, są problemy i staram się niektórym pomagać, także już powoli wychodzę na prostą.

~ chłopak, 17 lat, Puławy

Do komunikacji z nauczycielem też używamy Internetu. Założyliśmy sobie maila klasowego i czy jakieś materiały czy coś, to nauczyciele mogą przesyłać je na naszego klasowego maila czy jakieś prace domowe czasem też przesyłają. Oprócz tematów tych takich szkolnych to też czasem ciekawe konkursy czy imprezy czy ciekawi ludzie czy piosenki, które stają się klasowymi hitami są na chwile tam zamieszczane.

~ dziewczyna, 16 lat, Warszawa

Jest taka strona www.durummoll.pl czy coś takiego i tam są różne ćwiczenia na kształcenie słuchu. Można rozplanować interwały, trójdźwięki, dominanty septymowe. Do czerpania informacji, bo Internet to jest jedna wielka wiedza. Codziennie korzystam z Internetu i wszystkiego można się z Internetu dowiedzieć

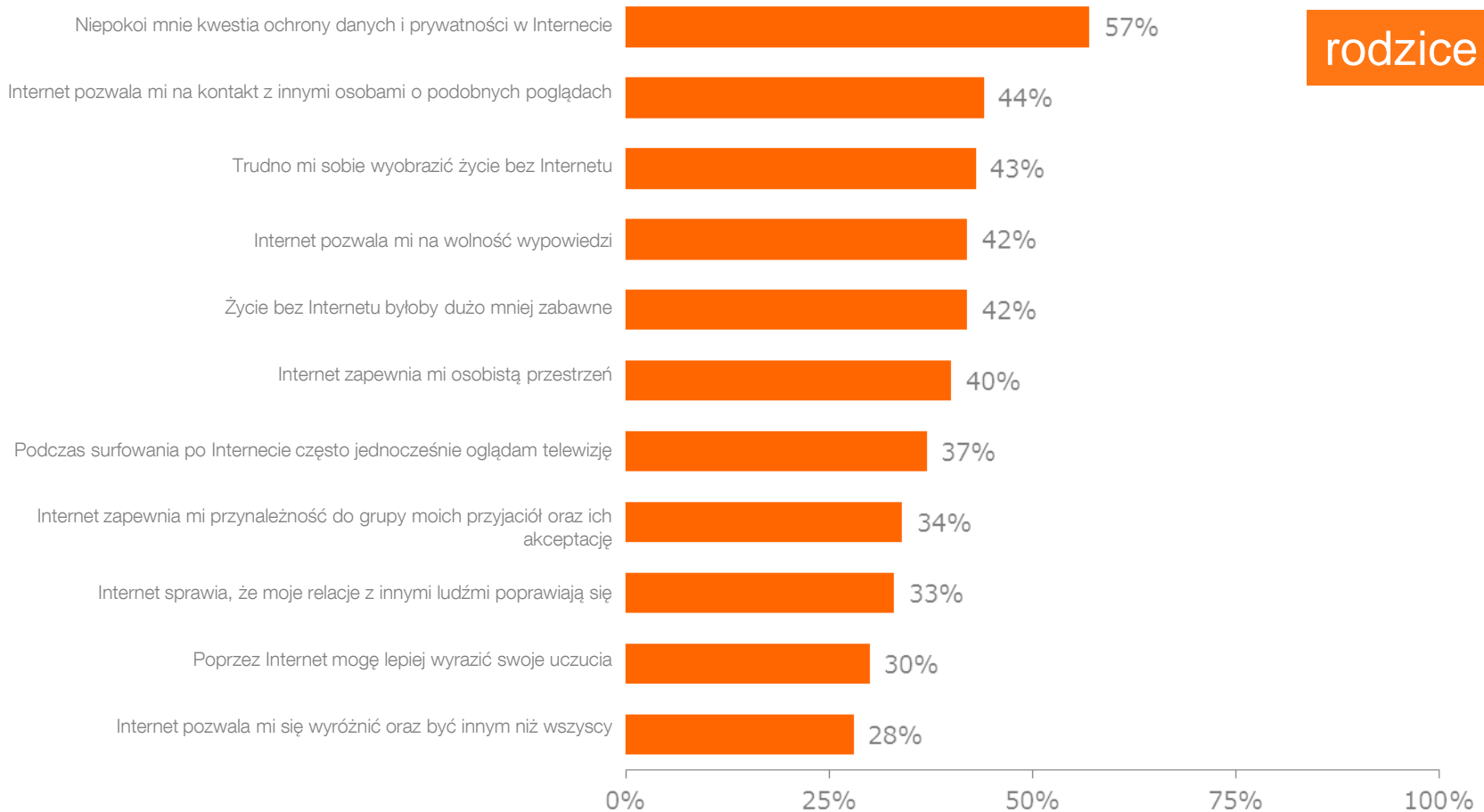
~ dziewczyna, 15 lat, Warszawa

Wcześniej podpisywałyśmy się A., O., Z., bo Ania, Ola, Zuzia ale ludzie, którzy wchodzi na tego photobloga to najczęściej nas znają czasem używamy w notkach nasze imiona ale naszych imion i nazwisk nie upubliczniałyśmy bo jak jest o sobie to tam można dać linki z facebooka, twittera, aska albo coś takiego to żeśmy tego nie robiły ale wiem, że dużo osób tak ma, że można wejść na facebooka. Ale my żeśmy to zostawiły puste, żeby nie było bezpośredniego połączenia z naszymi nazwiskami.

~ dziewczyna, 17 lat, Ruda Śląska

rodzice niepokoją się kwestią prywatności w sieci, ale doceniają możliwości kontaktów i wolności wypowiedzi

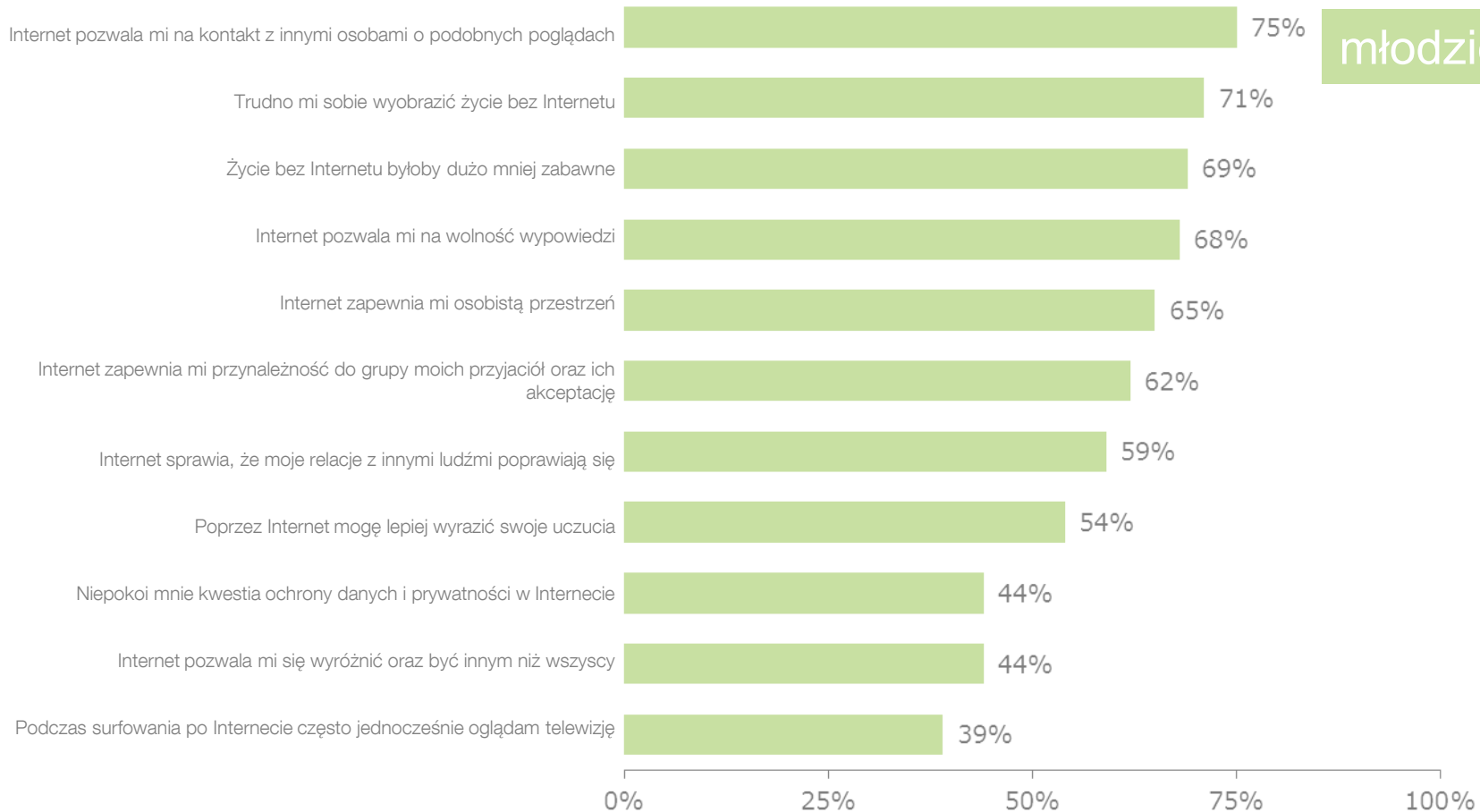
RDL7. Odczytam teraz kilka stwierdzeń. Chcielibyśmy wiedzieć na ile zgadza się Pan / Pani lub nie zgadza z każdym z nich (wskaźnik TOP2 – suma odpowiedzi „raczej się zgadzam” i „zdecydowanie się zgadzam”). [N=600]

rodzice

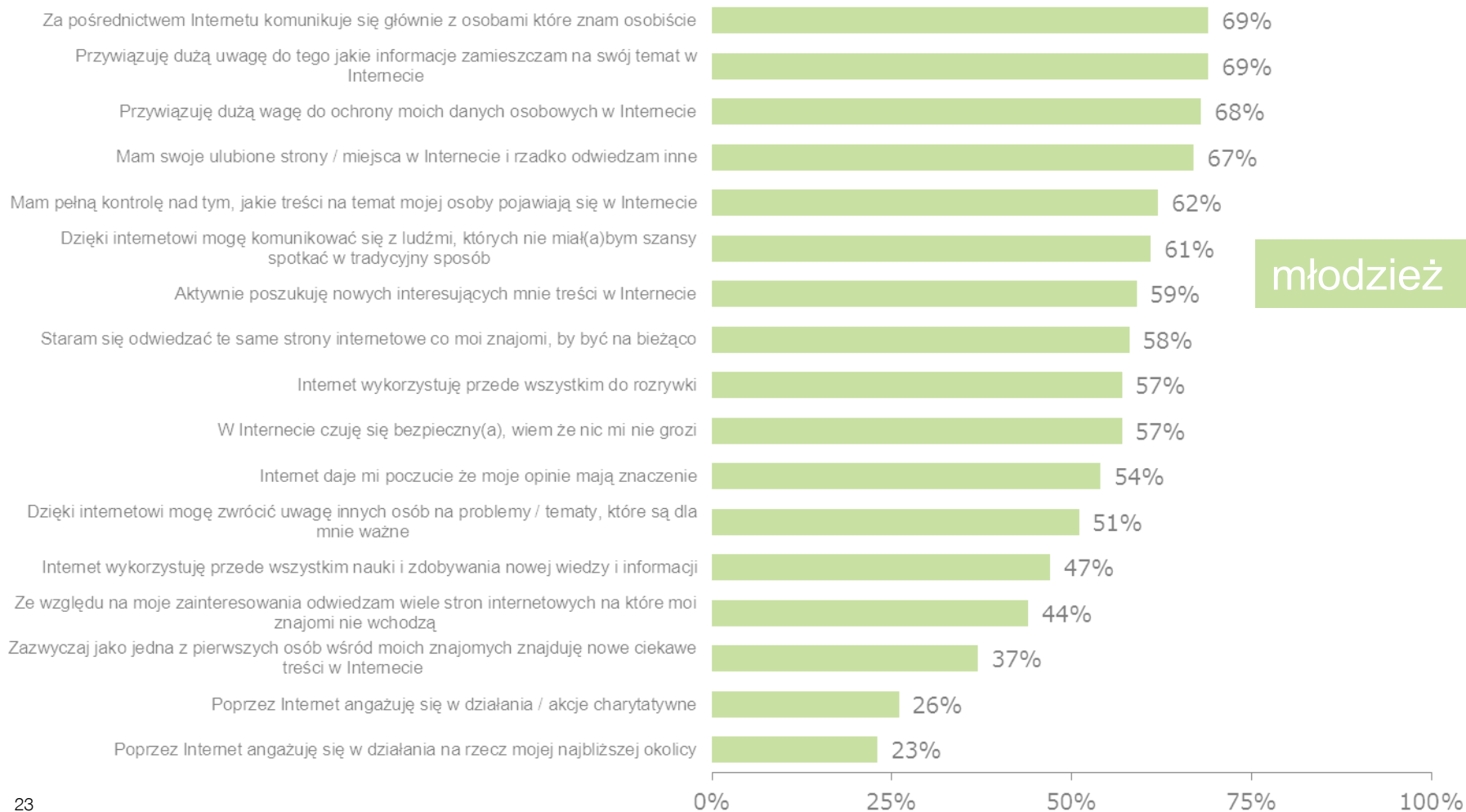
młodzież zwraca uwagę na możliwości kontaktu via Internet, nie wyobraża sobie życia bez sieci

DL7. Odczytam teraz kilka stwierdzeń. Chcielibyśmy wiedzieć na ile zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z nich. (wskaźnik TOP2 – suma odpowiedzi „raczej się zgadzam” i „zdecydowanie się zgadzam”) [N=600]

młodzież jest ostrożna i porusza się po znanych sobie rejonach w Internecie

P21. Posługując się skalą od 1 do 5 gdzie 1 oznacza że całkowicie nie zgadzasz się z danym stwierdzeniem a 5 oznacza, że całkowicie się z nim zgadzasz odnieś się do poniższych stwierdzeń. (wskaźnik TOP2 – odsetek odpowiedzi „raczej się zgadzam” + „zdecydowanie się zgadzam”. [N=600]

młodzież jest ostrożna i porusza się po znanych sobie rejonach w Internecie

- W części jakościowej projektu młodzi podkreślali, że w szkole organizowanych jest wiele „pogadarek” na temat niebezpieczeństw czyhających w Internecie, często mówią o tym rodzice.
- Dzięki temu młodzi znają wiele zasad dotyczących bezpiecznych zachowań: nigdy nie podają swoich danych osobowych (pełnego imienia i nazwiska, adresu), nie nawiązują kontaktów w osobami, których nie znają.
- Część młodych w badaniu jakościowym przyznawała, że w przeszłości zdarzało im się utrzymywać „internetowe” znajomości, jednak w trakcie ich trwania okazywało się, że zostali oszukani. „Znajomy” nie miał kilkunastu lat, tylko kilkadziesiąt. Po tych doświadczeniach uwierzyli w niebezpieczeństwo, o którym opowiadano im w szkole i zrezygnowali z tego typu kontaktów.

Na pewno, jak się nie umie korzystać albo jak się robi coś bez głowy i coś nieprzemyślanie to na pewno może być bardzo niebezpieczne. Nie, chyba nie, czasami to może były próby wyłudzenia pieniędzy przez jakieś strony, wiadomo – żeby podać, czy wysłać jakiegoś smsa czy podać numer karty czy dane osobowe żeby wyłudzić, to wtedy jestem czujny, to wiem, że coś jest nie tak, ale kontakty z innymi, żeby ktoś zastraszał czy coś to nie, nigdy mi się nie zdarzyło.

~ chłopak, 17 lat, Warszawa

część 4

fenomen mediów społecznościowych

Facebook - cyfrowe podwórko

Całkowicie usprawiedliwionym byłoby nazywanie młodych Polaków, urodzonych w latach 1995-99, pokoleniem mediów społecznościowych lub pokoleniem Facebooka. Jeśli bowiem są jakieś obszary. strony lub funkcjonalności, po które młodzi sięgają codziennie, to najczęściej jest to właśnie ten serwis.

Niemal 9 na 10 (88%) młodych Polaków posiada konto na Facebooku. Drugi w kolejności polski portal N-K może się pochwalić znacznie niższą liczbą użytkowników w tej grupie wiekowej (52%).

Wśród użytkowników amerykańskiego serwisu najpopularniejsze czynności wykonywane na tym portalu to: tzw. *lajkowanie* aktywności innych osób oraz treści zewnętrznych (odpowiednio 32% i 30% użytkowników Facebooka). Czynności wymagające od użytkowników większego zaangażowania, takie jak komentowanie lub dodawanie zdjęć wykonywane są rzadziej (odpowiednio 28% i 11%).

Inne formy obecności w cyfrowej przestrzeni nie są tak popularne jak serwisy społecznościowe. Dość powiedzieć, że z for Internetowych regularnie korzysta 17% młodych a posiadanie własnego bloga deklaruje jedynie 3%.

Facebook i jego szerokie pole rażenia

Młodzi respondenci biorący udział w części jakościowej badania dużo miejsca poświęcali roli Facebooka w ich życiu.

Zdecydowana większość ich rówieśników ma konto na tym portalu. Ten fakt ma zasadniczy wpływ na sposób wykorzystywania funkcjonalności tego serwisu. Zdarzają się wręcz wypowiedzi sugerujące, że Facebook może z powodzeniem zastąpić kontakt telefoniczny. Jest dla młodych nieocenionym narzędziem komunikacji. Pozwala funkcjonować jednocześnie w różnych grupach.

Ale Facebook to nie tylko narzędzie do komunikacji. To również sposób budowania własnej cyfrowej tożsamości. Właśnie na portalach społecznościach młodzi najchętniej umieszczają swoje zdjęcia i filmy. Jeśli ograniczymy się do tych 15% młodych, którzy przygotowują i publikują treści w Internecie, to okaże się że ponad 80% z nich robi to właśnie na serwisach społecznościach.

Facebook staje się największą galerią świata przede wszystkim dlatego, że zapewnia publikującym publiczność, z którą mogą dzielić się swoimi pracami.

Mam na Facebooku takie specjalne grupy: grupę naszej klasy, mam też grupę z angielskiego i jest też ta grupa z liceum, grupa z klubu. Szybko się można tak skomunikować. Telefonem to by ktoś musiał wydzwaniać do każdego z osobna, a tak po prostu napiszę na grupie, wszyscy wejdą i zobaczą. I jeszcze jest to dużo tańsze niż dzwonienie.

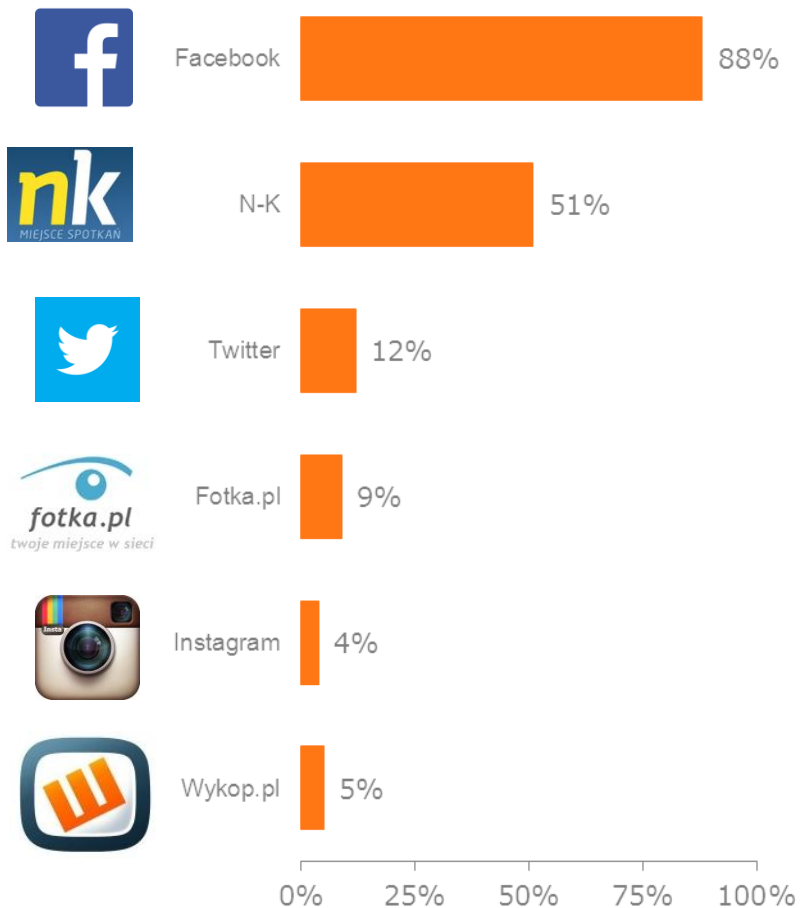
~chłopak, 16 lat Puławy

Teraz wystarczy tylko, że ktoś nie wchodzi na Facebooka albo nic nie zamieszcza na Instagramie, to telefon i dzwoniysz, co się dzieje.

~ dziewczyna, 18 lat, Warszawa

wszyscy mamy konto na Facebooku

P14. Czy posiadasz konto profil na tych portalach / serwisach społecznościowych?
[N=600]

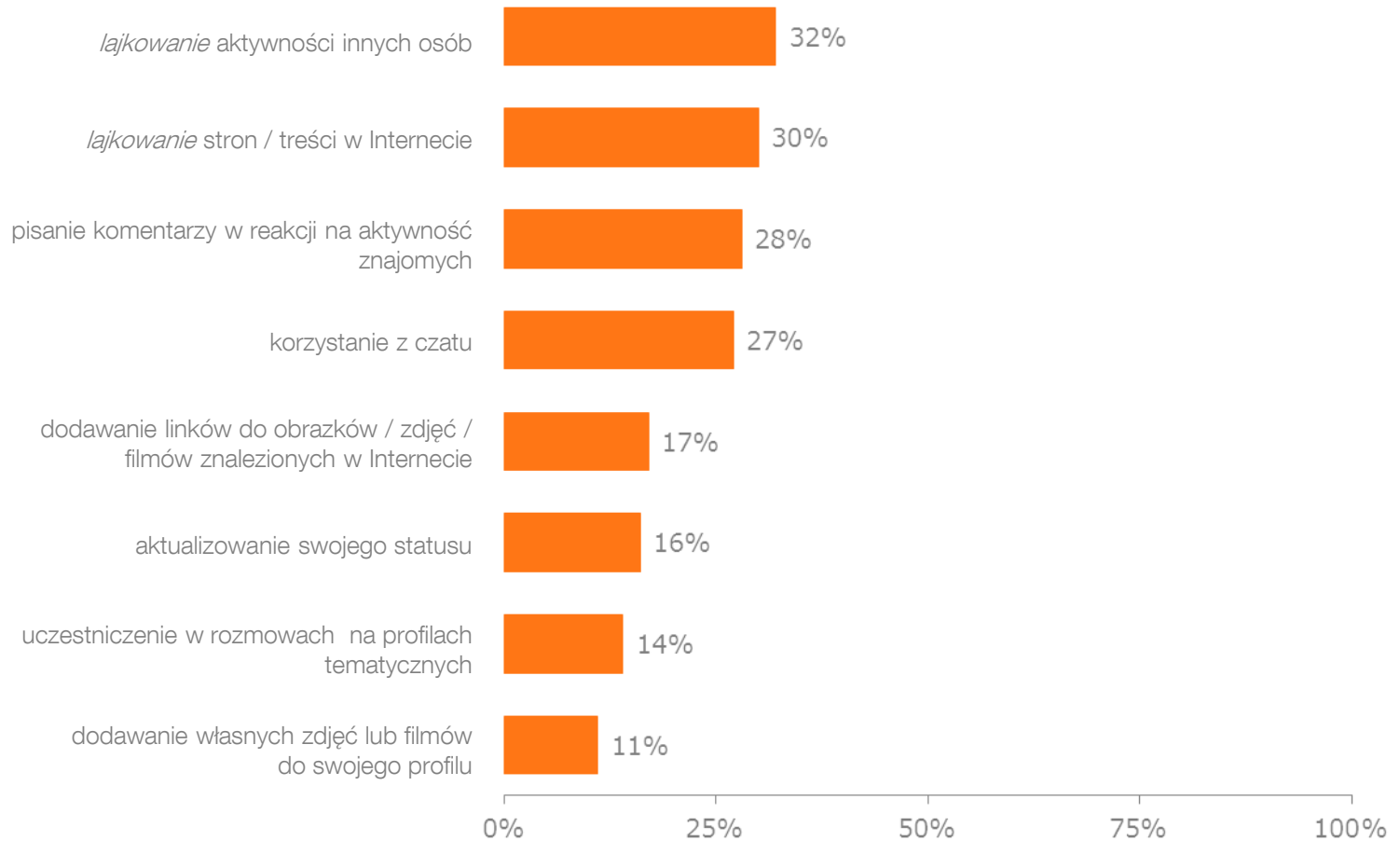

Dziewczeta częściej niż chłopcy posiadają konto na Facebooku

*Teraz mam praktycznie tylko jedną osobę z klasy, która nie ma Facebooka i ona jest nastawiona sceptycznie do niego, ale mi to tak zbytnio nie przeszkadza, teraz z większości znajomych to naprawdę wszyscy mają Facebooka, a niektórzy to nawet cały czas siedzą. Facebook teraz stał się takim strasznie ogólnym portalem i dużo osób z niego korzysta.
~chłopak, Warszawa, 17 l.*

częściej komentujemy i oceniamy aktywności innych niż sami dostarczamy treści

P14a. Jak często wykonujesz następujące czynności? Prezentowana jest suma odpowiedzi: raz dziennie + kilka razy w ciągu dnia [N=528] Na pytanie odpowiadali posiadacze konta na Facebooku.

częściej komentujemy i oceniamy aktywności innych niż sami dostarczamy treści

W badaniu jakościowym młodzi podkreślali, że uczestnictwo „mało-aktywne”: lajkowanie, ewentualnie komentowanie wpisów dodanych przez znajomych jest dla wielu z nich optymalnym sposobem funkcjonowania w Internecie:

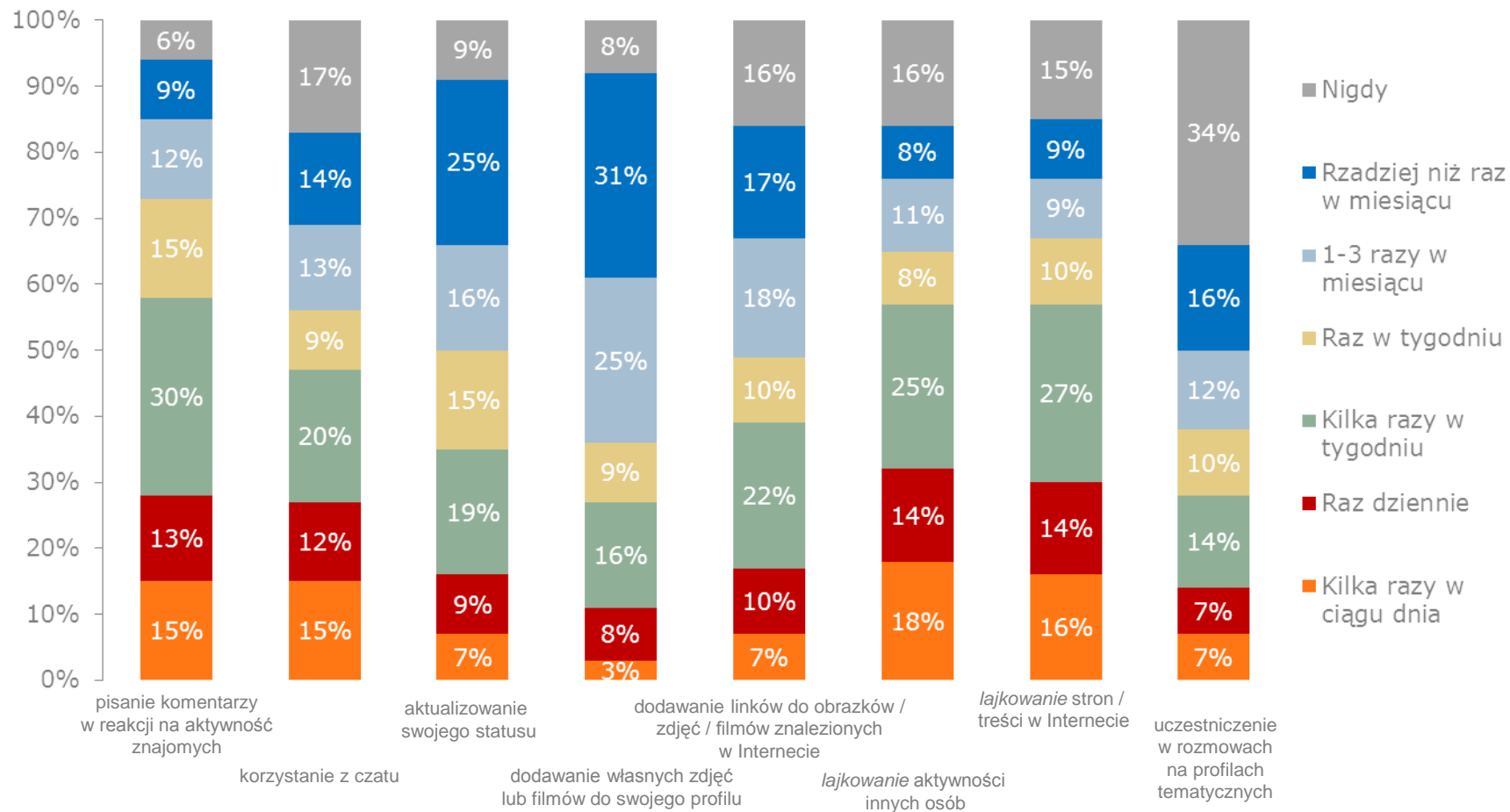
- Jest się obecnym w grupie znajomych, stale zaznacza się tam swoją obecność
- jednocześnie pozwala zminimalizować wkładany wysiłek (wpisy, zdjęcia wrzucają inni)
- oraz ogranicza ekspozycję na negatywne komentarze (własny wpis, zdjęcie, zawsze może zostać przez kogoś negatywnie skomentowane, co sprawia umieszczającemu je przykrość)

Głównie do tego żeby zalajkować coś albo zostawić wiadomość... Czasami też Facebook jest potrzebny żeby coś zrobić, żeby to polubić, tak wymuszają – chcesz to pobrać to musisz nas polubić.

~ chłopak, 14 lat, Ruda Śląska

pokazujemy, co nas interesuje, komentujemy, rozmawiamy

P14a. Jak często wykonujesz następujące czynności?
[N=528] Na pytanie odpowiadali posiadacze konta na Facebooku.

część 5

młodzi wysoko cenią
swoje kompetencje

cyfrowe kompetencje – własna ocena młodych

„Zdolna jestem niesłuchanie” – tak zaczyna się „Samochwała” Jana Brzechwy. Wiersz ten doskonale oddaje nastrój młodych respondentów oceniających własne kompetencje w zakresie korzystania z komputera i Internetu.

Co najmniej 80% młodych swoje kompetencje w zakresie korzystania z Internetu, wyszukiwania informacji i ogólnej obsługi komputera ocenia doskonale. Stosunkowo najwięcej problemów młodzi mają z oceną wiarygodności informacji znajdujących w Internecie oraz z tworzeniem prezentacji. Jednak nawet w tych obszarach odsetek młodych deklarujących doskonale umiejętności w tym zakresie przekracza 50%.

Szczególnie interesujący wydaje się wątek związany z weryfikacją wiarygodności informacji, które można znaleźć w sieci. Z jednej strony zdecydowana większość młodych zachowuje jakiś dystans i nie przyjmuje wszystkich informacji znalezionych w sieci bezkrytycznie (tylko 21% uważa informacje w sieci za całkowicie wiarygodne). Warto jednak zauważyć że główny sposób weryfikowania tych informacji opiera się również na Internecie i polega na zestawianiu informacji z różnych stron Internetowych. Robi tak co czwarty młody.

Cytaty

Jeśli chodzi o znajomych ze szkoły czy z podwórka, znajomych, których nie znam z Internetu, to jestem wyżej zaawansowany od nich. To są ludzie: kwejk, Google i youtube od czasu do czasu, żeby pooglądać śmieszny filmik, ale nawet nie mają konta na yt czy na kwejku. Mają na fb i dla nich fb to jest całe życie. Od nich jestem wyżej zaawansowany. Natomiast jeżeli chodzi o moich znajomych internetowych, to jestem na podobnym poziomie, może trochę wyższym, jeżeli chodzi o muzykę. Muzycznie jestem bardziej zaawansowany od moich wszystkich znajomych.
~ chłopak, 18 lat, Katowice

Z tych programów do filmów to myślę, że najbardziej ogarniam na razie, w obróbce, już mam mniej więcej jakieś pojęcie, ale kilka rzeczy niektórzy bardziej ogarniają, bawią się. Na przykład jakieś serwery w grach, ale ja tego nie potrzebowałam. Generalnie jednak czuję się pewnie raczej, wszystko wiem. Nie mam takiego czegoś, że boję się coś zrobić, bo się zepsuje. Mniej więcej ogarniam co się dzieje.
~ chłopak, 16 lat, Puławy

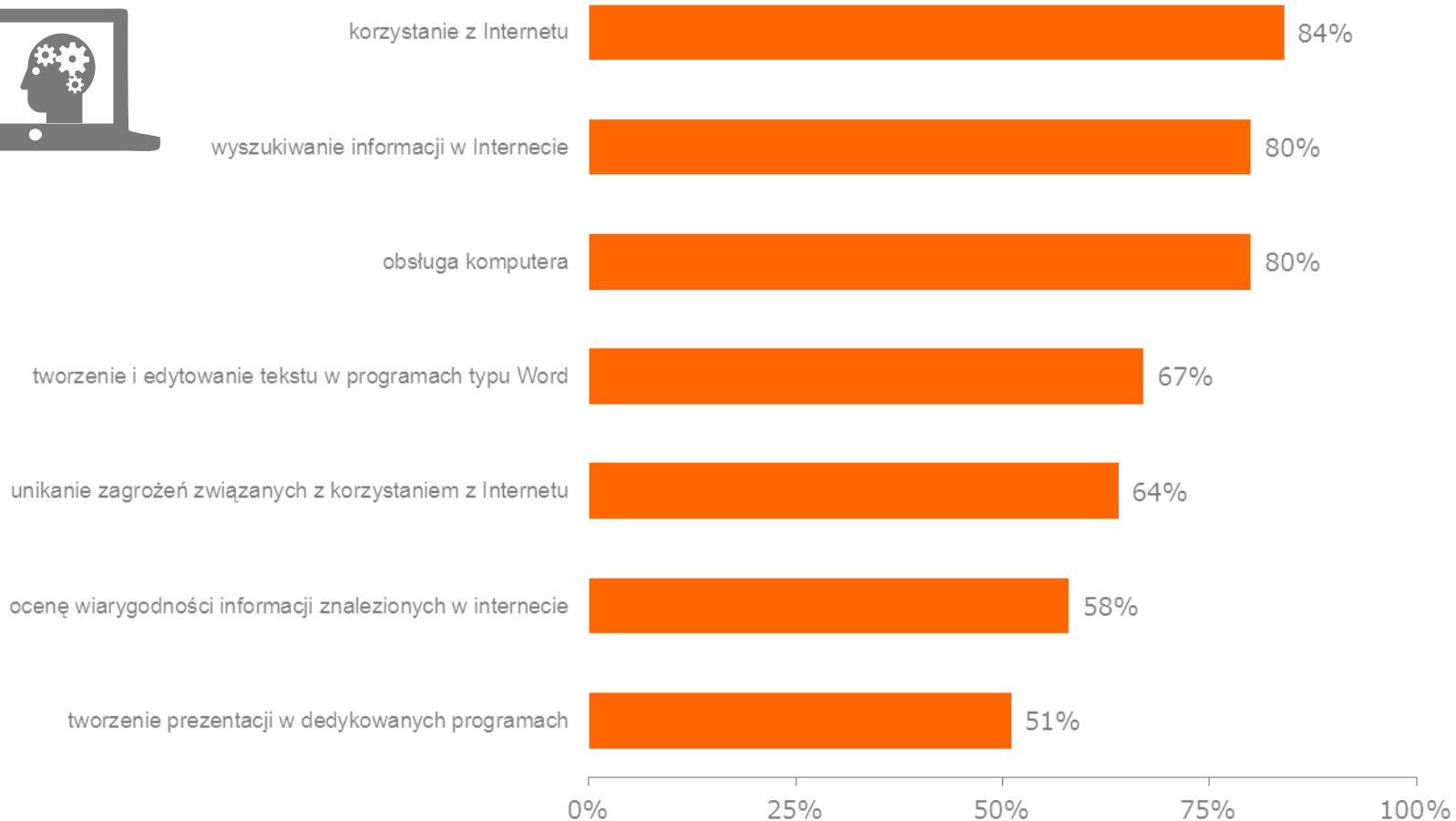
Jeżeli szukam z jakiejś konkretnej dziedziny, to mogę zapytać się profesora, czy takie informacje są wiarygodne i czy mogę z nich korzystać. Można wchodzić na inne strony. Najlepiej szukać na stronach bardzo popularnych, np. wikipedia, gdzie jest cenzura i raczej głupot nie napiszą.
~ dziewczyna, 15 lat, Warszawa

Nie wyróżniam się jakimiś super zdolnościami, bardziej wyszukuje wszystkich rzeczy ale to jest bardziej dociekliwość. Myślę, że każdy coś takiego by umiał zrobić. Nie mam problemu z jakimś programem albo jeżeli coś chcę w necie zrobić to nigdy nie mam problemu żeby zrobić to co ja chcę także uważam, że to na takim w miarę równym poziomie.
~ dziewczyna, 17 lat, Ruda Śląska

komputer i Internet nie mają dla nas tajemnic

P10. Posługując się skalą od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje, a 5 oznacza bardzo wysokie kompetencje, powiedz jak ogólnie ocenił(a)byś swoje kompetencje

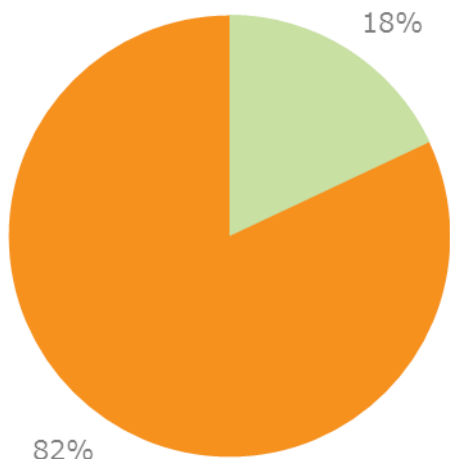
(wskaźnik TOP2 – odsetek odpowiedzi „wysokie kompetencje” + „bardzo wysokie kompetencje”).[N=600]

Internet jest ważnym źródłem informacji, ale młodzież częściej korzysta z zastanej wiedzy niż tworzy własną treść

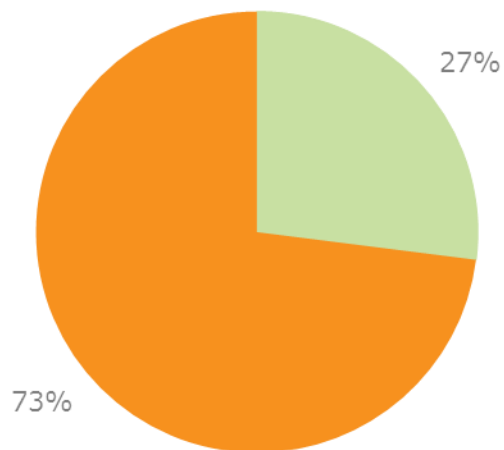
P9b.a. Czy zdarza Ci się samemu publikować w Internecie informacje bądź treści, które mogą okazać się przydatne dla innych w nauce lub odrabianiu prac domowych. [N=600]

P9b.b. Czy zdarza Ci się odpowiadać za pośrednictwem Internetu na pytania innych osób związane z nauką lub odrabianiem prac domowych. [N=600]

Tak

Nie

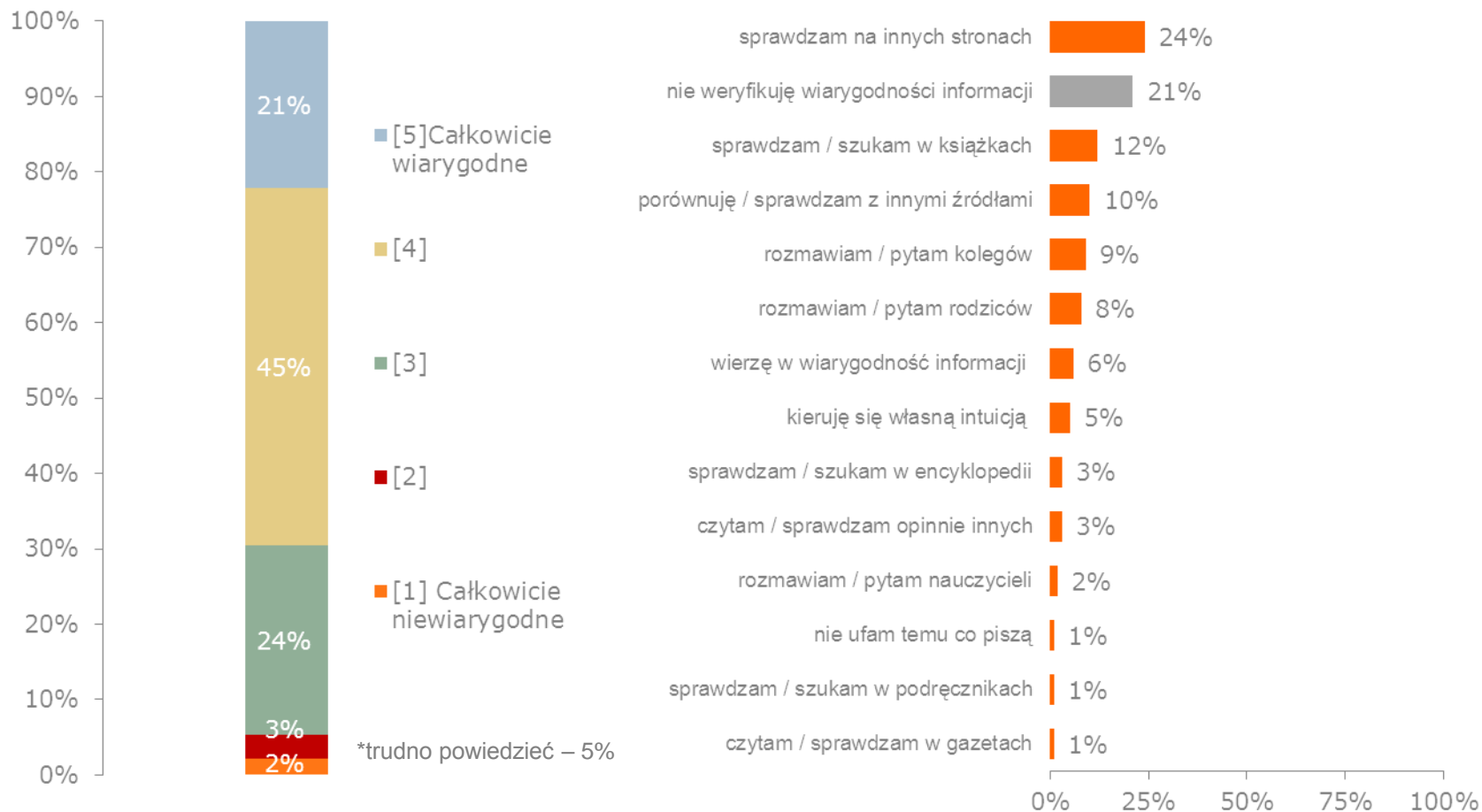
Młodzież w dużych miastach – 22%,
młodzież zamieszkująca wieś i mniejsze
miasta - 14%

Młodzież w dużych miastach – 33%,
młodzież zamieszkująca wieś i
mniejsze miasta - 23%

Internet jest dla nas źródłem godnych zaufania informacji

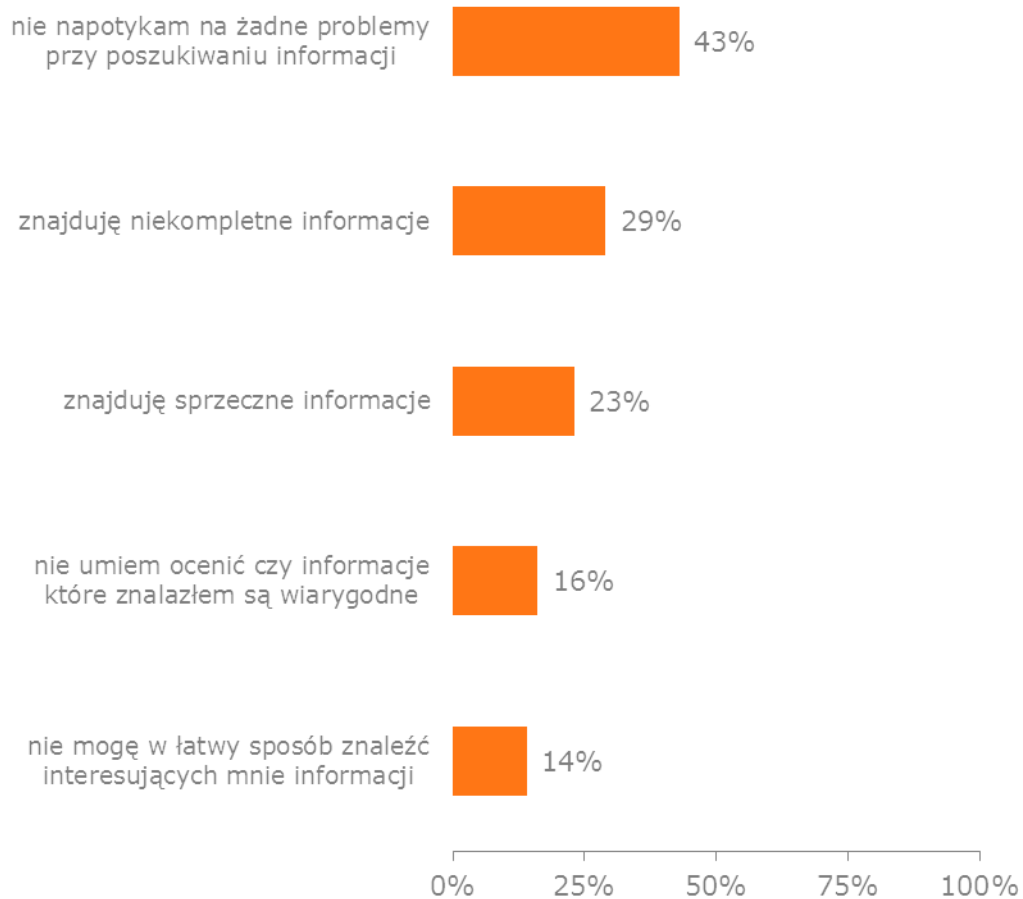
P9. Na ile informacje, które znajdujesz w sieci, są według Ciebie, wiarygodne? [N=600]

P9a. W jaki sposób oceniasz czy weryfikujesz wiarygodność informacji znajdujących w Internecie?[N=600]

na ogół znajduję to, czego szukam; jeśli nie znajduję - to wina Internetu

P8. Z jakimi problemami stykasz się najczęściej poszukując informacji w Internecie? [N=600]

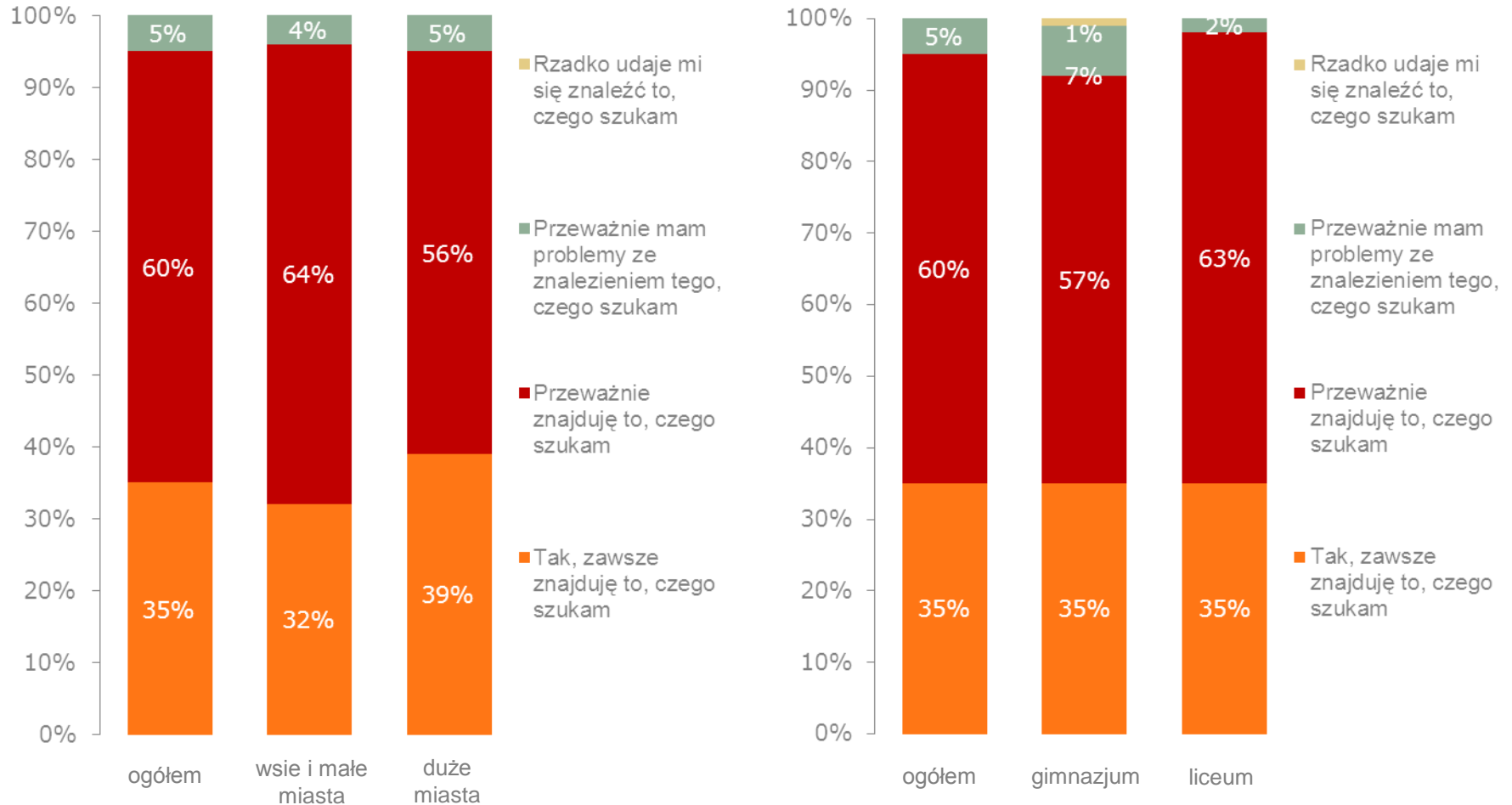

4 na 10 nastolatków
deklaruje, że nie ma
problemów z wyszukiwaniem
informacji w Internecie

dziewczęta częściej przyznają,
że nie umieją ocenić czy
znajdzone informacje są
wiarygodne

wyszukiwanie informacji w Internecie nie stwarza młodzieży problemów

P7. Czy poszukując informacji w Internecie zawsze znajdujesz to, czego szukasz? [N=600]

wyszukiwanie informacji w Internecie nie stwarza młodzieży problemów – google.com

- Wszyscy młodzi wyszukują w taki sam sposób – wpisując w wyszukiwarkę google jak najbardziej sprecyzowaną frazę, często ma ona formę pytania.
- Następnie przeglądają link po linku wyświetlone propozycje, największą uwagę skupiając jednak na odniesieniach do for internetowych. W opinii młodych na nich można znaleźć:
 - wiele opinii, w związku z czym można sobie je „uśrednić” i potraktować jako prawdę
 - pozwalają nie tylko poznać fakty, ale również opinie innych osób na interesujący ich temat (jeśli w danym momencie jest to istotne)

*Przeszukuję w Google np. hipster i nie szukam na pierwszej stronie, tylko ściągam na 45 stronę. Tam potrafią być bardzo ciekawe artykuły i człowiek może się naprawdę sporo nauczyć z tego. Dzięki temu znajduje też ciekawe strony internetowe.
~ dziewczyna, 18 lat, Warszawa*

część 6a

ocena subiektywna a
praktyka – co potrafi
młodzież?

38% badanej młodzieży stwierdziło, że posługuje się zaawansowanymi narzędziami wyszukiwania – postanowiliśmy sprawdzić jak jest w rzeczywistości

Poprosiliśmy by młodzież wpisała treść zapytania jakiej użyła by do uzyskania informacji o jeziorach znajdujących się na terenie Polski, ale nie leżących na Warmii i Mazurach.

Spośród badanych tylko 2% użyło znaków „+” i „-”. Zatem odsetek rzeczywiście korzystających z zaawansowanych narzędzi wyszukiwania jest o 36 pp. niższy niż deklarujących używanie ich.

eksperyment

Poprosiliśmy młodych ludzi by powiedzieli co wpisaliby w okienku wyszukiwarki Google jeśli chcieliby zobaczyć informacje o jeziorach w Polsce, ale z pominięciem jezior na terenie Warmii i Mazur. Oto otrzymane wyniki:

38% badanej młodzieży deklaruje, że korzysta ze znaków „+” i „-” podczas korzystania z Google jednakże ich odpowiedzi wskazują inaczej:

1

Rzeczywiste korzystanie ze znaków – ok. 2%

„Jeziora +Polska -Warmia -Mazury”

„jeziora -warmia i mazury”

2

Najczęściej młodzież kreuje zapytania przy pomocy języka naturalnego

„Jeziora w Polsce oprócz Warmii i Mazur.”

„WYSZUKAJ POLSKIE JEZIORA POMIŃ REGION WARMII I MAZUR”

„wszystkie jeziora w Polsce oprócz regionu Warmii i Mazur”

„JEZIORA W POLSCE POMIŃ REGION WARMII I MAZUR”

3

A czasami ich pomysły są dość oryginalne...

„które jezioro w Polsce jest największe?”

„jeziora na terenie Kaszub, pasie górskim i centrum Polski”

„najmniejsze jeziora”

„jeziora w okolicy Lublina”

część 6b

Dlaczego niektórzy młodzi
umieją więcej?

– na podstawie badania jakościowego

trzeba być konsekwentnym

Do badania jakościowego zaprosiliśmy młodych, którzy odznaczali się wyższymi kompetencjami cyfrowymi niż przeciętny nastolatek. Umieeli na przykład: edytować filmy, prowadzić vlogi, doradzać innym na forum o problemach informatycznych, programować.

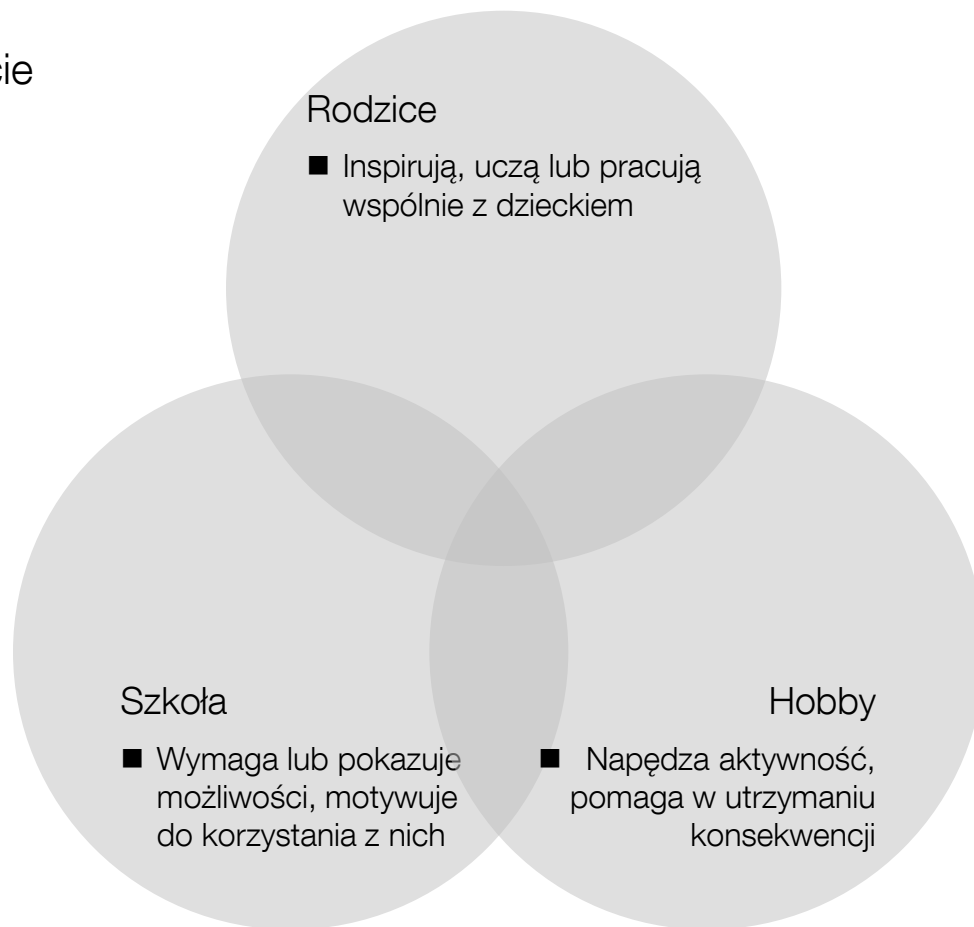
Zgodnie z wymogiem wieku, w którym się znajdowali, wszyscy z nich byli w trakcie kształtowania się swojej tożsamości. W ich wypowiedziach widoczne było „rozedrganie”, brak zdecydowania na „narrację”, za którą chcą podążać. Byli chaotyczni w wypowiedziach. Lubili kreować się na indywidualistów, aby za chwilę całkowicie negować swoje kompetencje.

Ich cechą wspólną z pewnością była **samodyscyplina**, konsekwencja w podejmowania kolejnych prób zapoznawania się z cyfrowym światem, nawet, gdy poprzednie kończyły się niepowodzeniem. Szukali, próbowali innych opcji, eksperymentowali. **W podtrzymywaniu działań pomagały im słowa uznania i aprobaty**, które otrzymywali od bliskich (rodziców), w szkole (gdzie bywali traktowani jako eksperci) lub od widzów/czytelników/użytkowników w świecie wirtualnym.

trzeba zostać zainspirowanym

Dlaczego młodzi **zaangażowali się** w poszukiwania różnych rozwiązań w świecie cyfrowym?

Zostali **zainspirowani** – przez rodziców, przez szkołę lub chcieli rozwijać swoje hobby i to popchało ich do aktywności.

Case study – „Bard”

Profil ogólny	<ul style="list-style-type: none">■ Katowice■ Chłopak, 18 lat■ Uczeń liceum
Pasje i zainteresowania	<ul style="list-style-type: none">■ Wszechstronnie utalentowany■ Fascynacja muzyką - od 8 lat gra na fortepianie, od 3 lat na gitarze, ćwiczy śpiew■ Zafascynowany fantastyką oraz grami komputerowymi (głównie League of legends)■ Skutecznie połączył swoje zainteresowania - od ponad 2 lat komponuje własne utwory dedykowane postaciom z gier, które następnie publikuje w sieci■ Dodatkowo prowadzi własnego vloga, na którym regularnie umieszcza krótkie klipy oraz nowe utwory■ Jeden z jego utworów zdobył ponad 150 tys. odsłon■ Dzięki swojej aktywności stał się rozpoznawany w gronie fanów gier■ Dzięki współpracy z portalem wydaje.pl opublikował swoją pierwszą książkę■ Dąży do poszerzania swoich możliwości – w ostatnim czasie udziela się aktywnie w jednej z onlinowych redakcji dedykowanych tematyce gier■ Chciałby w przyszłości rozwinąć vloga, tak by oprócz satysfakcji przynosił także wymierne korzyści■ Swoją aktywność traktuje jako formę wyrażania siebie oraz dzielenia się pasją z innymi
Technologia w służbie zainteresowań	<ul style="list-style-type: none">■ Zaawansowany użytkownik programów do edycji wideo i dźwięku, dzięki którym montuje kolejne odcinki vloga oraz tworzy nowe utwory (Sony Vegas Pro, Audacity)■ Stara się inwestować w sprzęt (lepsze mikrofony, kamerę, którą nagrywa vlogi)■ Internet jako źródło inspiracji, wiedzy oraz główny kanał twórczej ekspresji – obserwuje vlogi i aktywność vlogerów z całego świata, poszukuje praktycznych informacji dotyczących obróbki wideo i dźwięku, śledzi tutoriale

Case study – „Bard”

Wyzwania i trudności	<ul style="list-style-type: none">■ Braki w hardware jako główna trudność w realizowaniu planów – ograniczenia techniczne komputera, trudności przy edycji większych plików oraz równoległej pracy w kilku programach■ Brak funduszy na bardziej zaawansowane/profesjonalne oprogramowanie■ W planie zakup sprzętu nowszej generacji
Znajomi oraz rola pełniona w kręgu towarzyskim	<ul style="list-style-type: none">■ Towarzystwo zorganizowane wokół wspólnych tematów – fantastyka, fankluby gier komputerowych, LOL■ Łączenie relacji online z realem – liczne kontakty online uzupełniane przez grono skupione wokół konwentów fantasy oraz bywalców pubu „Rudy Goblin”■ Aktywność (vlog, komponowanie utworów) wpłynęły na rozpoznawalność respondenta w gronie fanów fantasy oraz osób skupionych wokół League of Legends – pierwszy w Polsce autor piosenek dedykowanych tematyce gier komputerowych
Działalność online – społeczny wymiar aktywności	<ul style="list-style-type: none">■ Źródło satysfakcji, forma autoekspresji■ Możliwość dzielenia się własną twórczością (muzyką), rozwoju umiejętności■ Źródło poszukiwania inspiracji oraz rozwoju kompetencji■ Sposób docierania do osób o podobnych zainteresowaniach i pasjach
Postawy rodziców oraz ich rola w kształtowaniu zainteresowań	<ul style="list-style-type: none">■ Aktywność syna doceniana jest ze względu na twórczy wymiar oraz szansę nawiązywania ciekawych relacji■ Równocześnie wciąż traktowane raczej w kategoriach hobby/zabawy niż obszaru, który mógłby się w przyszłości przekształcić w wymiar zawodowy <p><i>„Ja wolę, że on się takim czymś zajmuje niż miałby w inną stronę iść.”</i></p> <ul style="list-style-type: none">■ Obawa, że czas i uwaga poświęcana zainteresowaniom odbije się negatywnie na wynikach w nauce, która na chwilę obecną traktowana jest jako bardziej wiarygodny fundament budowania przyszłości młodego człowieka

Case study – „Plastyczka”

Profil ogólny	<ul style="list-style-type: none">■ Warszawa■ Dziewczyna, 16 lat■ I klasa liceum plastycznego
Pasje i zainteresowania	<ul style="list-style-type: none">■ Artystyczny profil■ Od ponad 10 lat gra na cymbałach i śpiewa w zespole ludowym – gra koncerty, w tym również za granicą■ Równocześnie od 4 lat tańczy i śpiewa w drugim zespole■ Rozwija umiejętności plastyczne, z którymi wiąże swoją przyszłość (tkanina artystyczna, malarstwo, rzeźba)■ Rozwija także zainteresowania fotograficzne – na chwilę obecną robi zdjęcia aparatem analogowym i wywołuje je w tradycyjny sposób, planuje jednak zakup aparatu cyfrowego, co ułatwi obróbkę zdjęć.■ Z pomocą taty stworzyła nową stronę internetową swojego zespołu■ W świat komputerów wprowadził respondentkę ojciec, w chwili obecnej rozwija umiejętności w szkole
Technologia w służbie zainteresowań	<ul style="list-style-type: none">■ Technologia traktowana w kategorii narzędzia umożliwiającego swobodne rozwijanie umiejętności i zainteresowań – źródło wiedzy, inspiracji, kanał komunikacji i kontaktu z osobami o podobnych zainteresowaniach, w przyszłości może także stać się formą promowania własnej działalności■ Facebook – możliwość promowania swoich zainteresowań, działań zespołu, koncertów■ Kluczowa rola szkoły w rozwoju kompetencji technologicznych – nowoczesne wyposażenie sali (komputery MAC, rysiki, tablety), zajęcia z obróbki zdjęć, tworzenia animacji■ Duża pewność własnych umiejętności na tle grona znajomych■ Wykorzystywane programy obejmują: Photoshop, Power Point, programy do edycji wideo, programy do tworzenia animacji MAC

Case study – „Plastyczka”

Wyzwania i trudności	<ul style="list-style-type: none">■ Braki w hardware – specyfikacja komputera domowego odbiega znacząco od wyposażenia oferowanego przez szkołę, brak możliwości rozwijania umiejętności w zakresie programów graficznych, obróbki zdjęć poza zajęciami■ Wysokie koszty zaawansowanego oprogramowania
Znajomi oraz rola pełniona w kręgu towarzyskim	<ul style="list-style-type: none">■ Grono znajomych budowane poprzez społeczność szkoły oraz osoby z zespołów■ Respondentka wyróżnia się wszechstronnością swoich hobby – stara się dzielić swoją pasją ze znajomymi ze szkoły, zapraszając ich na koncerty■ Część kontaktów zawiązywana jest także w trakcie imprez wyjazdowych – kontakty z członkami innych zespołów muzycznych utrzymywane są poprzez FB
Działalność online – społeczny wymiar aktywności	<ul style="list-style-type: none">■ Internet traktowany jest głównie w kategorii dostępu do wiedzy, komunikacji ze znajomymi oraz poszukiwania inspiracji do prac plastycznych. Jest to także skuteczne narzędzie promocji własnych zainteresowań■ Poprzez fora oraz grupy tematyczne respondentka śledzi prace publikowane przez innych artystów – rozważa publikowanie własnych dzieł w przyszłości, jednak na chwilę obecną nie jest jeszcze usatysfakcjonowana poziomem swoich prac■ Ułatwienie w realizowaniu hobby – np. poprzez zakupy online elementów butów do tańczenia w specjalistycznych sklepach■ Aktywne wspieranie obecności zespołu w sieci – dzielenie się zdjęciami z wydarzeń, informowanie poprzez FB o zbliżających się koncertach, tworzenie nowej strony zespołu
Postawy rodziców oraz ich rola w kształtowaniu zainteresowań	<ul style="list-style-type: none">■ Pełne poparcie dla działań córki – silne zaangażowanie rodziców w kierunkowanie i motywowanie respondentki do rozwoju w kierunku muzycznym/plastycznym (począwszy od zajęć dla dzieci w lokalnym Domu Kultury) oraz kształtowanie jej przyszłych kompetencji zawodowych■ Duża świadomość posiadanych przez córkę umiejętności oraz kompetencji i aktywne ich wspieranie■ Również silne wsparcie ze strony rodziców w wymiarze rozwoju kompetencji – pomoc ojca w rozwijaniu umiejętności tworzenia zaawansowanych prezentacji ppt.■ W chwili obecnej problemem jest brak środków na zakup nowego komputera, który umożliwiłby córce także w domu pracę na zaawansowanych programach graficznych.

część 7

własna ocena kompetencji
młodych i rodziców: kto
kogo i czego może uczyć?

kompetencje rodziców

Rodzice młodego pokolenia są dużo bardziej krytyczni w ocenie własnych kompetencji związanych z komputerem i Internetem niż ich dzieci. Odsetek rodziców doskonale oceniających swoje umiejętności w zakresie korzystania z komputera to 38% i jest to poziom niższy o 42 punkty w stosunku do ocen dzieci. Analogiczne różnice obserwujemy w przypadku korzystania z Internetu.

W ślad za niższymi kompetencjami idzie też wyraźnie niższe zaangażowanie rodziców w poszczególne czynności wykonywane w Internecie i na komputerze. Rodzice rzadziej korzystają nie tylko z mediów społecznościowych, ale też z tak podstawowych funkcjonalności jak e-mail. Nieco częściej niż dzieci wykorzystują Internet do zarządzania sprawami finansowymi.

Postrzeganie swoich umiejętności gorzej niż dzieci, a także rzadsze korzystanie z różnych funkcjonalności oferowanych przez Internet skutkuje również tym, że **bardzo rzadko mamy do czynienia z sytuacją, kiedy rodzice udzielają porad swoim dzieciom w zakresie wykorzystania Internetu i nowych technologii.**

W kontekście tych informacji nie powinien też dziwić fakt, że **ponad połowa rodziców (52%) w żaden sposób nie kontroluje poczynań swoich dzieci w Internecie.**

Cytaty

Ja, też formatuję komputer, umiem zainstalować Windowsy, Linuksy, ale stwierdziłem, że zrezygnuję z Linuxa bo nikt w mojej rodzinie nie umie, bo żeby włączyć pulpit trzeba było jakąś komendę zastosować, i za każdym razem ktoś chciał mojej pomocy.

~ chłopak, 15 lat, Ruda Śląska

Tą stronę zrobiliśmy z tatą dwa lata temu. To było tak, że pokazałam tacie razem z bratem jak się robi takie strony, że można coś takiego zrobić samemu w ogóle. Tak, że najpierw wpisaliśmy podstawy potem znajdowaliśmy informacje w Internecie, co i jak zrobić, żeby ulepszyć tą stronę, np. tata znalazł jak pada śnieg.

~ dziewczyna, 16 lat, Warszawa

Ja zainstalowałem grę, przy pomocy taty, bo wtedy byłem jeszcze niedoświadczonym, nie wiedziałem jak to się robi a teraz jestem spec, każdemu wgrywam tego Minecrafta, moduję itd. ...

~ chłopak, 14 lat, Ruda Śląska

Mamie do pracy bardziej pomagam z tego co się nauczyłam na informatyce...

~ dziewczyna, 17 lat, Ruda Śląska

obawy rodziców o aktywność ich dzieci w Internecie

- W badaniu jakościowym wyraźnie widoczna była obawa rodziców o to, co robią ich dzieci w Internecie.
- Nawet w przypadku młodych, którzy wykorzystują Internet do bardzo rozwijających ich aktywności, ich rodzice zawsze rozpoczynali swoją wypowiedź od zdania: „on/ona za dużo czasu spędza w Internecie”.
- Obawy rodziców odnośnie czasu spędzanego w Internecie związane są z następującymi przekonaniemami:
 - Młodzież w Internecie na pewno dużo gra w gry, a to jest strata czasu, który mógłby być przeznaczony na naukę lub sen
 - Młodzież w Internecie, ze względu na naturalną w tym wieku ciekawość, może wchodzić na niestosowne dla nich strony: pornograficzne lub z innymi destrukcyjnymi treściami (ideologicznymi, strony z poradami, np. <<jak zrobić samemu bombę)
 - Młodzież w Internecie, ze względu małe doświadczenie życiowe jest szczególnie narażona na aktywność wyłudzaczy lub pedofilów.
- Rodzice przyznają oczywiście, że „komputery są przyszłością” i młodzi powinni umieć się nimi posługiwać, aby być pełnoprawnymi członkami społeczeństwa. Uważają jednak, że taką wiedzę ich dzieci już posiadają lub są w trakcie jej nabywania w szkole, a nadmierne korzystanie z komputera może im tylko zaszkodzić.

rodzice – inspirują, uczą, pracują wspólnie

Elektrodę polecił mi tak naprawdę tata. On tam ma konto i jak ma jakiś problem, to właśnie tam szuka rozwiązania. W pewnym momencie usiedliśmy razem i zaczęliśmy rozwiązywać nasz problem, tak jak opisali na forum inni ludzie.

~ chłopak, 15 lat, Puławy

Coś tam robiłam na komputerze, tata przechodził i mówi obejrzyj, fajne to jest. Tata mówił, że to leciało kiedyś w polskim Starym Kinie w TV. Obejrzałam i tak to się zaczęło. No i w zeszłym roku jak chodziłam na język, to pani, która mnie uczyła też mi polecała takie stare filmy.

~ dziewczyna, 16 lat, Warszawa

Jeśli chodzi o robienie prezentacji to wydaje mi się, że tu mam dość zaawansowany poziom. Odziedziczyłem to po tacie. On pracuje za biurkiem i potrafi to robić bardzo dobrze. Umie rozplanować slajd. Wie jak używać różnych funkcji i tego wszystkiego mnie uczył.

~ dziewczyna, 16 lat, Warszawa

W etapie jakościowym dało się zaobserwować również trzy różne sposoby pozytywnego oddziaływania rodziców:

Inspirowanie – wskazywanie ciekawych tematów lub zjawisk, które młodzi pogłębiali z wykorzystaniem Internetu

Nauczanie – klasyczna forma przekazywania wiedzy, w której bardziej doświadczony rodzic pokazuje, jak radzić sobie z rozwiązaniem problemów

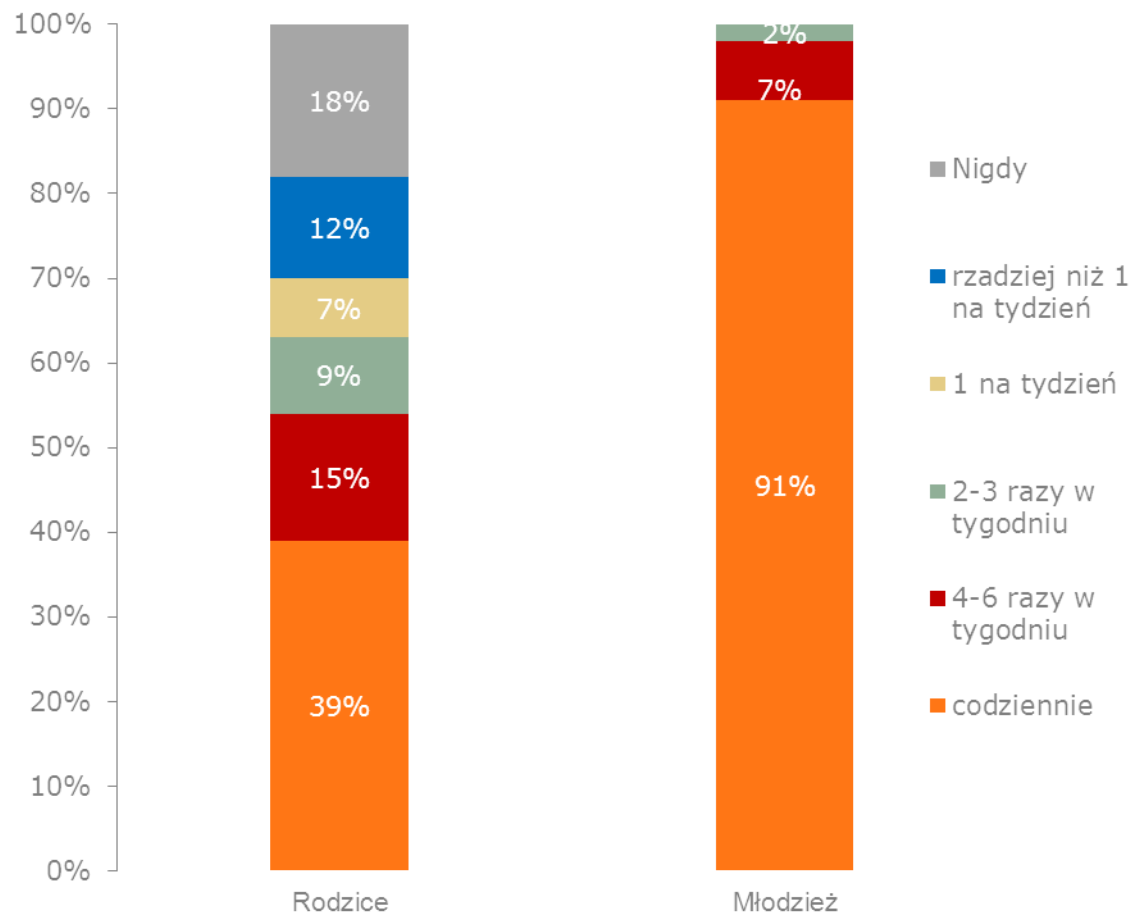
Wspólna praca – w której dziecko i rodzic są partnerami, wnoszą wiedzę z różnych dziedzin i razem poszukują rozwiązań.

Wyniki badania ilościowego każą jednak z pewną rezerwą podchodzić do roli rodziców w procesie kształtowania kompetencji cyfrowych.

rodzice nie są zrośnięci z Internetem tak, jak ich dzieci

RDL3. Jak często średnio korzysta Pan / Pani z Internetu w jakimkolwiek celu i w jakimkolwiek sposób, także za pośrednictwem urządzeń przenośnych / mobilnych? [N=600]

DL3. Jak często korzystasz z Internetu w jakimkolwiek celu i w jakimkolwiek sposób? [N=600]

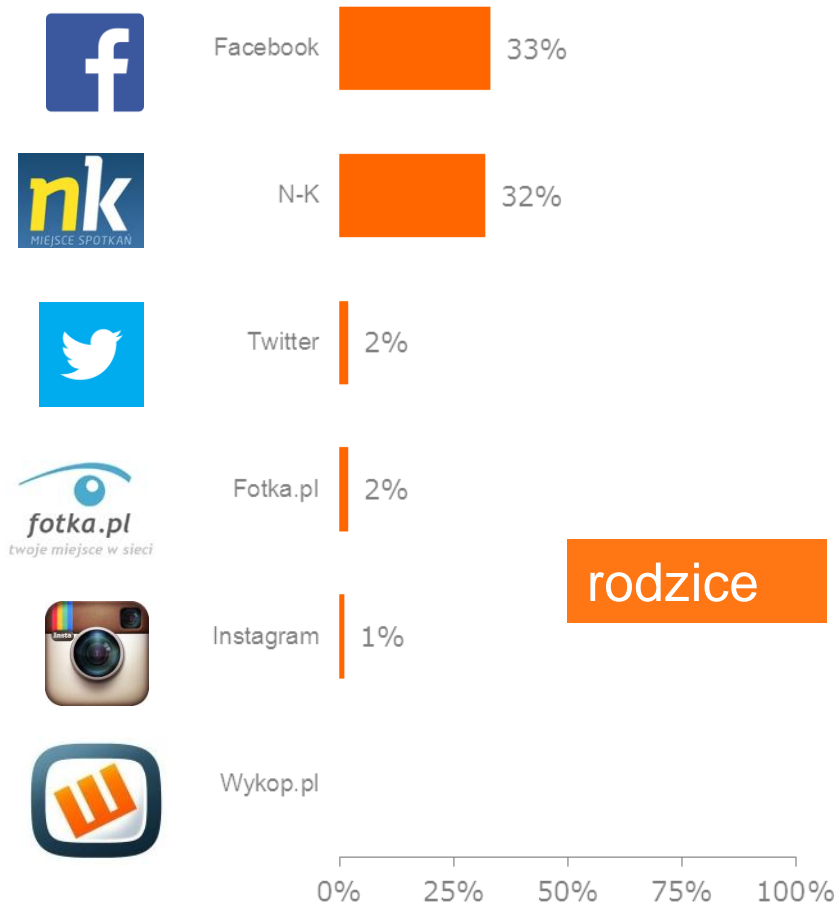
Rodzice w dużych miastach – 50% korzysta z Internetu codziennie, rodzice zamieszkujący wieś i mniejsze miasta – 31%.

rodzice dużo rzadziej mają konto na Facebooku niż ich dzieci

R2. Czy posiada Pan(i) konto/profil na tych portalach / serwisach społecznościowych? [N=600]

P14. Czy posiadasz konto/profil na tych portalach / serwisach społecznościowych? [N=600]

rodzice są pragmatyczni, młodzież stawia na rozrywkę

RDL4. Jak często zazwyczaj używa Pan / Pani Internetu do poniższych celów? [N=600]

DL4. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600] Prezentowana jest suma odpowiedzi: raz dziennie + kilka razy w ciągu dnia

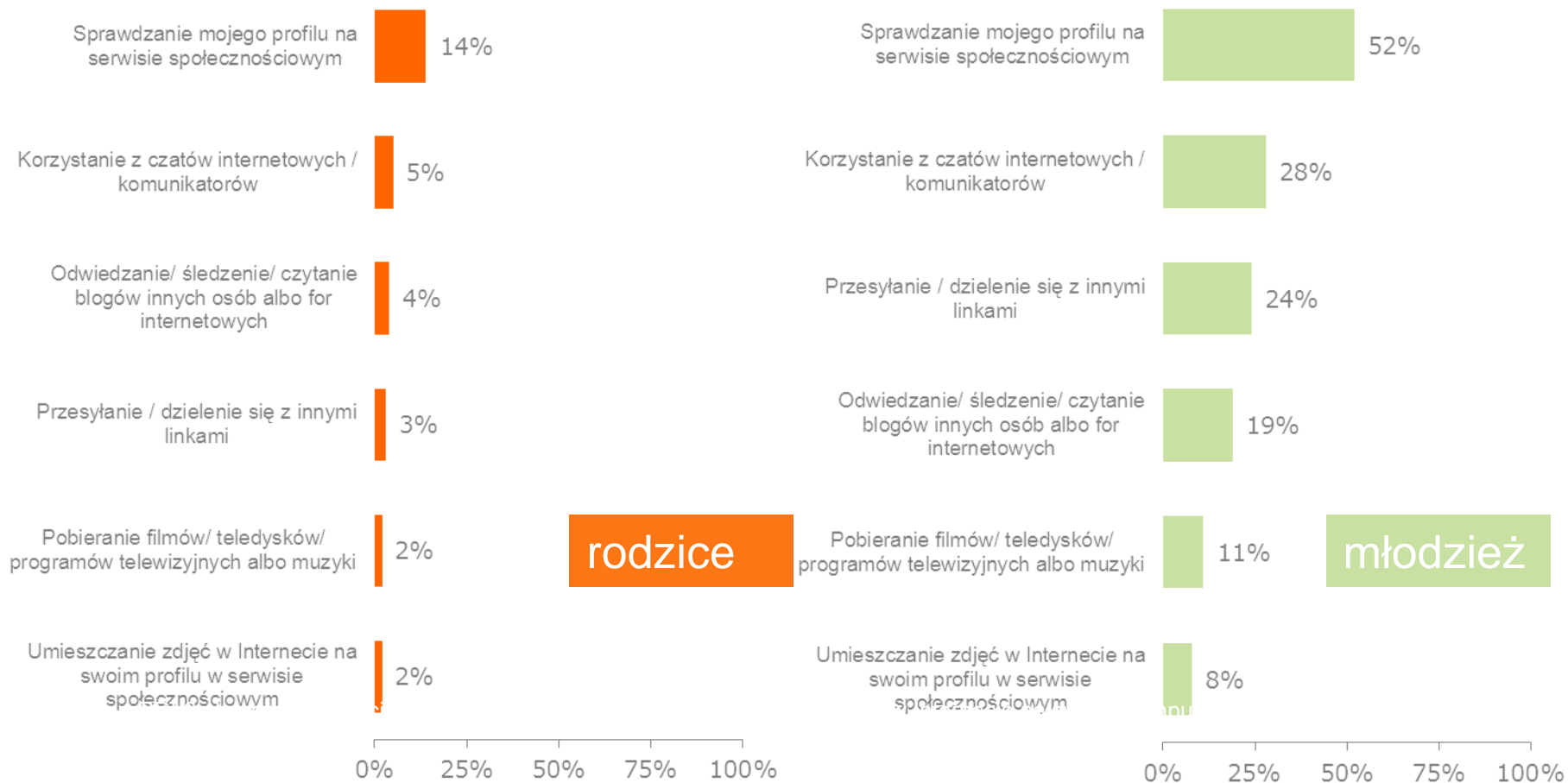

rodzice

młodzież

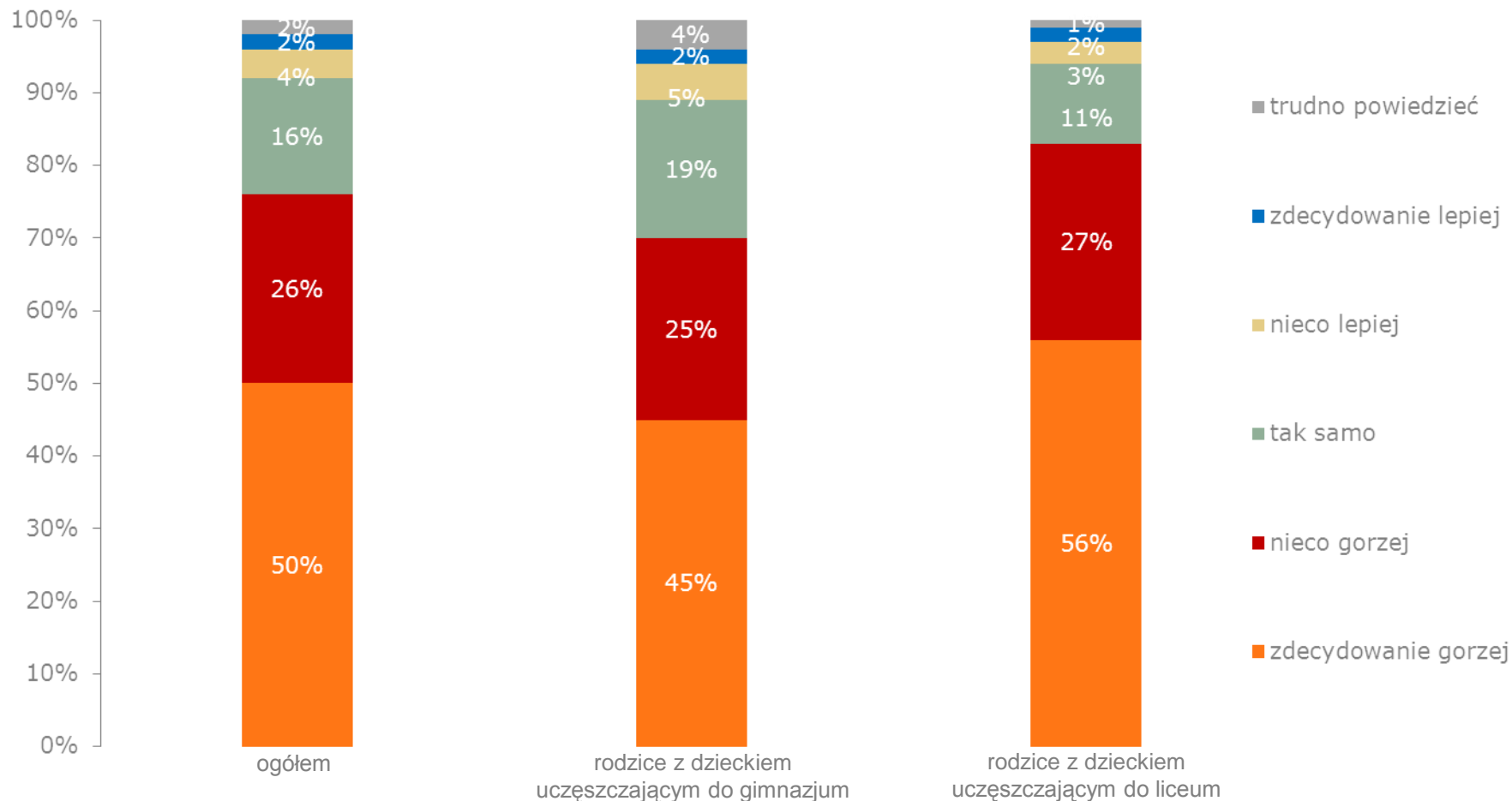
dla młodzieży portal społecznościowy to codzienność, dla rodziców dodatek

DL6. Jak często wykonujesz następujące czynności? [N=600]
Prezentowana jest suma odpowiedzi: raz dziennie + kilka razy w ciągu dnia

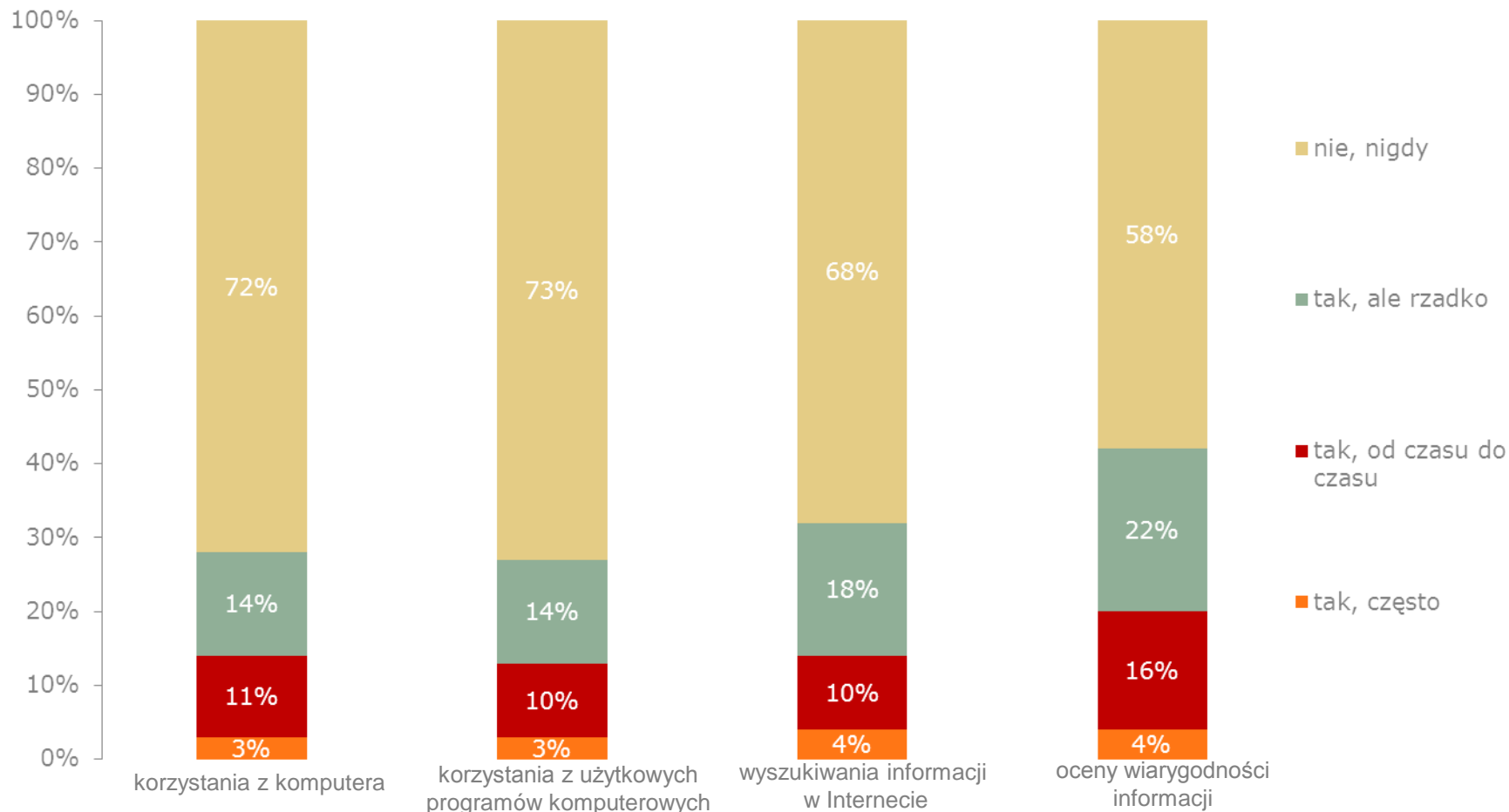
rodzice swoje kompetencje w zakresie nowych technologii oceniają gorzej, przewaga dzieci rośnie wraz z wiekiem

R4. Jak ocenia Pan(i) swoje umiejętności korzystania z Internetu w porównaniu ze swoim dzieckiem? [N=600]

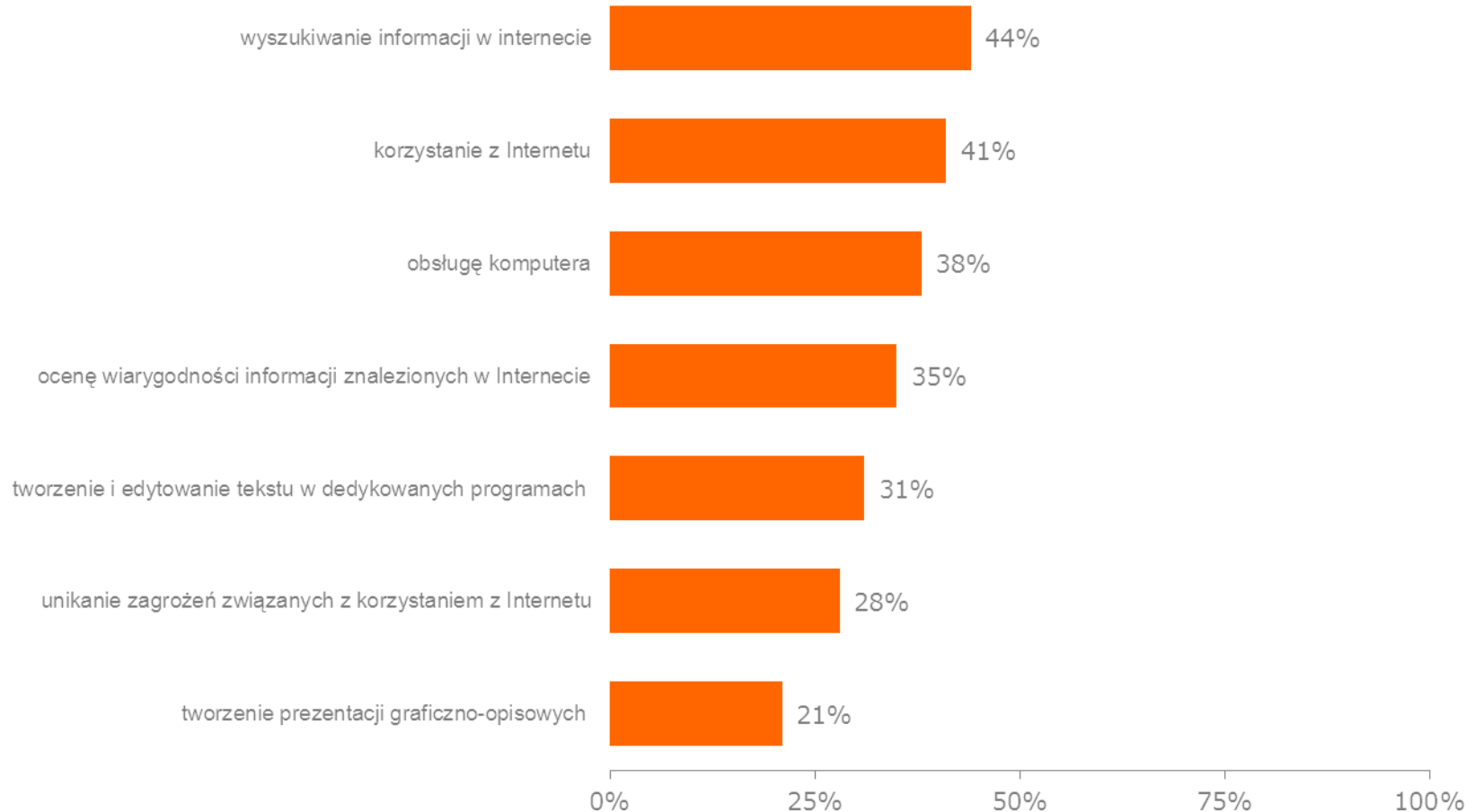
rodzice swoje kompetencje oceniają niżej, więc nie udzielają porad swoim dzieciom

R5. Czy zdarza się Panu / Pani udzielać swojemu dziecku porad w zakresie: [N=600]

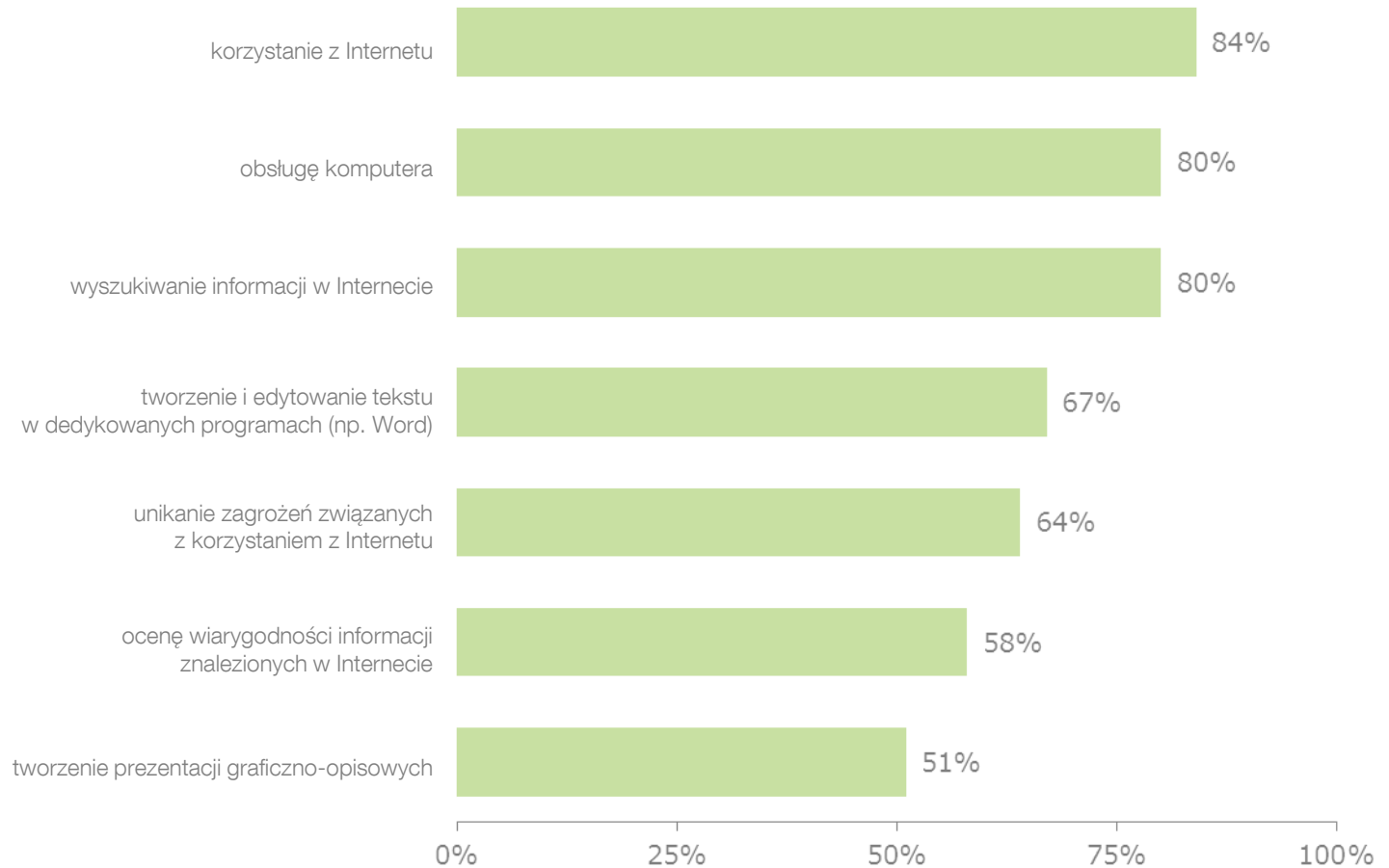
rodzice najpewniej czują się w obszarze wyszukiwania informacji i korzystania z Internetu

R1. Posługując się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje a 5 oznacza bardzo wysokie kompetencje, proszę powiedzieć jak ogólnie ocenił(a)by Pan(i) swoje kompetencje w poszczególnych obszarach? wskaźnik TOP2 – odsetek odpowiedzi „wysokie kompetencje” + „bardzo wysokie kompetencje” [N=600]

młodzież uważa, że nie ma problemu z korzystaniem z Internetu i komputera

P10. Posługując się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje, a 5 oznacza bardzo wysokie kompetencje, powiedz jak ogólnie ocenił(a)byś swoje kompetencje (wskaźnik TOP2 – odsetek odpowiedzi „wysokie kompetencje” + „bardzo wysokie kompetencje”). [N=600]

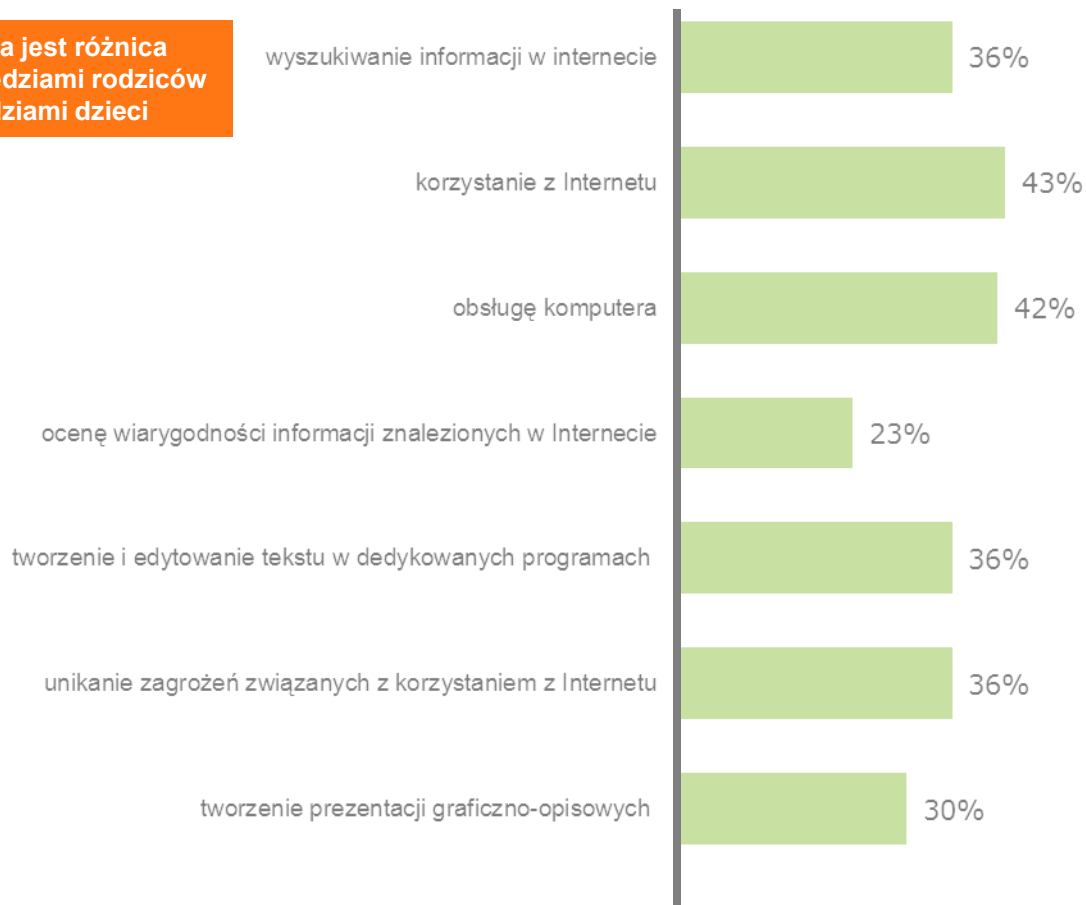
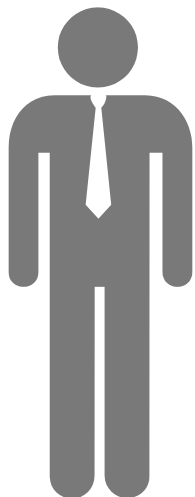
młodzież ma największą przewagę w korzystaniu z sieci, najmniejszą – w ocenie wiarygodności danych

R1. Jak ogólnie ocenił(a)by Pan(i) swoje kompetencje w poszczególnych obszarach? wskaźnik TOP2 – odsetek odpowiedzi „wysokie kompetencje” + „bardzo wysokie kompetencje” [N=600]

P10. Jak ogólnie oceniasz swoje kompetencje w poszczególnych obszarach? [N=600]

prezentowana jest różnica między odpowiedziami rodziców a odpowiedziami dzieci

Wśród młodzieży odsetek zgadzających się z tym stwierdzeniem jest o 36 punktów procentowych wyższy niż wśród rodziców

indeks cyfrowych kompetencji - konstrukcja

Indeks cyfrowych kompetencji –konstrukcja

Naszym celem było stworzenie jednej, syntetycznej miary opisującej kompetencje cyfrowe młodych jak również ich rodziców. Dysponując syntetyczną miarą możemy w kolejnym kroku włączyć ją do bardziej pogłębionych analiz, by sprawdzić, które elementy wpływają na podniesienie lub obniżenie się poziomu kompetencji. Poniżej prezentujemy, krok po kroku, sposób konstrukcji wskaźnika cyfrowych kompetencji.

1. Źródło danych

Indeksy liczone są w oparciu o odpowiedzi respondentów (zarówno młodzieży jak i ich rodziców) na pytania dotyczące samooceny kompetencji w zakresie:

- Obsługi komputera
- Korzystania z Internetu
- Wyszukiwania informacji w Internecie
- Oceny wiarygodności znalezionych informacji
- Tworzenia i edytowania tekstu w dedykowanych programach
- Tworzenia prezentacji w dedykowanych programach
- Unikania zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu

2. Zasada liczenia

Respondenci oceniali swoje kompetencje w każdym z tych siedmiu obszarów na skali od 1 – bardzo niska ocena, do 5 – bardzo wysoka ocena. Wartość indeksu jest sumą ocen z wszystkich 7 obszarów. Oznacza to że może przyjmować wartości od 7 do 35.

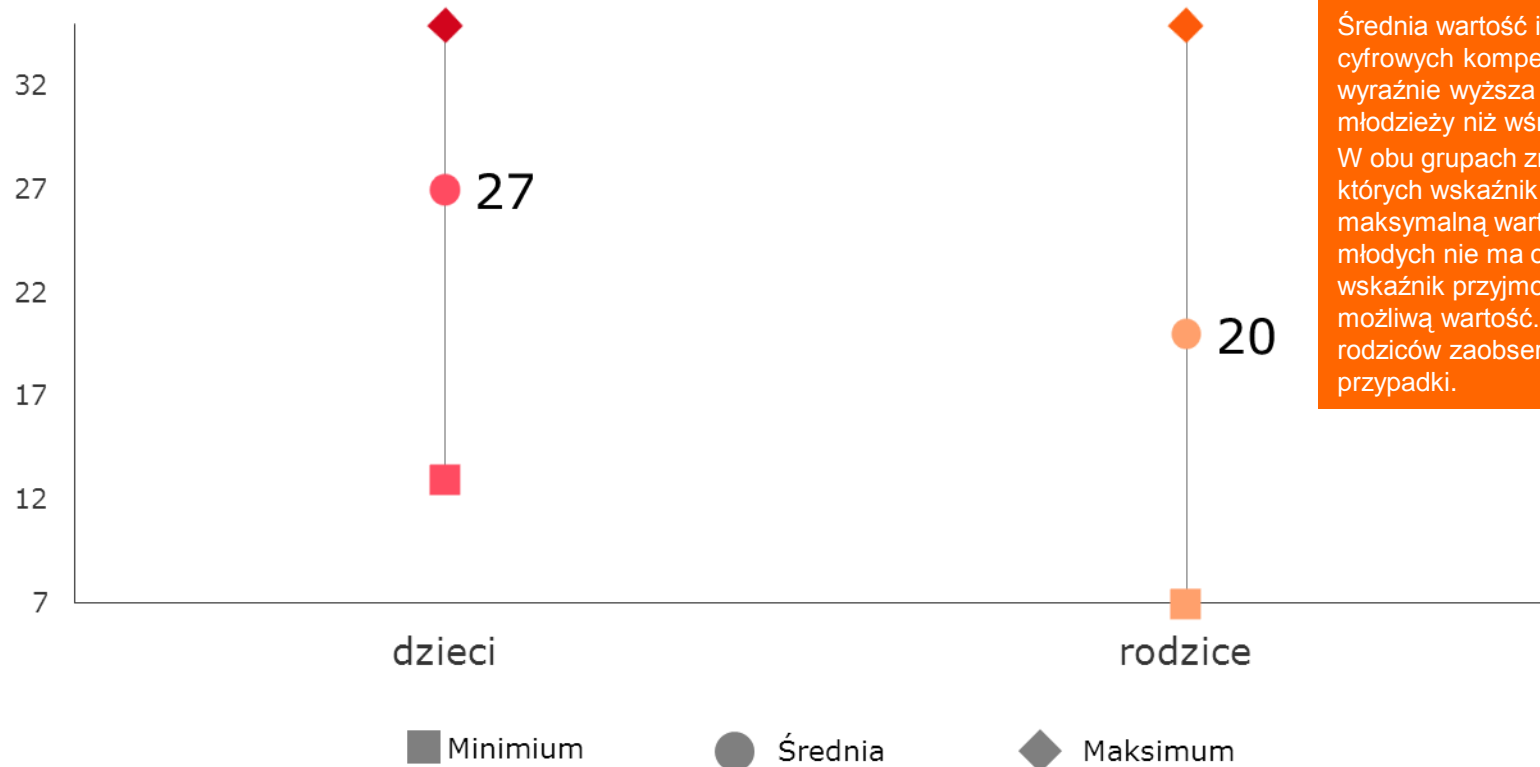
3. Trzy kategorie

Zarówno młodzieży jak i rodziców podzieliłiśmy na wg wartości indeksu na trzy grupy: Relatywnie niskich kompetencji
Przeciętnych kompetencji
Relatywnie wysokich kompetencji. Przedziały wartości dla poszczególnych grup zostały ustalone w ten sposób, by były równo liczne.

indeks cyfrowych kompetencji - wyniki

Indeks cyfrowych kompetencji

Indeks zbudowany jest w oparciu o pytanie: Posługując się skalą od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje a 5 oznacza bardzo wysokie kompetencje, powiedz, jak ogólnie ocenił(a)byś swoje kompetencje jeśli chodzi o: Obsługę komputera; Korzystanie z Internetu; Wyszukiwanie informacji w Internecie; itd.

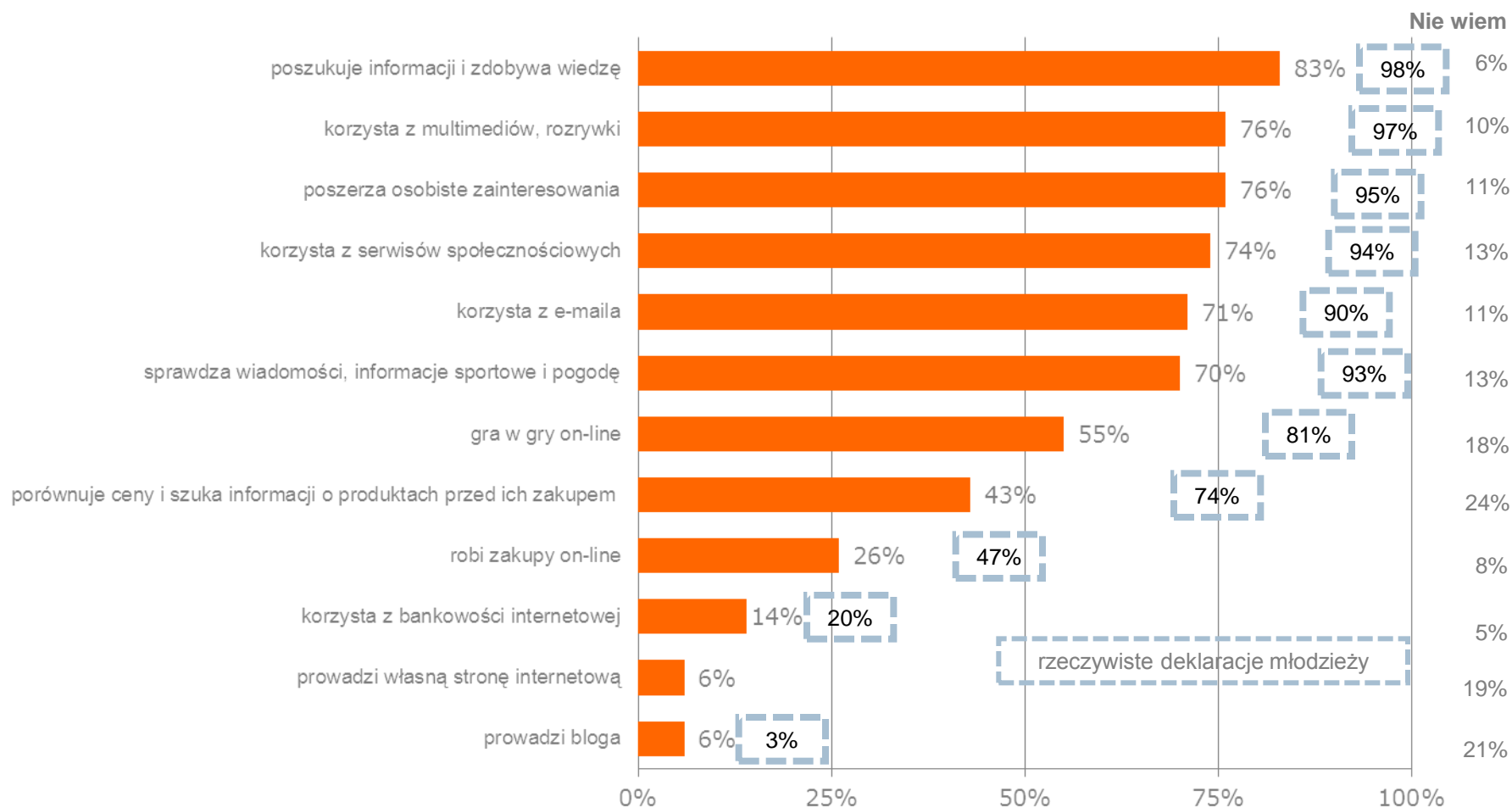
Średnia wartość indeksu cyfrowych kompetencji jest wyraźnie wyższa wśród młodzieży niż wśród rodziców. W obu grupach znajdują się osoby, dla których wskaźnik przyjmuje maksymalną wartość. Jednak wśród młodych nie ma osób, dla których wskaźnik przyjmowałby najmniejszą możliwą wartość. Tymczasem w grupie rodziców zaobserwowaliśmy takie przypadki.

rodzice nie są w pełni świadomi, co ich dzieci robią w Internecie

R3. Proszę powiedzieć, czy Pana / Pani dziecko wykonuje następujące czynności w Internecie? Prezentowany jest odsetek odpowiedzi „TAK”, a także „nie wiem” w oddzielnej kolumnie. [N=600]

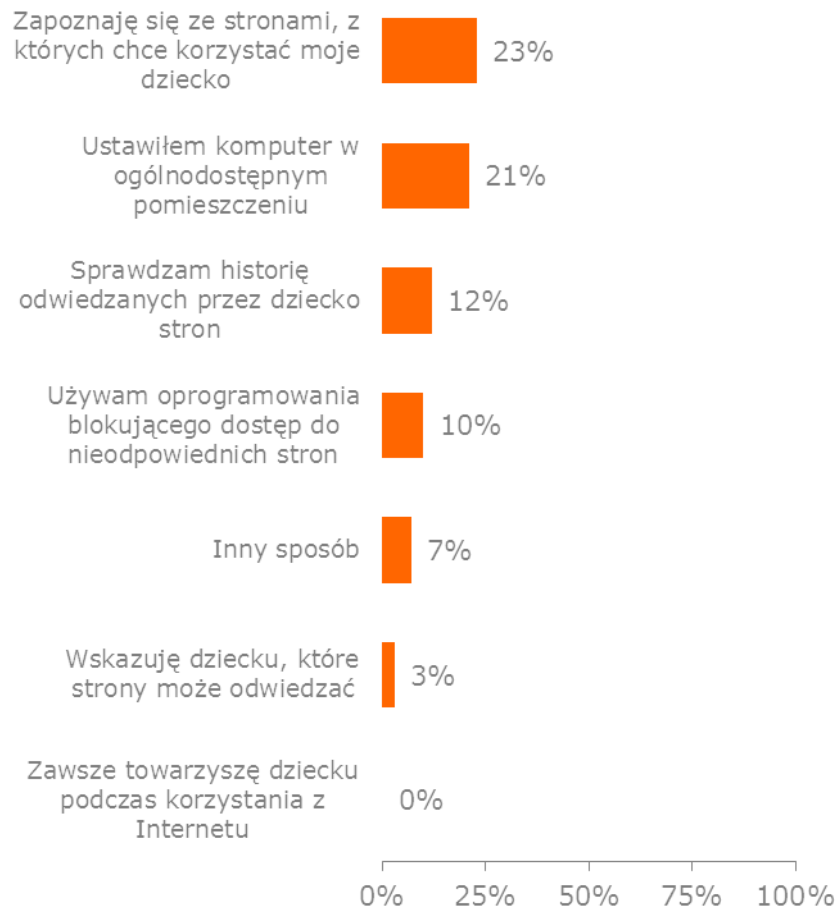
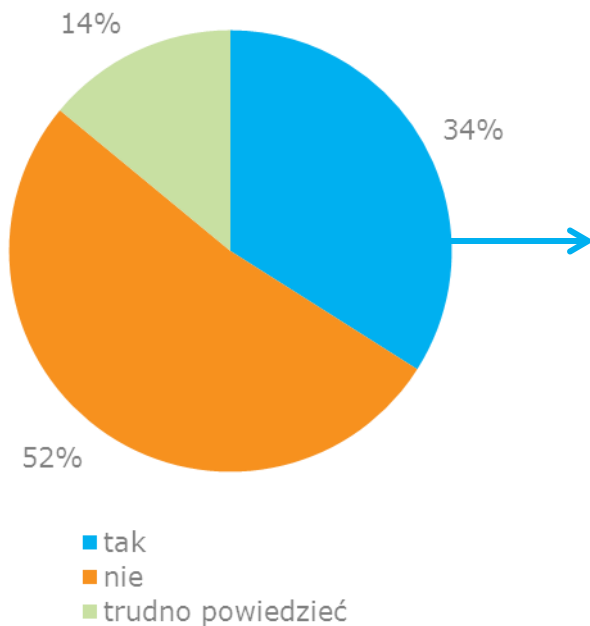
DL4. Jakie czynności wykonujesz i jak często. [N=600]

połowa rodziców nie kontroluje aktywności dzieci

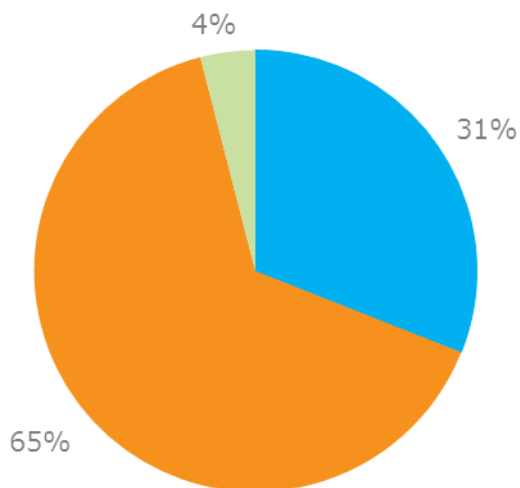
R6. Czy w jakikolwiek sposób sprawuje Pan / Pani nadzór nad tym co robi dziecko w Internecie? [N=600]

R6a. W jaki sposób sprawuje Pan / Pani nadzór nad tym co robi dziecko w Internecie? [N=202]

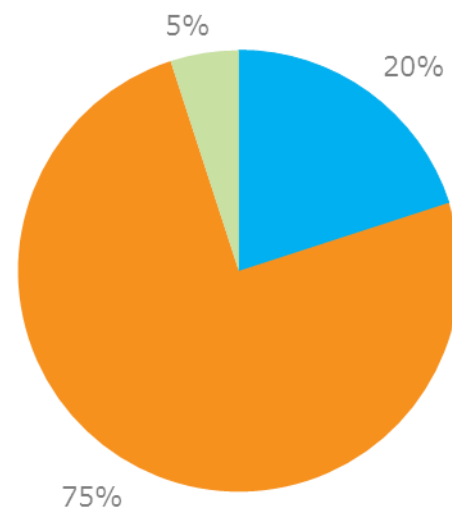
rodzice rzadko korzystają z Internetu wspólnie z dziećmi, jeszcze rzadziej wymieniają się doświadczeniami

R7. Czy zdarza się, że wspólnie z dzieckiem korzysta Pan / Pani z Internetu? [N=600]

Najczęściej wykonywane wspólnie czynności: szukanie informacji (40%), oglądanie filmów (14%), oglądanie zdjęć (12%)

R8. Czy wymienia się Pan / Pani ze swoim dzieckiem doświadczeniami i wiedzą w zakresie korzystania z komputera, wyszukiwania informacji w Internecie lub korzystania ze specjalistycznych programów [N=600]

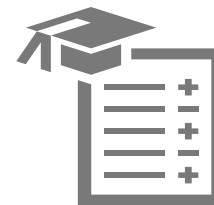
Częściej robią to rodzice młodszych dzieci i Ci mieszkający w większych miastach.

część 8

młodzież w Internecie a szkoła i edukacja

lekcje informatyki? tak, ale...

Wydaje mi się, że np. programowanie, czy tworzenie stron byłoby dużo bardziej interesujące niż uczenie się korzystać z Worda, co jest głównym tematem zajęć w klasach gimnazjalnych, licealnych, no i Excel. Nikogo nie interesuje, jak tworzy się jakieś skróty klawiszowe, to po prostu jak ktoś potrzebuje, to sam sprawdzi.

~ chłopak, 17 lat, Warszawa

Na informatyce nauczyliśmy się teorii, którą ja w sporej części znałem, a w znacznej części jest praktycznie bezużyteczna. Fajnie to wiedzieć, ale to jest tak dla szpanu tak naprawdę. Chyba że się pracuje w hardwarze, wtedy to trzeba wiedzieć. Praktyki nigdy mnie w szkole nie uczyli, chyba że uczyli mnie jak się korzysta z Google. Miałem o tyle ciekawego nauczyciela informatyki, że on właśnie zamiast uczyć informatyki, uczył krytycznego myślenia

~ chłopak, 18 lat, Katowice

W szkole młodzi ludzie zdobywają szereg kompetencji i umiejętności związanych z korzystaniem z komputera, programów użytkowych oraz Internetu. Ponad połowa młodych ocenia lekcje informatyki jako przydatne. Jednocześnie respondenci w badaniu jakościowym zgłaszali sporo uwag pod adresem lekcji informatyki i sugerowali liczne zmiany przede wszystkim w zakresie treści przekazywanych podczas zajęć. Jest to o tyle ciekawe, że rzadko słyszymy o tym, by młodzi w ten sam sposób podchodzili do innych przedmiotów, jak choćby historia, czy geografia.

Może wynikać to z faktu, że dostrzegają oni w tych zajęciach potencjał. Upatrują w nich okazji do poznania nowych, ciekawych lub wręcz opłacalnych umiejętności.

nauka informatyki a informatyzacja nauki

Wypowiedzi respondentów z etapu jakościowego oraz dane zebrane w części ilościowej pozwalają postawić tezę, że informatyka jest stosunkowo dobrze ocenianym przedmiotem. Być może młodzi chętnie opracowywaliby na tych lekcjach jeszcze więcej zagadnień.

Jednak związek między szkołą i nauczaniem a nowymi technologiami wykracza znacznie poza sale informatyczne w szkołach. Młodzi wykorzystują Internet do wyszukiwania informacji potrzebnych w nauce i odrabiania prac domowych (68%). Dla 60% młodych Internet to główne źródło informacji potrzebnych do nauki. Odsetek ten jest niemal identyczny zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców, wśród mieszkających na wsi i w małych miastach jak i w największych. Nauka bez Internetu byłaby dla większości młodych o wiele trudniejsza (72% z nich tak twierdzi), a także dużo bardziej nudna (65%).

Internet w procesie nauki to dla młodych przede wszystkim źródło informacji. Ale to również narzędzie pozwalające na współpracę w nauce. Połowa młodych deklaruje, że zdarza im się uczyć lub odrabiać prace domowe korzystając z Internetu wspólnie z rówieśnikami.

Co ciekawe, tylko co dziesiąty przedstawiciel polskiego pokolenia Y deklaruje, że kiedykolwiek uczestniczył w kursach edukacyjnych za pośrednictwem Internetu.

chcę się uczyć projektowania stron, ale nie może być to zbyt trudne

W etapie jakościowym wielu młodych podkreślało, że chciałoby, aby na lekcjach informatyki wprowadzone zostały zajęcia dotyczące projektowania stron internetowych.

Część z nich mówiła, że próbowali przymierzyć się do tego samodzielnie lub z czyjąś pomocą, jednak rezygnowali, ponieważ okazało się to być zbyt trudne. Ich zniechęcenie wydaje się być raczej trwałe: stwierdzili, że przerasta to ich możliwości.

Na informatyce był Power Point, Word, Excel, zakładanie stron internetowych. Coś takiego. Ja miałam szóstkę z informatyki. Lubię robić takie różne rzeczy na komputerze, nie sprawia mi to problemu. Pani nas uczyła, jak robić prezentacje multimedialne i uważam, że to jest akurat przydatne, bo potem w liceum, w gimnazjum też mi się te umiejętności bardzo przydały. A jeśli chodzi o tworzenie stron internetowych to były bardzo prymitywne strony internetowe. Takie tylko z napisem: jestem Agata, robię to i tamto. I tyle. I ewentualnie wstawienie zdjęć. To było trochę trudne, trzeba znać ten cały język internetowy itd.

~ dziewczyna, 15 lat, Warszawa

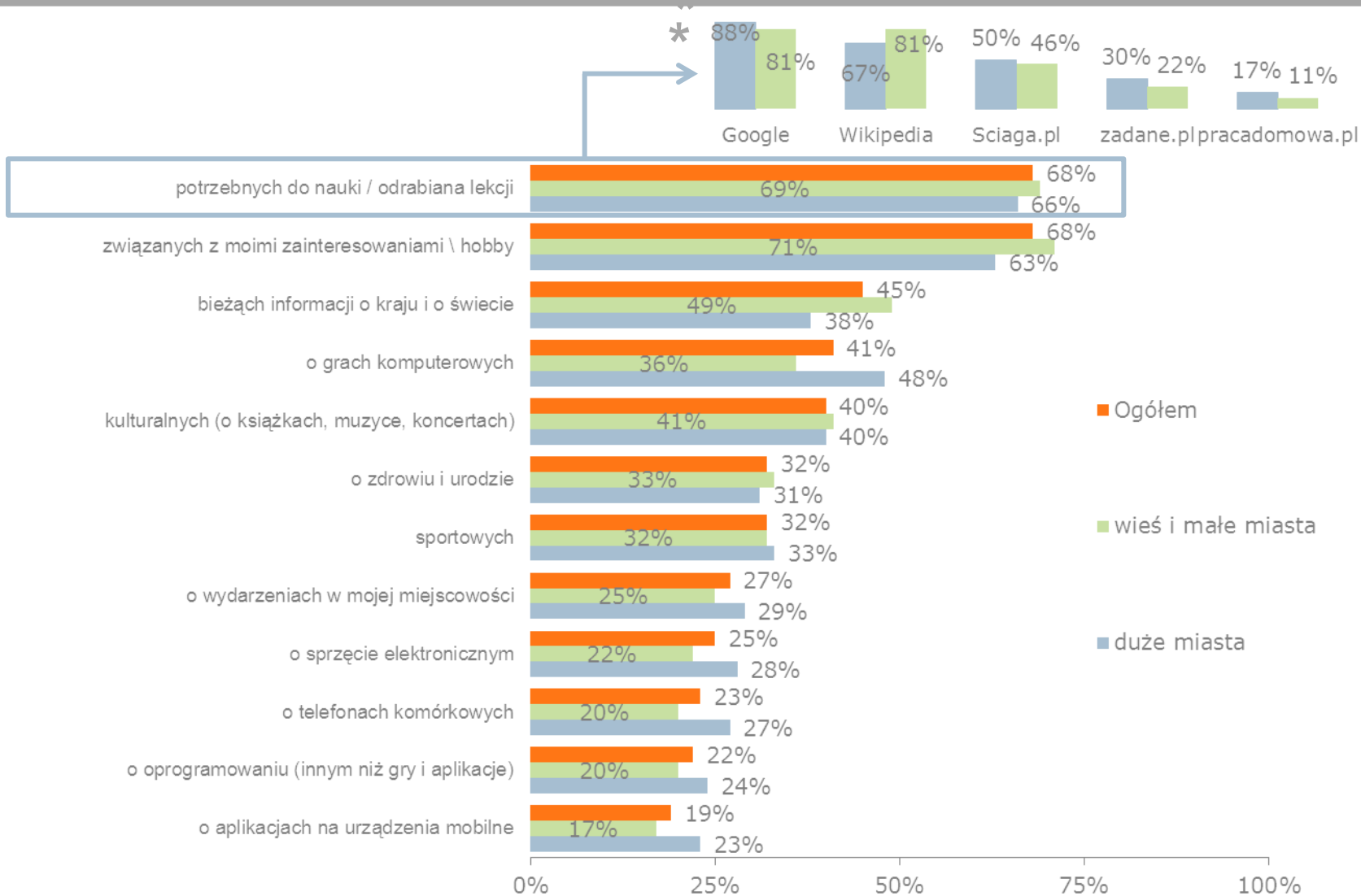
Przez całe gimnazjum mieliśmy tego Worda, męczyliśmy to i męczyliśmy. Wiem, że niektóre szkoły robią strony internetowe, czy coś w tym stylu, to mi się nie trafiło, żebyśmy robili stronę na lekcji. W sumie ciekawie byłoby jak bym się jeszcze więcej czegoś dowiedział, albo coś w tym stylu, bo to zawsze inaczej jest jak się z nauczycielem pracuje niż samemu.

~ chłopak, 17 lat, Warszawa

Internet pomocny w nauce i rozwijaniu zainteresowań

P5. Jakich informacji poszukujesz w Internecie? [N=600]

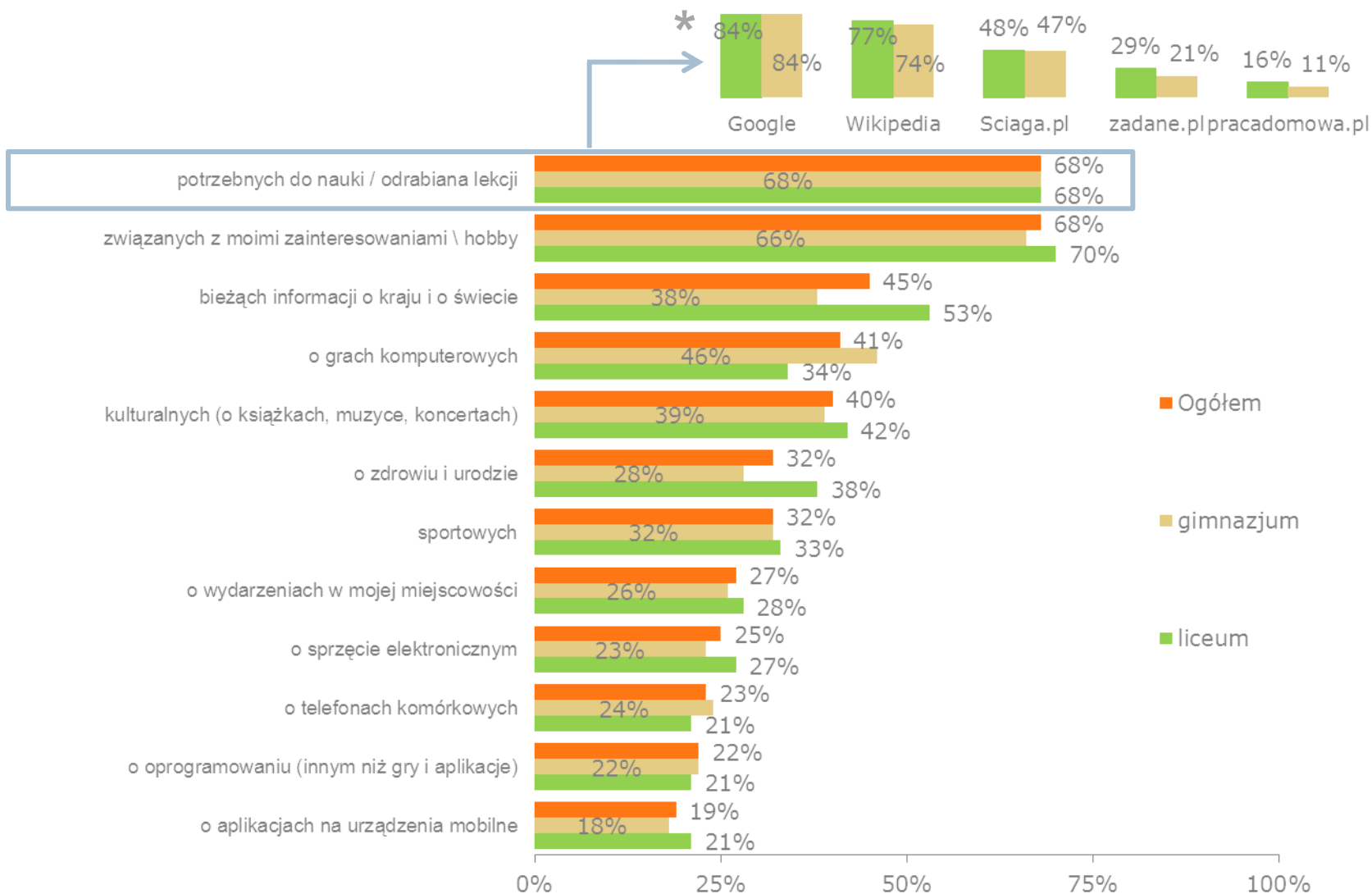
P6. * Z jakich stron korzystasz poszukując informacji do nauki? [N=408]

z wiekiem zainteresowania młodzieży ulegają zmianom

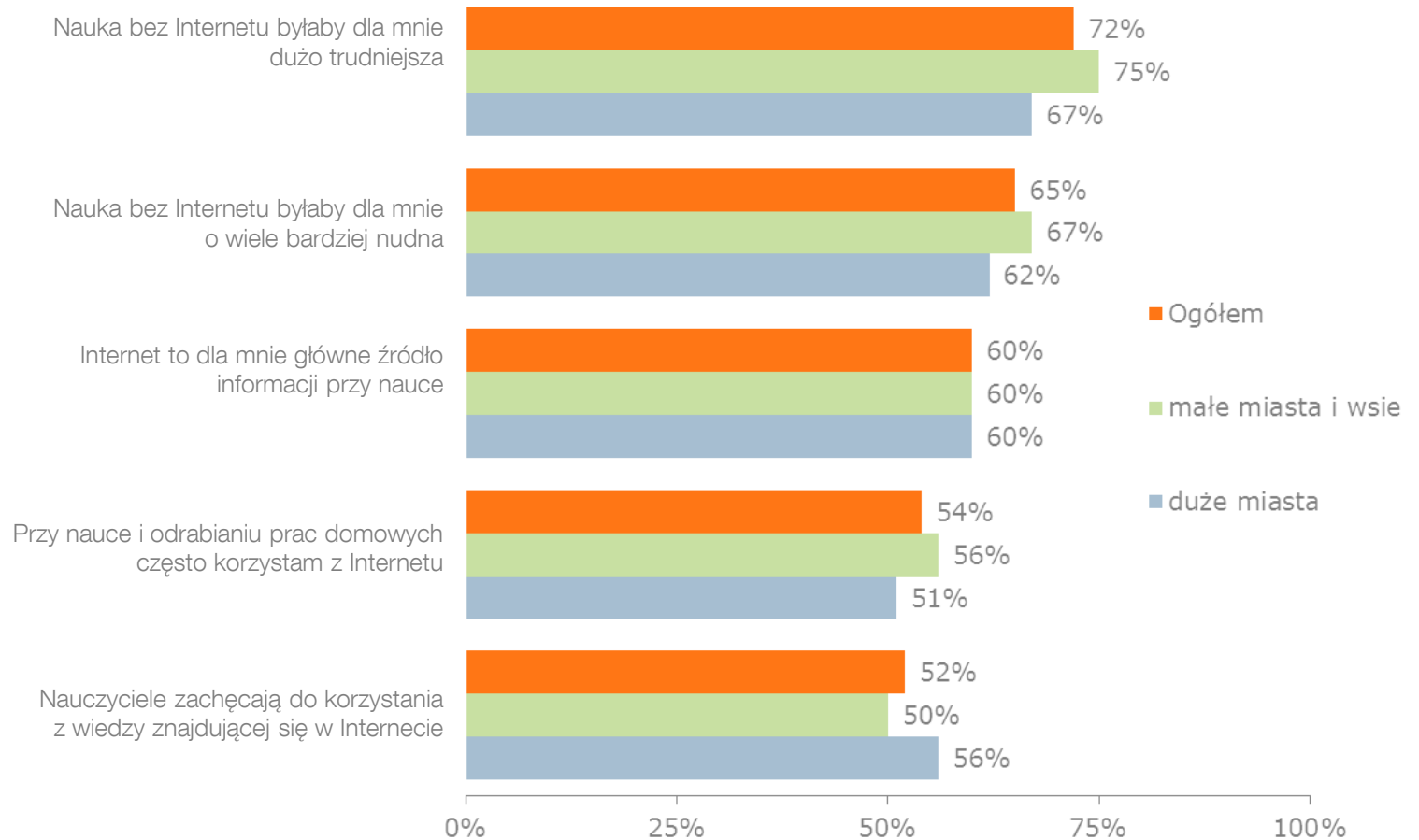
P5. Jakich informacji poszukujesz w Internecie? [N=600]

P6. * Z jakich stron korzystasz poszukując informacji do nauki? [N=408]

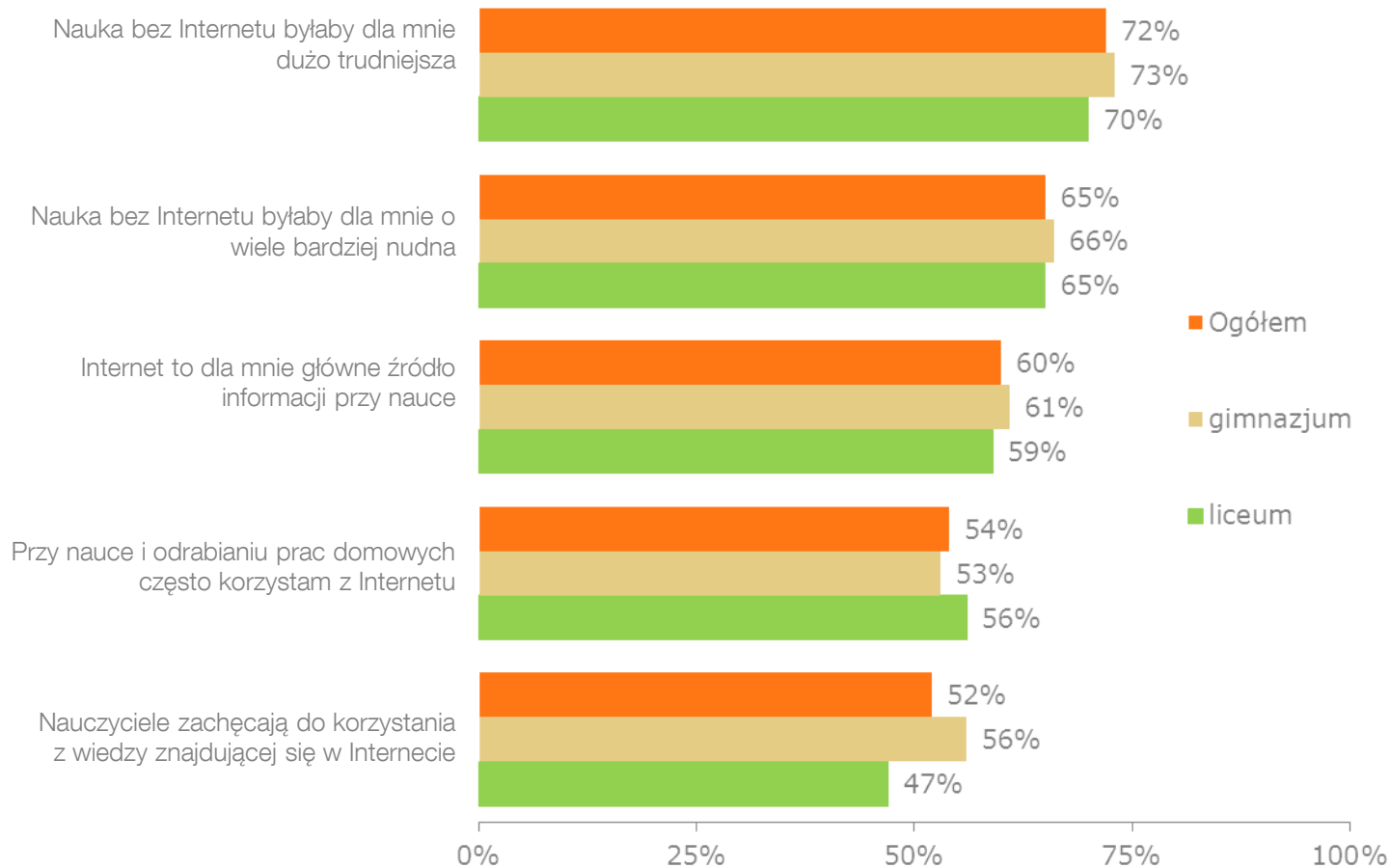
Internet pomocny w nauce, zwłaszcza dla mieszkańców mniejszych ośrodków

P6a. Posługując się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że całkowicie się nie zgadzasz z danym stwierdzeniem, a 5 oznaczają że całkowicie się z nim zgadzasz, ustosunkuj się do następujących stwierdzeń. [N=600] Prezentowane są odpowiedzi: raczej się zgadzam + zdecydowanie się zgadzam.

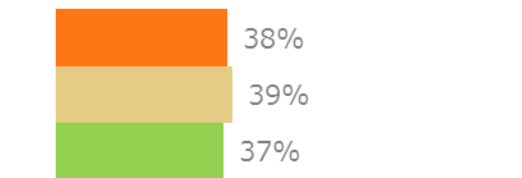
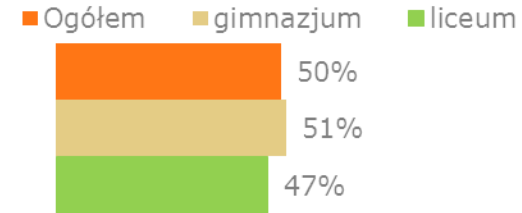
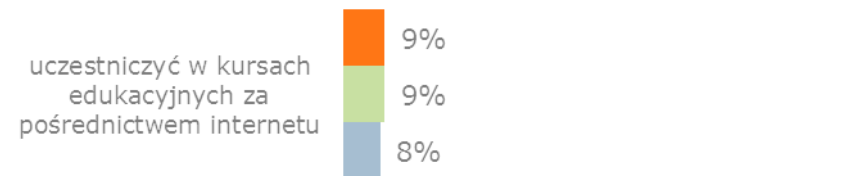
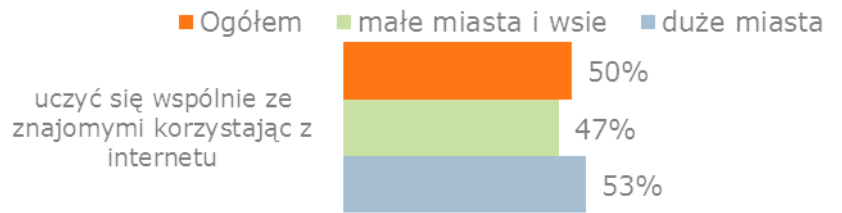
Internet przydatny uczniom w gimnazjum i w liceum

P6a. Posługując się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że całkowicie się nie zgadzasz z danym stwierdzeniem, a 5 oznaczają że całkowicie się z nim zgadzasz, ustosunkuj się do następujących stwierdzeń. [N=600] Prezentowane są odpowiedzi: raczej się zgadzam + zdecydowanie się zgadzam.

korzystanie z Internetu podczas wspólnej nauki – tak, e-learning - nie

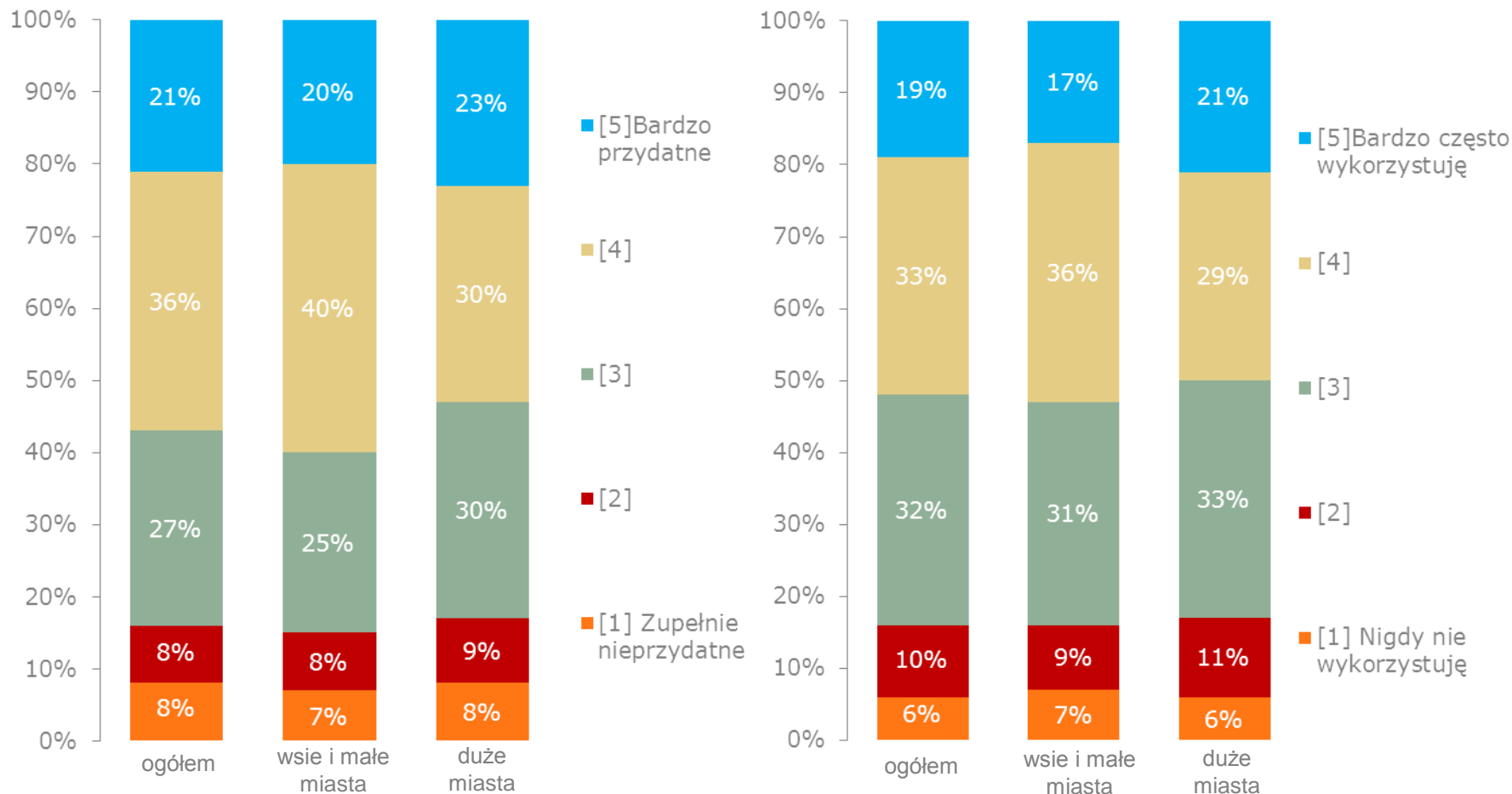
P6b. Czy zdarza Ci się: [N=600]

lekcje informatyki są dobrze oceniane (szczególnie w małych miastach), a wiedza z nich wyniesiona często przydatna

P34. Na ile przydatne są według Ciebie informacje dotyczące obsługi komputera i wykorzystania Internetu, które przekazywane są w szkole na lekcjach informatyki? [N=600]

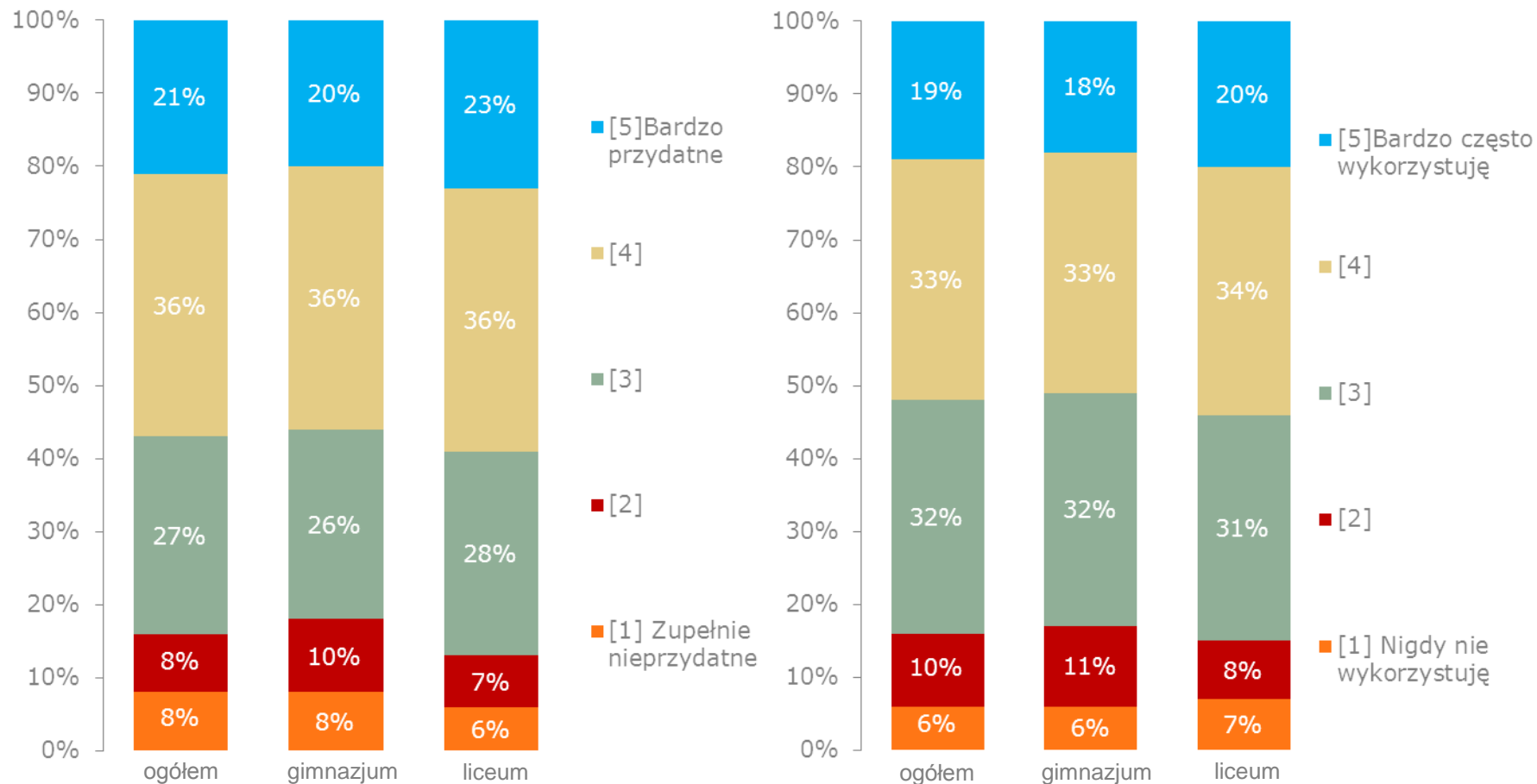
P35. Jak często wykorzystujesz na co dzień informacje zdobyte na lekcjach informatyki? [N=600]

licealiści lepiej oceniają i częściej wykorzystują wiedzę zdobywaną na lekcjach informatyki

P34. Na ile przydatne są według Ciebie informacje dotyczące obsługi komputera i wykorzystania Internetu, które przekazywane są w szkole na lekcjach informatyki? [N=600]

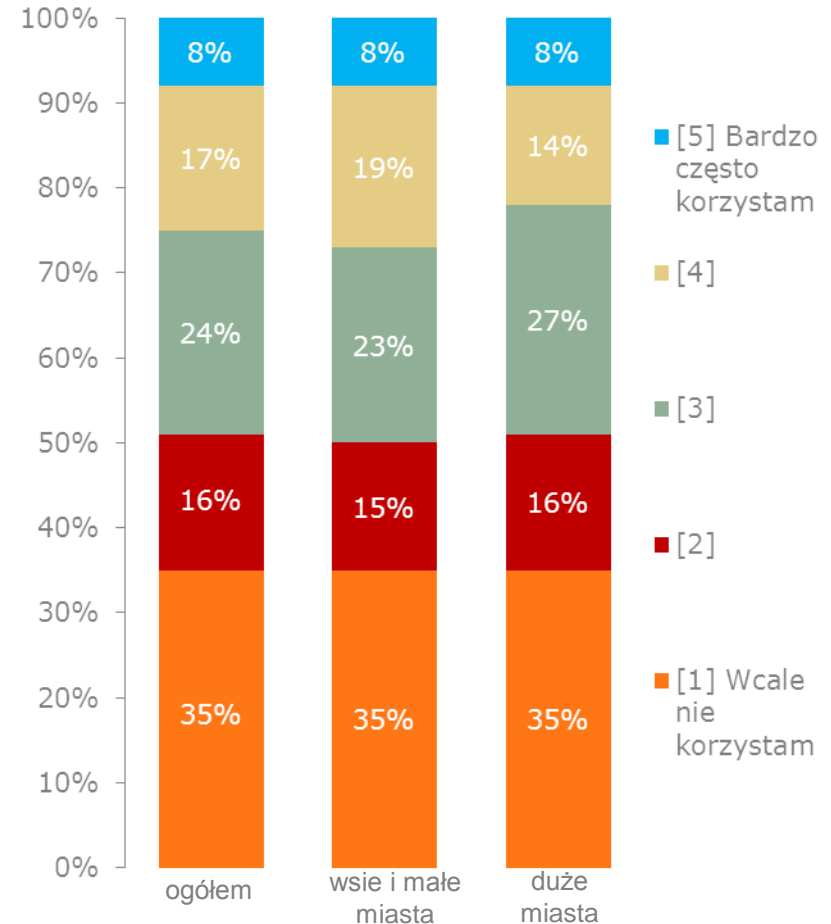
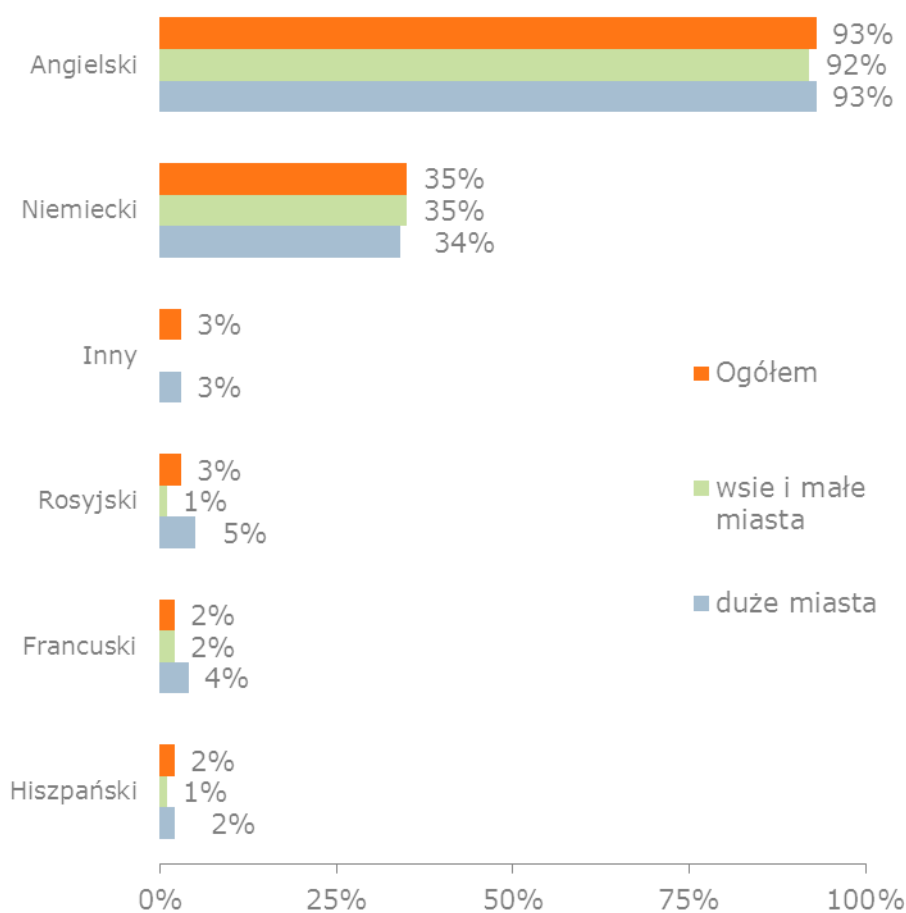
P35. Jak często wykorzystujesz w na co dzień informacje zdobyte na lekcjach informatyki? Oceń posługując się skalą od 1 do 5 [N=600]

młodzież rzadko odwiedza obcojęzyczne strony internetowe mimo znajomości języków obcych

P36. Czy znasz jakiś język obcy?
[N=600]

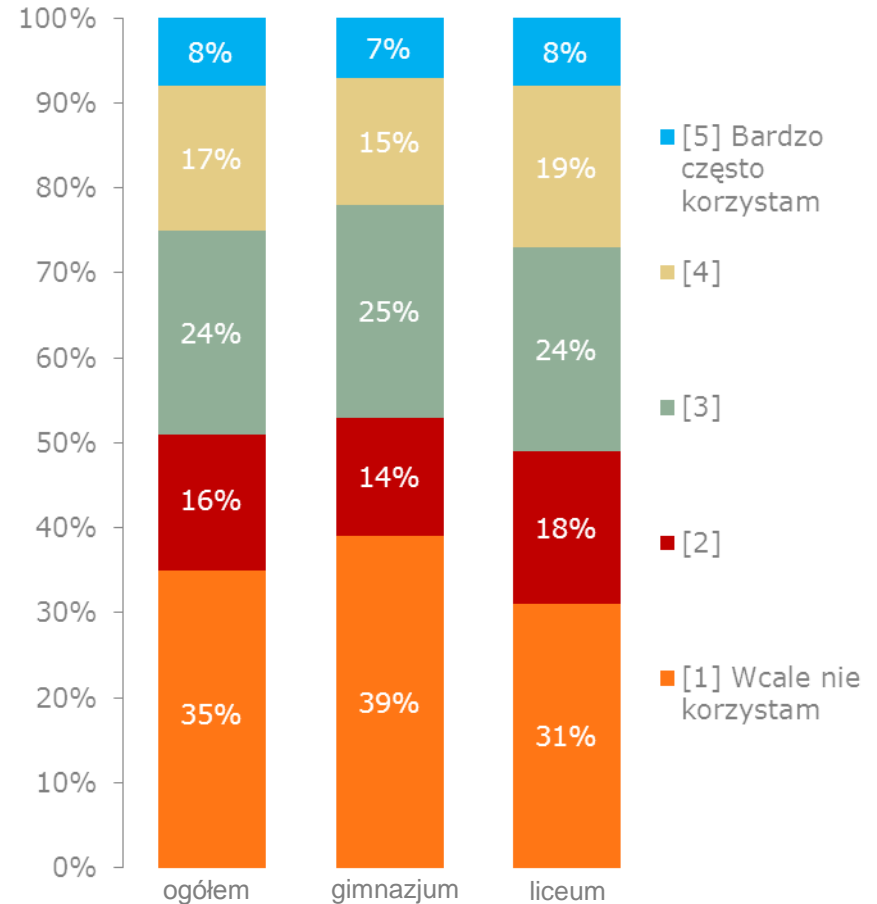
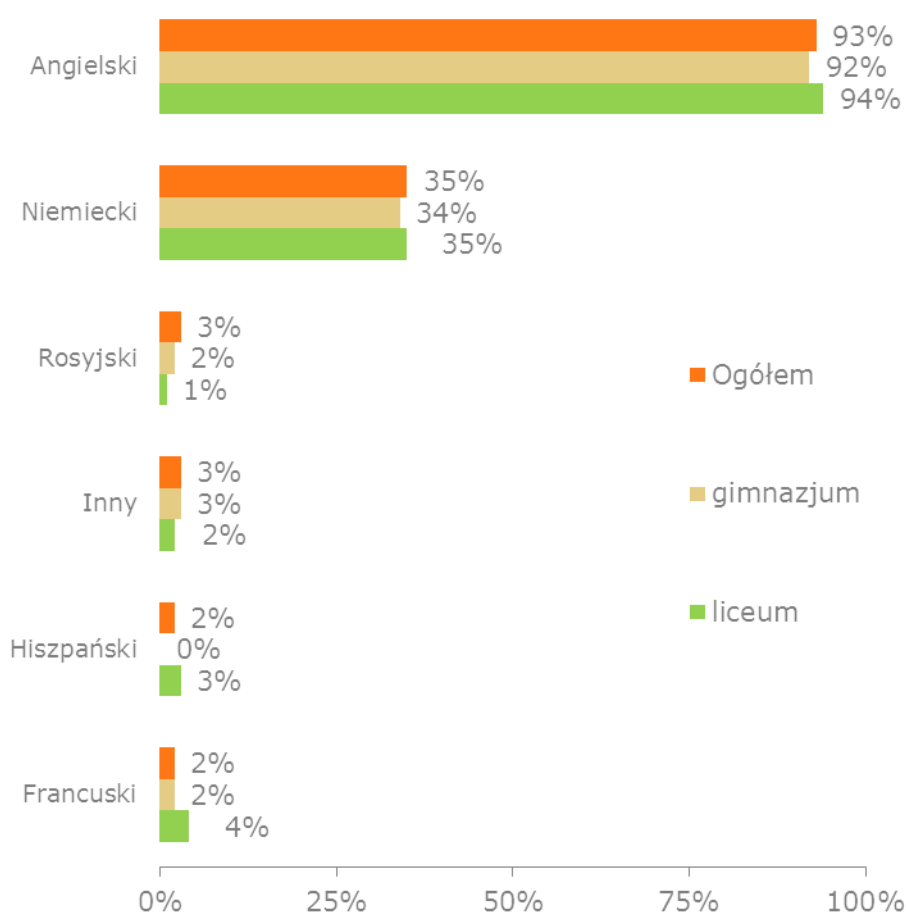
P37. Jak często zdarza ci się wchodzić na obcojęzyczne strony internetowe?
[N=600]

z wiekiem młodzież częściej odwiedza obcojęzyczne strony internetowe

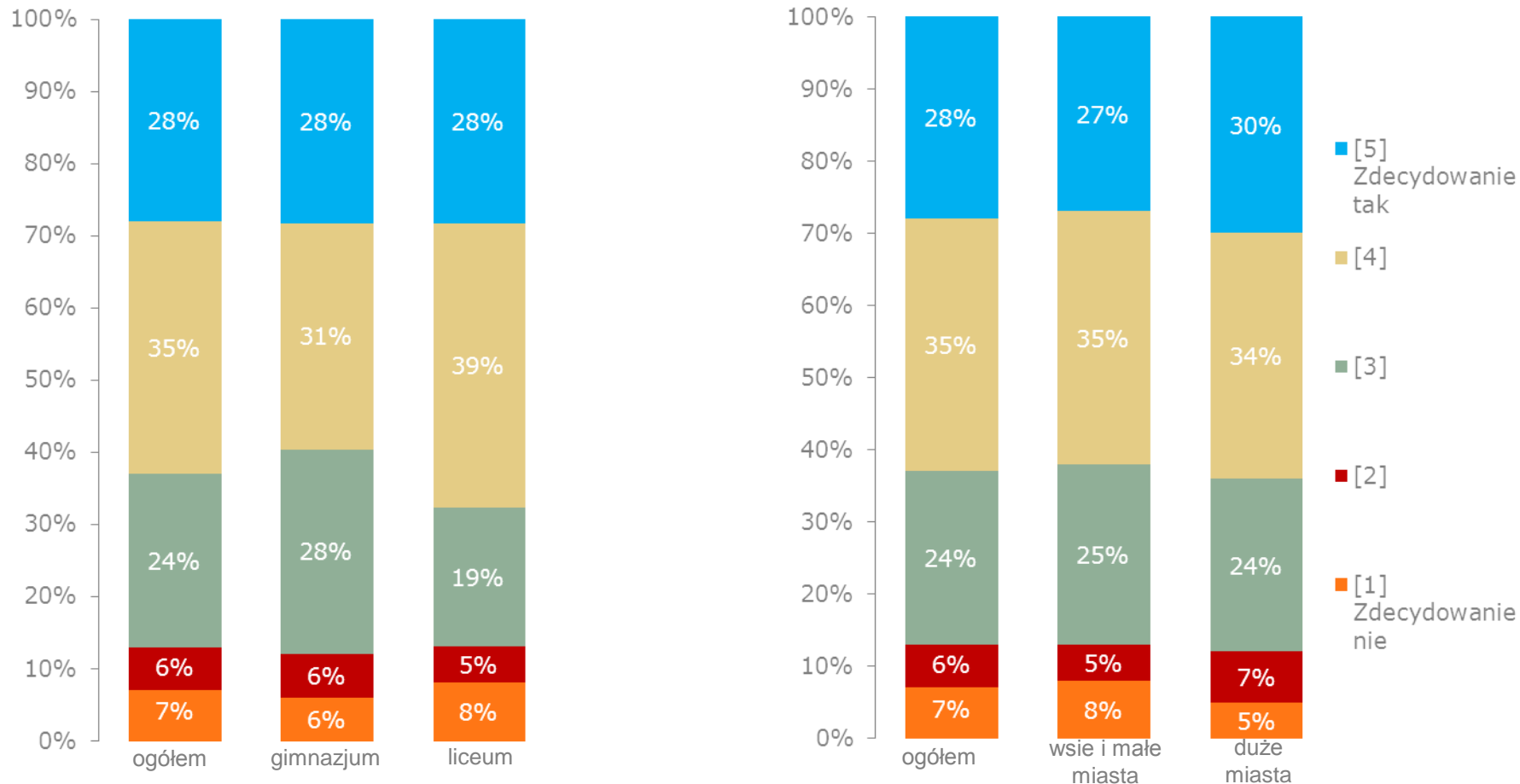
P36. Czy znasz jakiś język obcy?
[N=600]

P37. Jak często zdarza ci się wchodzić na obcojęzyczne strony internetowe?
[N=600]

młodzież jest zgodna – Internet pomaga w nauce języka

P38. Czy Twoim zdaniem Internet może być pomocny w nauce języka obcego?
[N=600]

część 9

młodzi internauci jako twórcy

młodzież najczęściej edytuje zdjęcia; rzadziej filmy i muzykę

Jedna czwarta młodzieży stwierdziła, że korzysta z programów do edycji zdjęć. Wykorzystują je głównie by retuszować, wyostrzyć kolory i ogólnie poprawiać zdjęcia. Co dziesiąty badany przyznał, że zdarza mu się edytować muzykę i filmy.

Niemal połowa osób, które tworzą lub przerabiają zdjęcia, filmy i muzykę publikuje je w Sieci. Najczęściej na swoim profilu w portalu społecznościowym.

Także niemal połowa publikuje swoje dzieła pod pseudonimem / nickiem. Jako motywacja najczęściej wymieniana jest chęć zaprezentowania swojej pracy, podzielenia się z nią z innymi (tak odpowiedziało 46% publikujących).

Cytaty

Pierwszy film to był ten ślub w urzędzie, tam wszystko sfilmowałem i robiłem zdjęcia do tego. Czasami sam szukałem muzyki do podłożenia, a czasami pytałem siostry, bo nie miałem pomysłu jaką wrzucić. Trzeba się było pobawić, dłuższy był, pół godziny ponad trwał. Najwięcej czasu na nim straciłem, bo jeszcze musiałem walczyć z komputerem. Czuję takie spełnienie jak to zrobiłem. Byłem przejęty jak oni to odbiorą, ale wszystko okazało się okej, w porządku. Starłem się jak najlepiej to zrobić. Rodzinie się podobało.
~ chłopak, 16 lat, Puławy

Wszystko robię w tym programie Sony Vegas. Najpierw nagrywam wszystko na karcie i wrzucam do adaptera. Potem to wszystko montuję, sklejam plik po pliku, dodaję jakąś muzykę i tych ścieżek powstaje nie jedna, nie dwie, ale powiedzmy dwadzieścia. Nad tym wszystkim trzeba zapanować, a tym bardziej, że ścieżka zajmuje tyle, więc ten pasek jest dość duży. W każdym razie potem tutaj wszystko widać. Mogę użyć jakichś korektorów, mogę doklejać teksty, mogę doklejać obraz na obraz albo obraz obok obrazu, jakieś proste animacje mogę robić.
~ chłopak, 18 lat, Katowice

Zazwyczaj umiem zrobić z jednej piosenki przyspieszyć, zmechanizować, trochę się w dj-a bawię, umiem odwrócić miejsca, zaraz pokażę, to mogę na tym, z tego też edytowałem żeby pasował na dzwonek do Iphonea, bo nie można bezpośrednio ustawić tylko trzeba go przerobić na format, obciąć do trzydziestu sekund i dopiero wtedy można zsynchronizować z biblioteką. Taki dzwonek w miarę 30 sekund to mi tak wyszedł, tylko sam refren....
~ chłopak, 15 lat, Ruda Śląska

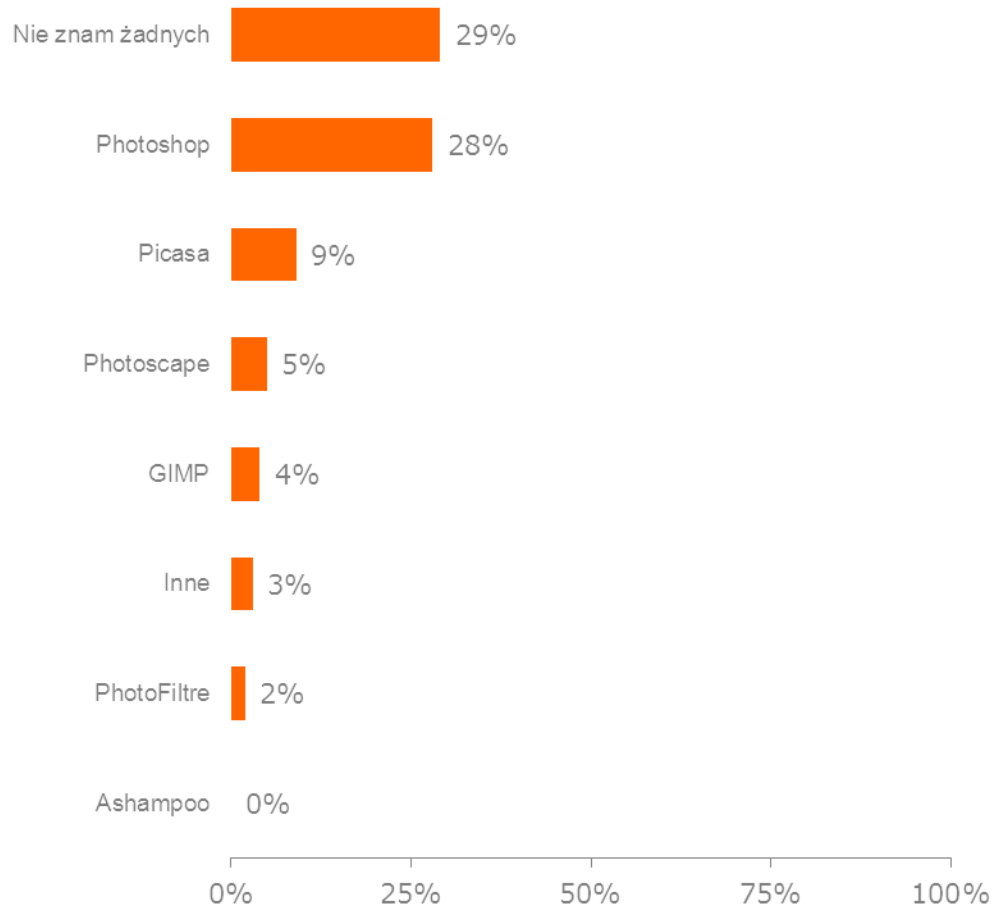
Na pewno używałem gimpa do robienia wizytówek, wycinając, kadrując pewne rzeczy i na pewno to było mi wtedy potrzebne. Na pewno chcąc stworzyć z kilku zdjęć jedno to też jest potrzebny gimp.
~ chłopak, 17 lat, Puławy

część z nas korzysta z programów do edycji zdjęć...

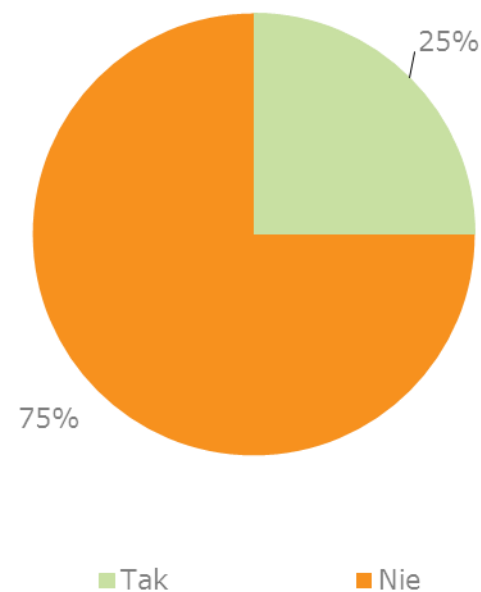

P22. Czy znasz jakieś programy do edycji zdjęć? Chodzi nam zarówno o programy płatne jak i bezpłatne. [N=600]

P23. A czy zdarza Ci się korzystać z programów do edycji zdjęć? [N=600]

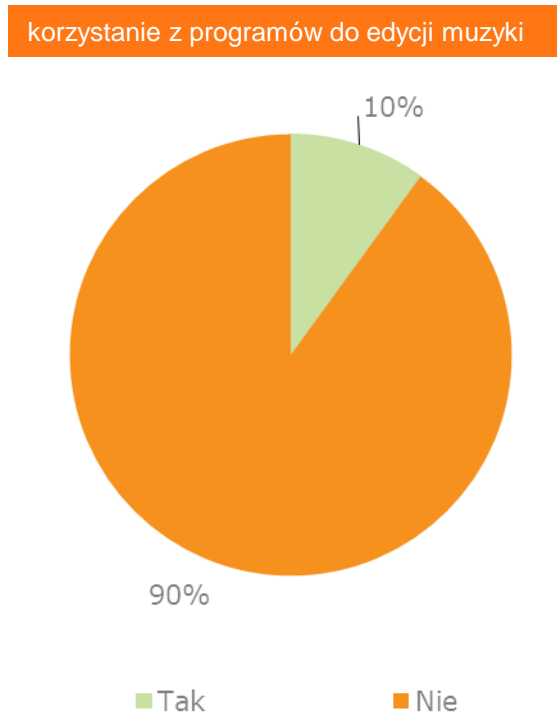
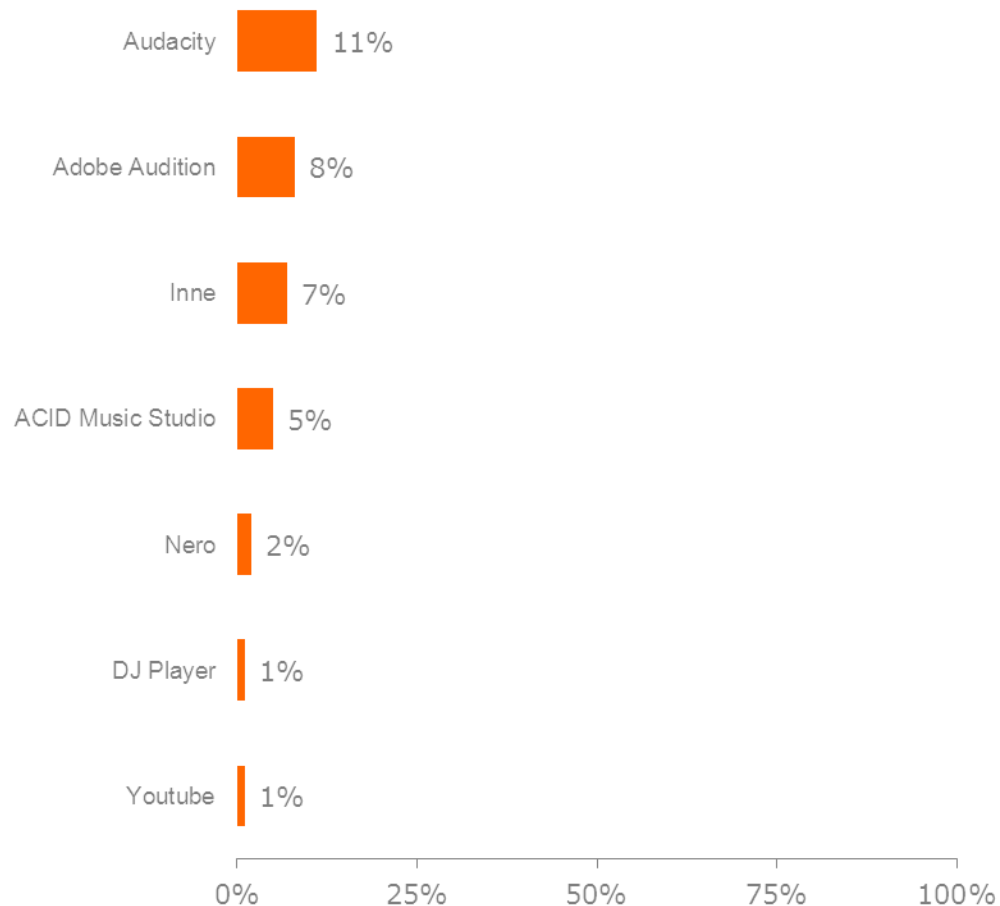
korzystanie z programów do edycji zdjęć

tylko niektórzy z nas edytują muzykę...

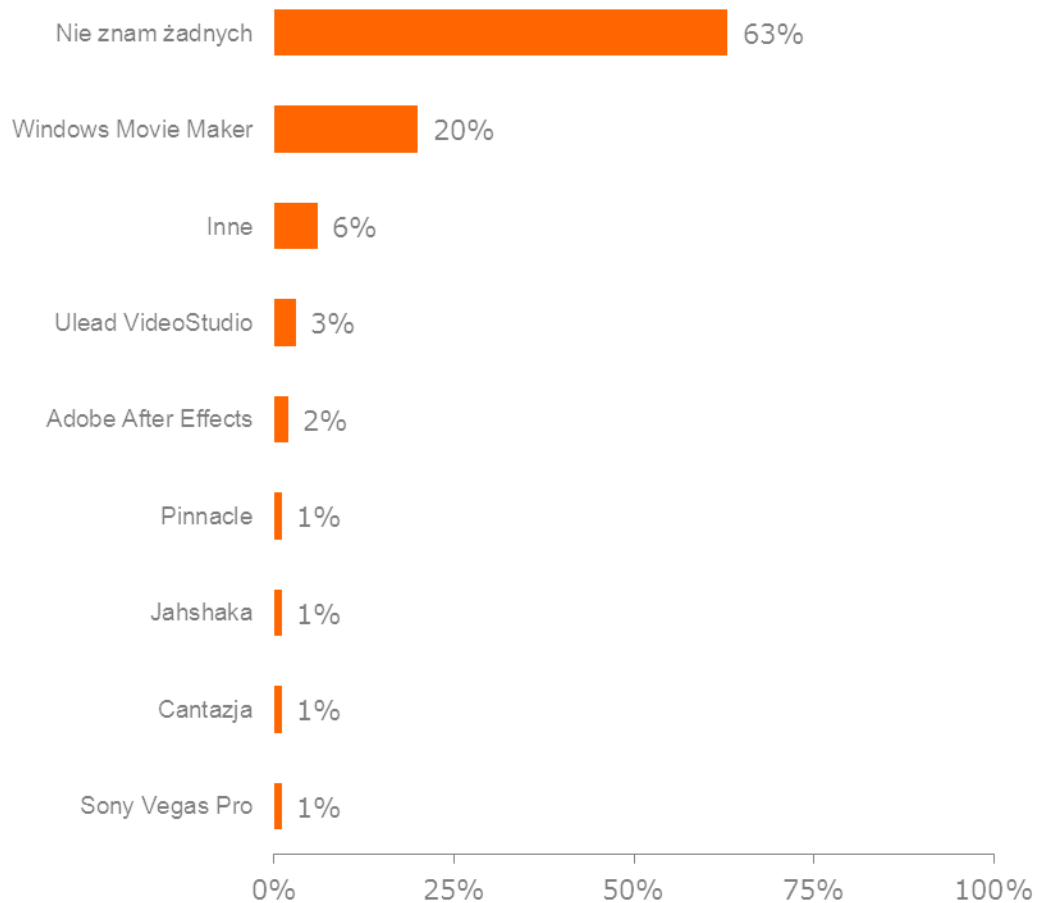
P25. A czy znasz jakieś programy do edycji muzyki i plików dźwiękowych? [N=600]

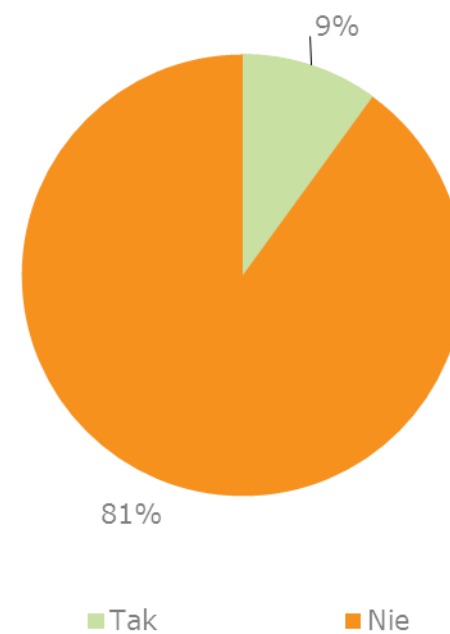

P28. A czy znasz jakieś programy do edycji filmów i plików video? [N=600]

P29. A czy zdarza Ci się korzystać z programów do edycji filmów i plików video? [N=600]

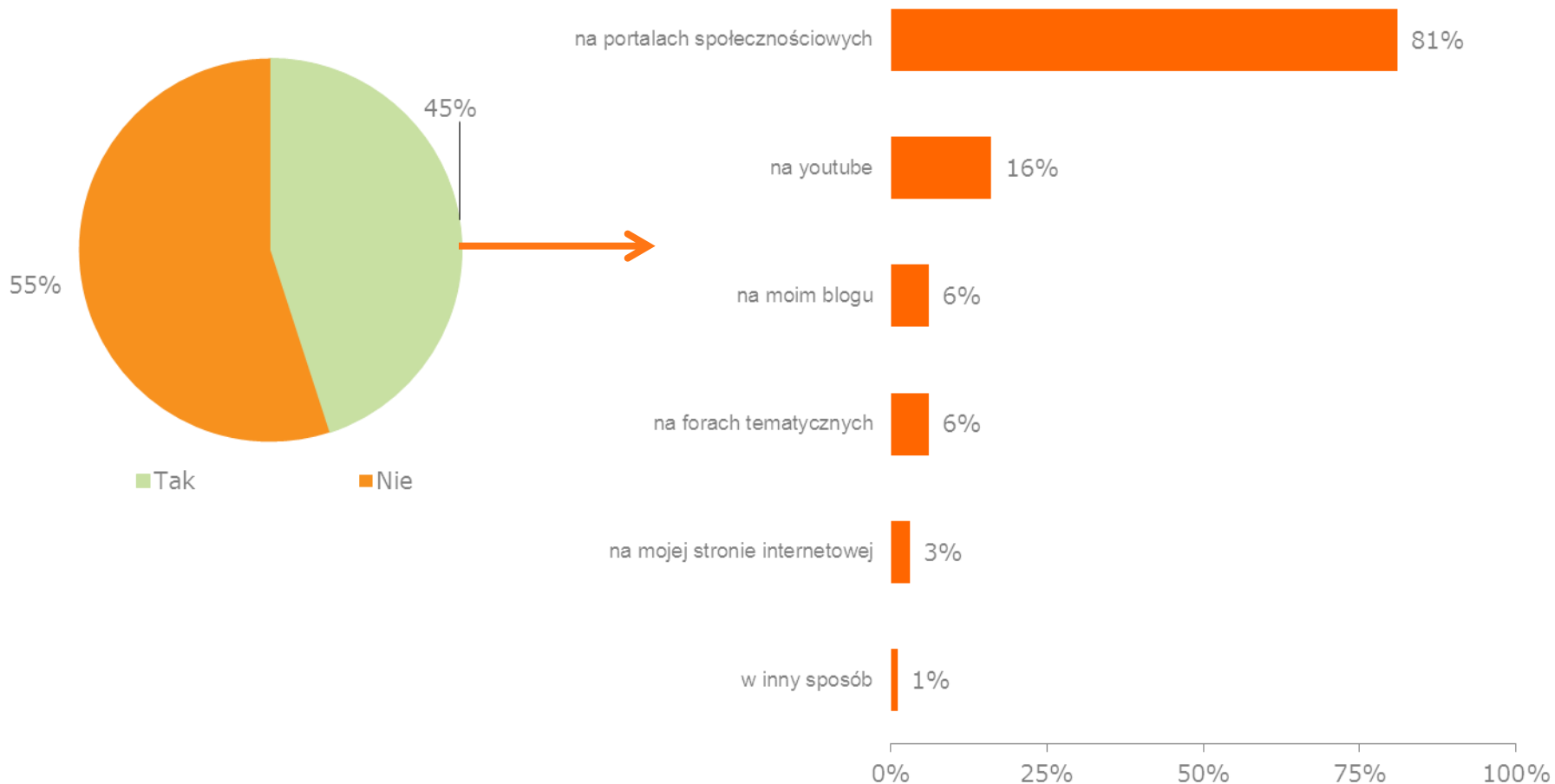
korzystanie z programów do edycji filmów

swoje dzieła pokazujemy znajomym

P31. Czy zamieszczasz efekty swojej pracy w Internecie? [N=198]
Pytanie zadawane tym, którzy edytują zdjęcia, muzykę bądź filmy.

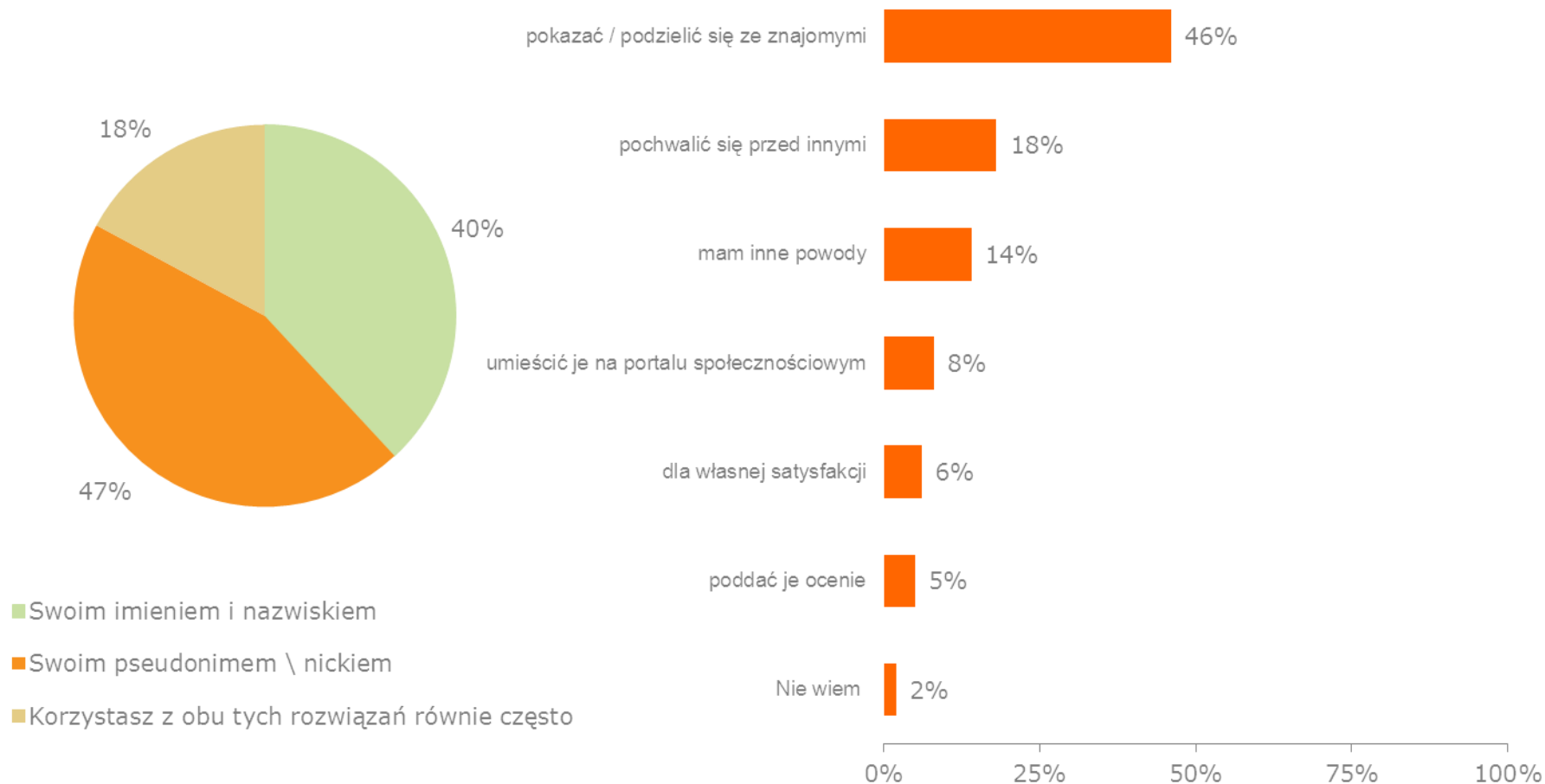
P32. Gdzie zamieszczasz efekty swoich prac w Internecie?
[N=90]

szukamy bardziej aprobaty niż krytyki

P32a. Publikując różne treści w Internecie (komentarze, zdjęcia, nagrania itd.) najczęściej robisz to posługując się:
[N=90]

P32b. Dlaczego umieszczasz swoje prace w Internecie? By:
[N=90]

część 10

czy młodzi Polacy
potrzebują cyfrowych
przewodników?

podsumowanie

- Poziom cyfrowych kompetencji młodzieży uwarunkowany jest wieloma różnymi czynnikami. Jednak najsilniej różnicuje go liczba urządzeń elektronicznych, do których młodzi mają dostęp w domu. Im więcej różnych urządzeń i gadżetów młodzi ludzie wykorzystują na co dzień, tym większej jest prawdopodobieństwo, że poziom ich kompetencji będzie wysoki.
- Jednak sama liczba urządzeń jest pochodną wielu innych elementów: od zamożności gospodarstwa domowego, aż po wykształcenie rodziców. Dlatego nie należy wyciągać pochopnych wniosków i zakładać, że poprawa dostępu do nowoczesnej elektroniki samoistnie przyczyni się do poniesienia kompetencji cyfrowych młodzieży.
- Niezwykle istotne są wzorce wyniesione z kontaktów z dorosłymi użytkownikami nowych technologii, w tym przede wszystkim rodzicami. Z dwóch młodych ludzi pochodzących z rodzin znajdujących się w podobnej sytuacji materialnej, wyższych kompetencji można spodziewać się u tego dziecka, którego rodzice mają wyższe kompetencje i są bardziej aktywnymi internautami. Poziom kompetencji cyfrowych, tak jak kompetencji językowych lub szerzej – kapitał kulturowy, podlegają reprodukcji w ramach rodziny i innych grup odniesienia.
- We wcześniejszych rozdziałach zauważyliśmy jednak, że rodzice rzadko aktywnie angażują się we wspólną pracę z dziećmi w zakresie nowych technologii. Jedną z barier jest tu niewątpliwie niska ocena własnych kompetencji rodziców. Dlatego też młodzi ludzie potrzebują jak najwięcej alternatywnych miejsc kontaktu z nowymi technologiami i wzorcami ich konsumpcji. Jednym z nich jest szkoła, która szczególnie dla młodzieży z biedniejszych rodzin jest głównym źródłem wiedzy o nowych technologiach. Jednak dla bardziej doświadczonej cyfrowo młodzieży wiedza przekazywana na lekcjach informatyki jest niewystarczająca. Oni najczęściej nowych informacji szukają na własną rękę.

Cytaty

Zazwyczaj gram w gry, filmuję to i komentuję. Na początku były gry, skupiałem się na grze, słabsza jakość tych filmów była, bo jeszcze tego nie ogarniałem za bardzo, teraz już jest lepiej. Trochę poszukałem, poszperałem i znalazłem co tam ulepszyć i co mogę zrobić maksymalnie na swoim kompie. Na Internecie, na youtube'a wchodziłem zazwyczaj, **czasami kolega mi doradził** taki jeden program. Resztę poszukałem na youtube **od tych ludzi co to nagrywają**, czasami mi pokazali poradniki, ja nagrywam czymś tam. Oni pokazywali i od nich nauczyłem się to robić.
~ chłopak, 16 lat, Puławy

Uczymy się **w szkole** obsługi programów takich jak Photoshop. Uczymy się zamieniać takie pikselowe rzeczy na takie właśnie bardziej idealne. Uczyliśmy się robić animacje. iMac się to nazywa chyba. Dostaliśmy dofinansowanie z Unii Europejskiej na takie super, to są chyba właśnie iMac, że jest monitor a w tym monitorze taki telekomputer i takie rysiki, mamy tabliczki, po których piszemy to jest jak myszka, oprócz tego że mamy zwykłą myszkę.
~ dziewczyna, 16 lat, Warszawa

Ja często chodzę do sklepu komputerowego na Halembie, już mnie tu znają, też mam u nich taniej, bo lubię z nimi rozmawiać, kartę mi naprawiali bo powiedziałem dokładnie, co jest przyczyną, A pamięć RAM to sam wymieniałem, czy kartę graficzną jak wymieniałem ze starszej na nowszą, to też wymieniałem, tylko **tata musiał mi trochę pomóc**, bo on miał śrubokręty.
~ chłopak, 15 lat, Ruda Śląska

Tutaj rodzinę mam, gdzieś jakoś byliśmy na wakacjach i był spis jakichś filmów i to poskładałem w jakiś film korzystając z programu Windows Movie Maker, są z przejściami, różnymi jakimiś tam ekranami, ta po prostu, żeby film z wakacji zrobić. To **wujek nam powiedział**, że on korzysta z niego, on jest fotografem i mówił, że korzysta z tego programu, że bardzo fajny i jak tata powiedział, żebym to zrobił, to usiadłem właśnie i zrobiłem ten filmik.
~ chłopak, 17 lat, Warszawa

indeks cyfrowych kompetencji - konstrukcja

Indeks cyfrowych kompetencji –konstrukcja

Naszym celem było stworzenie jednej, syntetycznej miary opisującej kompetencje cyfrowe młodych jak również ich rodziców. Dysponując syntetyczną miarą możemy w kolejnym kroku włączyć ją do bardziej pogłębionych analiz, by sprawdzić, które elementy wpływają na podniesienie lub obniżenie się poziomu kompetencji. Poniżej prezentujemy, krok po kroku, sposób konstrukcji wskaźnika cyfrowych kompetencji.

1. Źródło danych

Indeksy liczone są w oparciu o odpowiedzi respondentów (zarówno młodzieży jak i ich rodziców) na pytania dotyczące samooceny kompetencji w zakresie:

- Obsługi komputera
- Korzystania z Internetu
- Wyszukiwania informacji w Internecie
- Oceny wiarygodności znalezionych informacji
- Tworzenia i edytowania tekstu w dedykowanych programach
- Tworzenia prezentacji w dedykowanych programach
- Unikania zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu

2. Zasada liczenia

Respondenci oceniali swoje kompetencje w każdym z tych siedmiu obszarów na skali od 1 – bardzo niska ocena, do 5 – bardzo wysoka ocena. Wartość indeksu jest sumą ocen z wszystkich 7 obszarów. Oznacza to że może przyjmować wartości od 7 do 35.

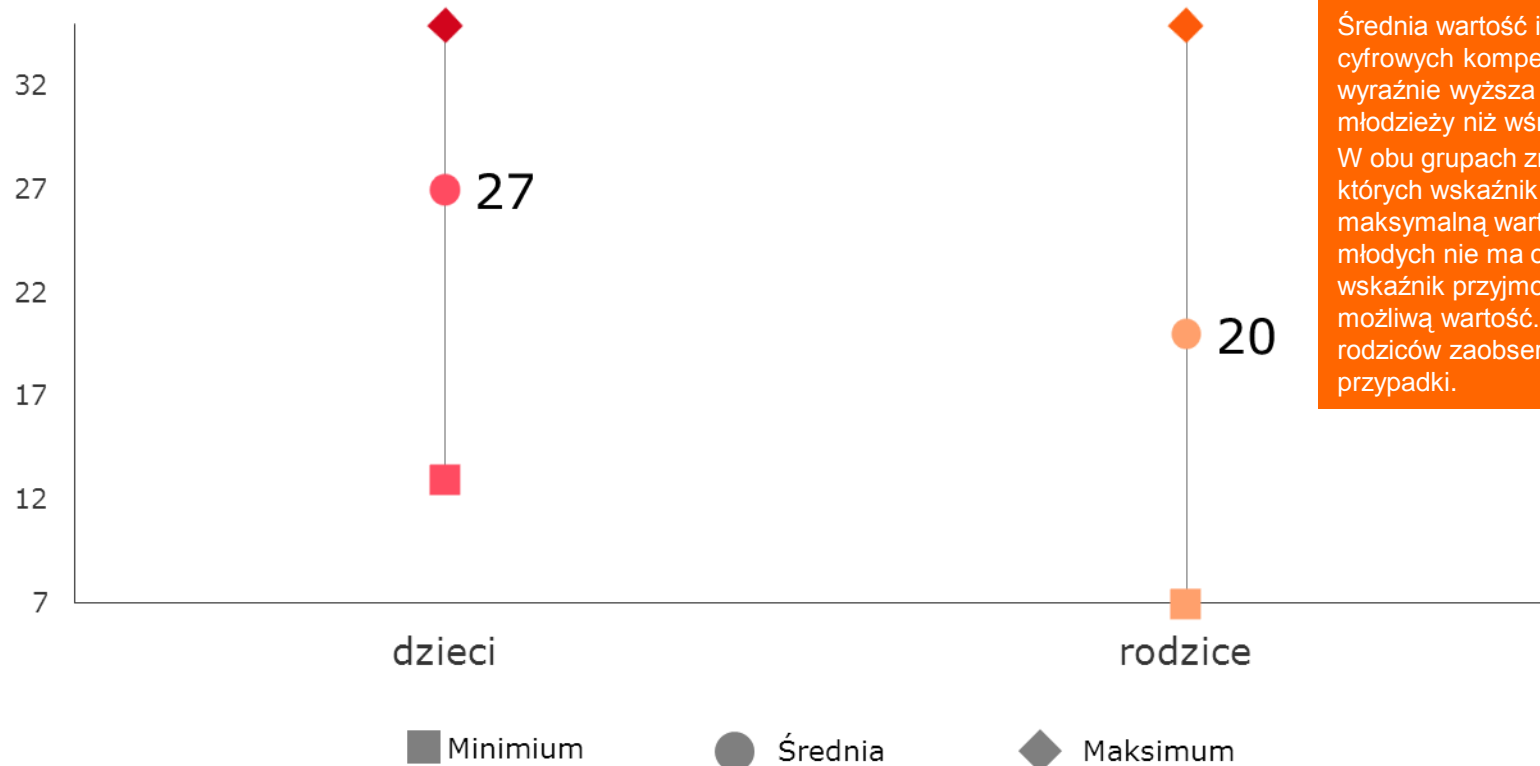
3. Trzy kategorie

Zarówno młodzieży jak i rodziców podzieliśmy na wg wartości indeksu na trzy grupy: Relatywnie niskich kompetencji, Przeciętnych kompetencji, Relatywnie wysokich kompetencji. Przedziały wartości dla poszczególnych grup zostały ustalone w ten sposób, by były równo liczne.

indeks cyfrowych kompetencji - wyniki

Indeks cyfrowych kompetencji

Indeks zbudowany jest w oparciu o pytanie: Posługując się skalą od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje a 5 oznacza bardzo wysokie kompetencje, powiedz, jak ogólnie ocenił(a)byś swoje kompetencje jeśli chodzi o: Obsługę komputera; Korzystanie z Internetu; Wyszukiwanie informacji w Internecie; itd.

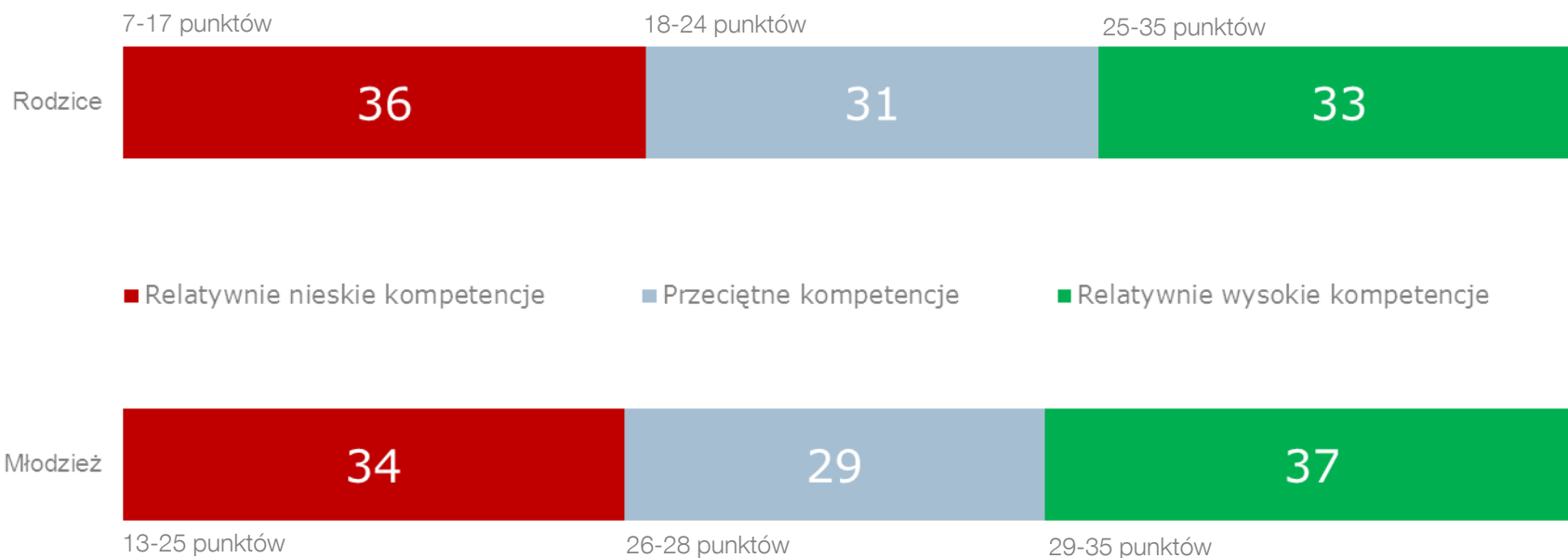
Średnia wartość indeksu cyfrowych kompetencji jest wyraźnie wyższa wśród młodzieży niż wśród rodziców. W obu grupach znajdują się osoby, dla których wskaźnik przyjmuje maksymalną wartość. Jednak wśród młodych nie ma osób, dla których wskaźnik przyjmowałby najmniejszą możliwą wartość. Tymczasem w grupie rodziców zaobserwowaliśmy takie przypadki.

indeks cyfrowych kompetencji - wyniki

Indeks cyfrowych kompetencji

Indeks zbudowany jest w oparciu o pytanie: Posługując się skalą od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje a 5 oznacza bardzo wysokie kompetencje, powiedz jak ogólnie ocenił(a)byś swoje kompetencje jeśli chodzi o: Obsługę komputera; Korzystanie z Internetu; Wyszukiwanie informacji w Internecie; itd.

Na pierwszy rzut oka można odnieść wrażenie że poziom kompetencji cyfrowych wśród dzieci i rodziców jest zbliżony. Równomierny rozkład wyniku z przyjętej zasady podziału na trzy równo liczne grupy. Jednak przyjęte przedziały są w obu grupach zasadniczo różne. Rodzicom wystarczy 25 punktów by zakwalifikować się do górnych 33%, podczas gdy u dzieci zakwalifikowanie się do tej grupy wymaga co najmniej 29 punktów.

dostęp do wielu urzędzeń, jako wyjaśnienie dla zróżnicowanego poziomu kompetencji

Spośród wszystkich zmiennych uwzględnionych w analizie CHAID, to liczba urzędzeń elektronicznych, do których dziecko ma na co dzień dostęp w swoim domu, w największym stopniu różnicuje odsetek młodych o największych kompetencjach cyfrowych.

Korzystanie z Internetu na wielu platformach (PC, konsola do gier, smartfon) wymaga ponadprzeciętnych kompetencji i dlatego może silnie różnicować ich poziom.

Jednak sam fakt posiadania dostępu do wielu urzędzeń może być również traktowany jako wskaźnik zamożności gospodarstwa domowego oraz kompetencji rodziców.

Wyciąganie wniosków mówiących o tym, że umożliwienie młodzieży dostępu do różnorodnych urzędzeń elektronicznych przyczyni się do podniesienia ich kompetencji cyfrowych jest zbyt daleko idące.

Indeks kompetencji cyfrowych młodzieży (ogół badanych)

- Relatywnie niskie kompetencje
- Przeciętne kompetencje
- Relatywnie wysokie kompetencje

Liczba urzędzeń elektronicznych do których dziecko ma na co dzień dostęp w gospodarstwie domowym

Od 1 do 3 urzędzeń

Co najmniej 4 urządzenia

Metoda Automatycznej Detekcji Interakcji CHAID

Analiza ta wybiera z zadanego, dużego zbioru zmiennych (objaśniających) te, które najsilniej wpływają na wskazaną zmienną (objaśnianą), porządkuje je według siły tego wpływu oraz wskazuje dokładnie, które ich wartości implikują poszczególne wartości tej zmiennej zależnej. W prezentowanej analizie zmienną zależną jest indeks kompetencji młodzieży. Wśród zmiennych niezależnych znalazły się:

- Płeć dziecka
- Wielkość miejscowości w której zamieszkuje rodzina
- Wykształcenie rodzica
- Subiektywna ocena sytuacji materialnej rodziny (wg. rodzica)
- Indeks kompetencji cyfrowych rodzica
- Liczba urzędzeń elektronicznych do których dziecko ma dostęp na co dzień w swoim gospodarstwie domowym.

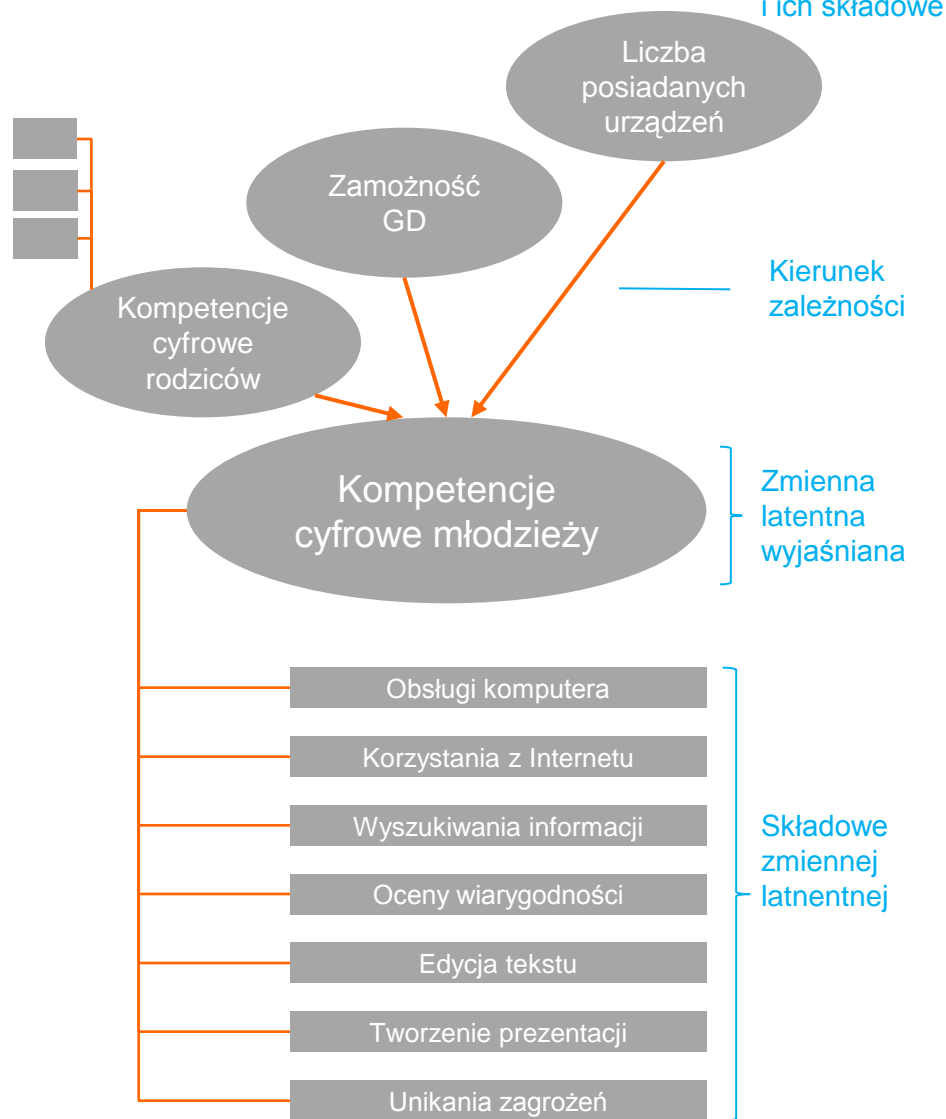
kompetencje cyfrowe jako element kapitału kulturowego: wprowadzenie do modelu

Modelowanie równań strukturalnych (Struktura Equations Modeling, SEM) przy użyciu Częściowej Metody Najmniejszych Kwadratów (Partial Least Squares, PLS)

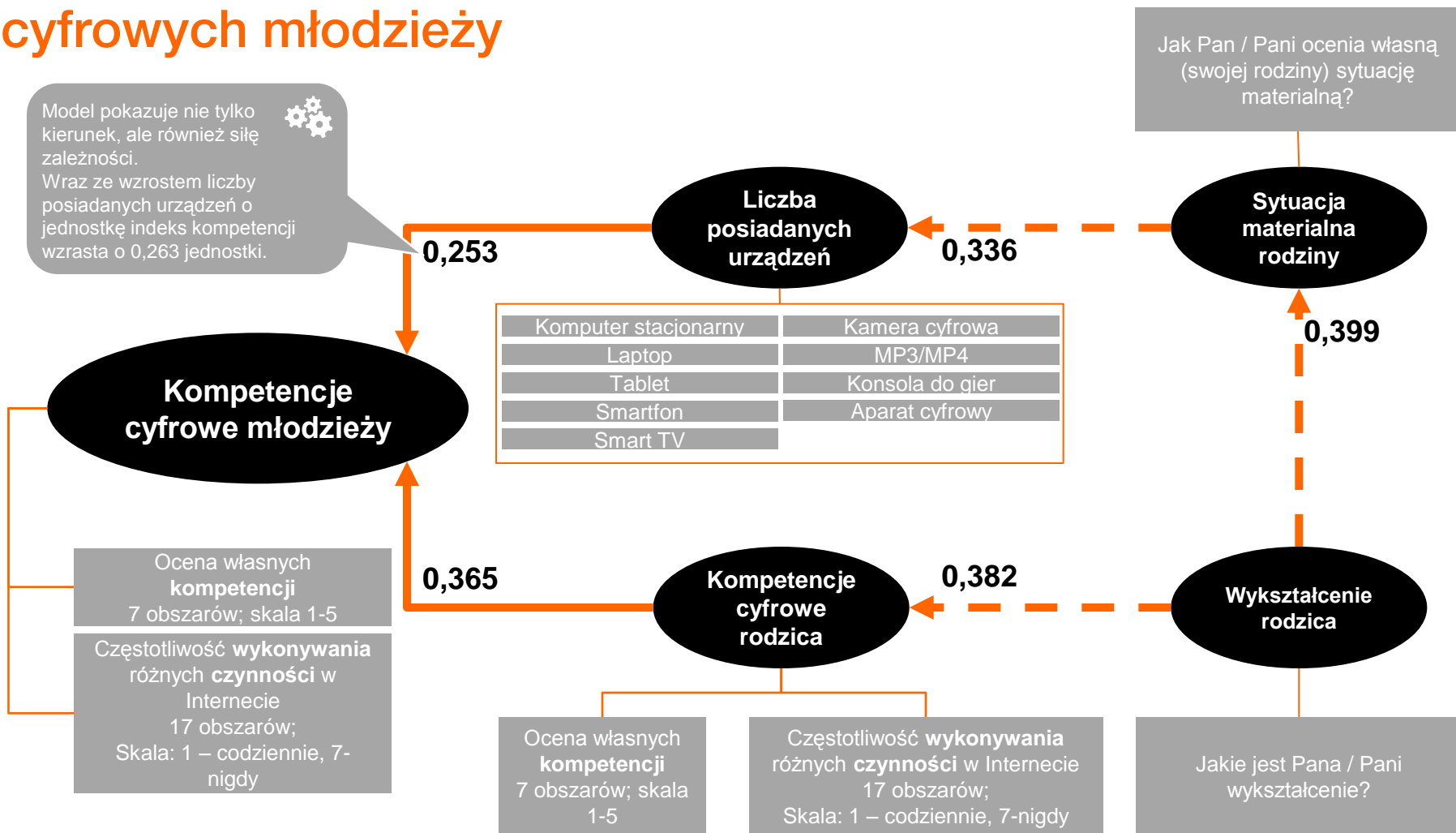

To analiza wykorzystywana do modelowania związków przyczynowo – skutkowych. Najczęściej do tego celu używa się Regresji Liniowej i Metody Najmniejszych Kwadratów. Metody te posiadają pewne ograniczenia, wśród których wymienić należy przede wszystkim fakt, że pozwalają modelować na raz tylko jedno równanie, objaśniające dokładnie jedno zjawisko. Tymczasem zjawiska społeczne, takie jak kształtowanie poziomu kompetencji cyfrowych, są daleko bardziej złożone. Równania strukturalne i Metoda Częściowych Najmniejszych Kwadratów zostały opracowane właśnie po to, aby ominąć te ograniczenia. Równanie strukturalne, nazywane też modelem ścieżkowym, to siatka połączeń, związków przyczynowo-skutkowych, między badanymi zjawiskami, mającymi latentny charakter, opisywanymi przez ich mierzalne odbicia.

Podstawowym celem analizy jest oszacowanie siły wzajemnego wpływu badanych zjawisk, czyli oszacowanie współczynników ścieżkowych. Badając ich istotność, sprawdza się też, czy związek w ogóle występuje. Można więc również zweryfikować hipotezy dotyczące struktury zjawiska i próbować znaleźć tą najlepiej odpowiadającą rzeczywistości.

model wyjaśniający różnicowanie kompetencji cyfrowych młodzieży

Na poziom cyfrowych kompetencji młodzieży wpływ ma wiele czynników. Bezpośredni wpływ na poziom kompetencji mają: wspomniana wcześniej liczba urządzeń pozostających do dyspozycji dziecka, ale również poziom kompetencji cyfrowych rodziców. Wpływ tej drugiej zmiennej jest nawet silniejszy niż pierwszej. Jednak nawet te zmienne są determinowane przez kolejne czynniki. Na liczbę urządzeń istotny wpływ ma sytuacja materialna rodziny. Wykształcenie rodzica (badaliśmy jednego z rodziców) istotnie wpływa zarówno na zamożność rodziny jak i na poziom jego cyfrowych kompetencji.

uwagi do modelu

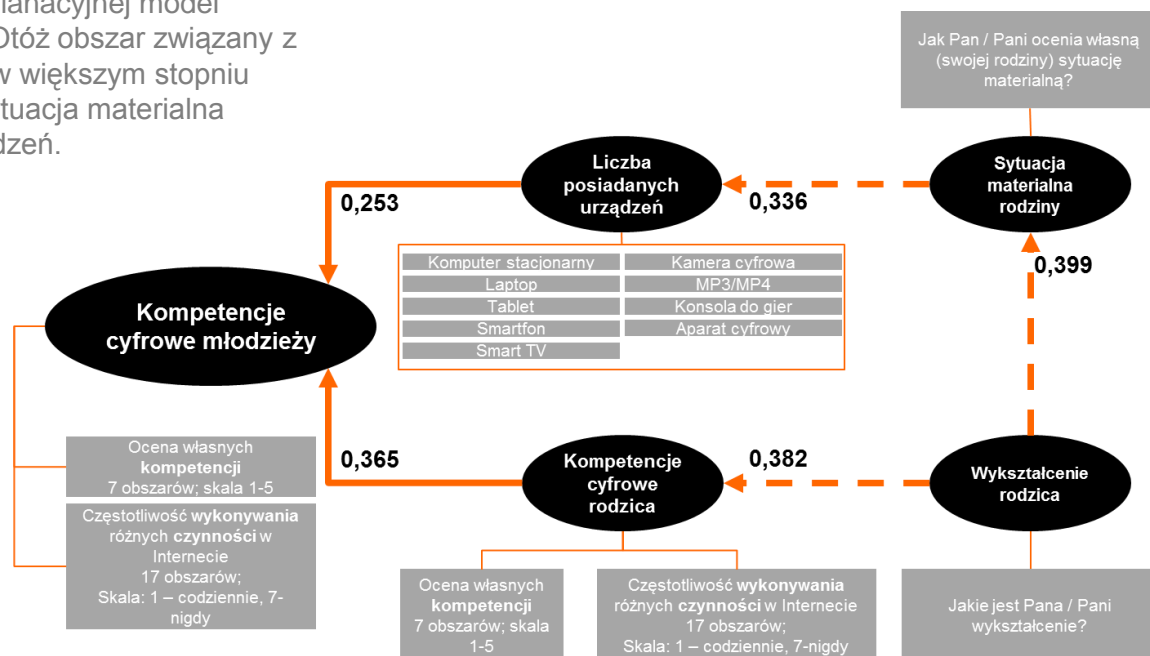

Rozpoczynając dyskusję na temat prezentowanego modelu należy poczynić kilka istotnych uwag i zastrzeżeń. Pierwsza z nich dotyczy jakości analizy mierzonej współczynnikiem R^2 . Mówi on, na ile model wyjaśnia zróżnicowanie zmiennej zależnej (w tym wypadku zróżnicowanie kompetencji cyfrowych młodzieży). Może on przyjmować wartości od 0 – całkowity brak dopasowania modelu, do 1 – model wyjaśnia 100% zróżnicowania zmiennej zależnej. W przypadku prezentowanej analizy współczynnik R^2 wynosi 0,226, co uznać należy za niską wartość. Przyczyn tego stanu rzeczy jest kilka. Przede wszystkim proces nabywania kompetencji cyfrowych jest niezwykle złożonym zjawiskiem społecznym. W związku z tym uzyskanie lepszego dopasowania modelu wymagałoby zebrania znacznie większej liczby informacji na temat młodszego człowieka, jego rodziców (w badaniu rozmawialiśmy tylko z jednym rodzicem), jego najbliższego otoczenia: znajomych, sposobów spędzania czasu itp.. Takie zakres danych znacznie przekraczał możliwości naszego badania. Dlatego też ograniczamy się do zaledwie kilku kluczowych elementów.

Mimo swojej ograniczonej mocy eksplanacyjnej model ilustruje pewną ciekawą zależność. Otóż obszar związany z kompetencjami cyfrowymi rodziców w większym stopniu wpływa na kompetencje dzieci niż sytuacja materialna rodziny czy liczba posiadanych urządzeń.

Innymi słowy: z dwóch młodych ludzi pochodzących z rodzin znajdujących się w podobnej sytuacji materialnej, wyższych kompetencji można spodziewać się u tego dziecka, którego rodzice mają wyższe kompetencje i są bardziej aktywnymi internautami. Poziom kompetencji cyfrowych, tak jak kompetencji językowych lub szerzej – kapitał kulturowy, podlegają reprodukcji w ramach rodziny.

Aneks A

porównania:

wieś - miasto

chłopcy - dziewczęta

młodzież z większych miast generalnie częściej wykorzystuje Internet, młodzież ze wsi i miast mniejszych częściej czerpie z niego wiedze o wydarzeniach na świecie

Mimo pewnej przewagi młodzieży z dużych miast niemal wszyscy badani używają Internetu codziennie.

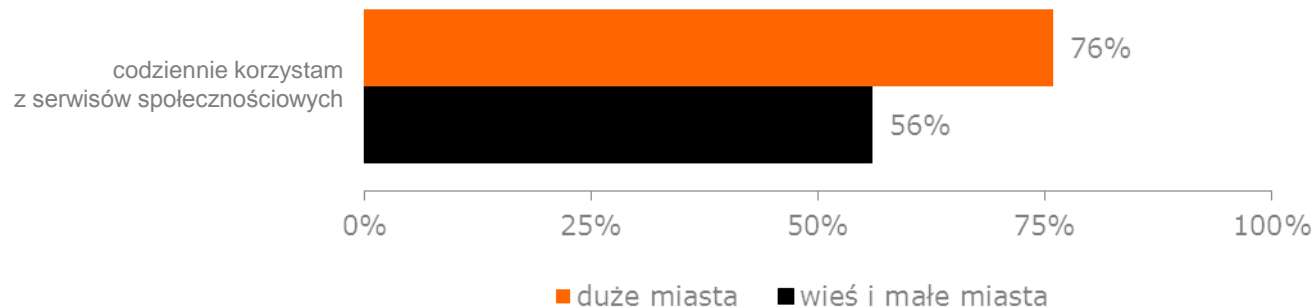
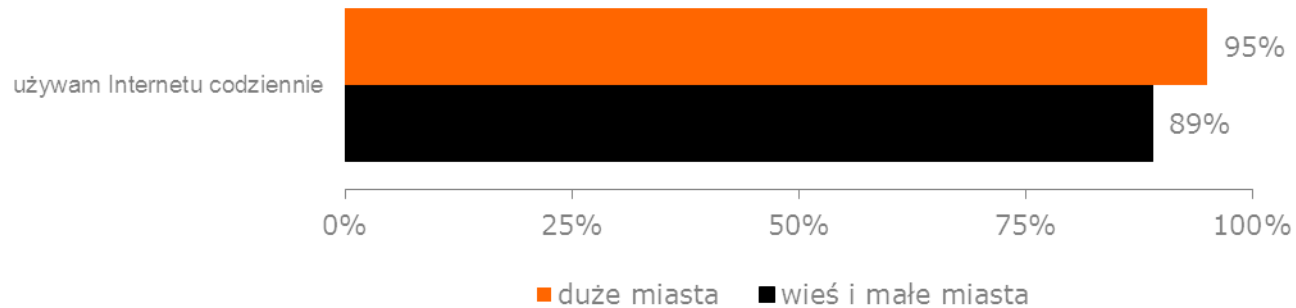
Młodzież miejska częściej niż ta zamieszkująca wieś i mniejsza miasta korzysta z portali społecznościowych, poczty elektronicznej, multimediiów, gier online oraz komunikatorów czy czatów.

Młodzież wiejska częściej poszukuje za to informacji o wydarzeniach na świecie oraz tych związanych ze swoimi zainteresowaniami lub hobby.

młodzież z większych miast częściej korzysta z Internetu oraz z serwisów społecznościowych

DL3. Ja często korzystasz z Internetu w jakimkolwiek celu i w jakimkolwiek sposób? [N=600]

DL4. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

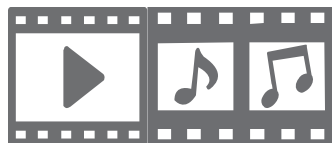
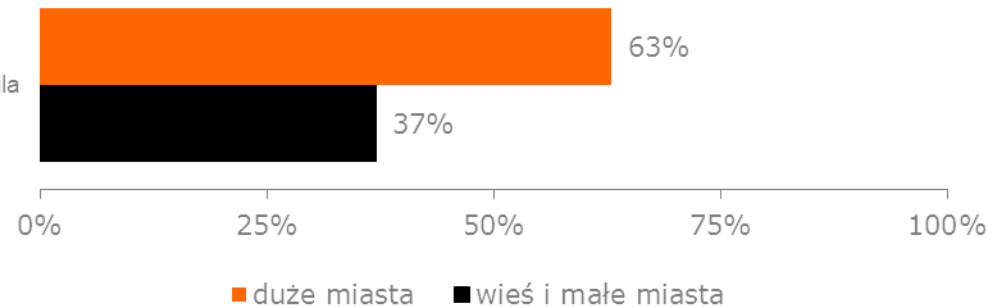

młodzież z większych miast częściej obsługuje pocztę elektroniczną oraz korzysta z multimediiów

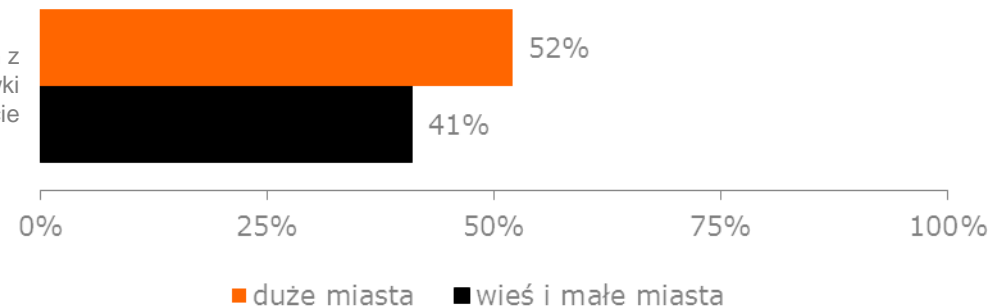
DL4. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

codziennie korzystam z e-maila

codziennie korzystam z multimediiów i rozrywki w Internecie

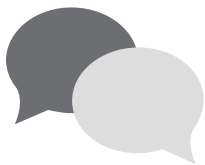
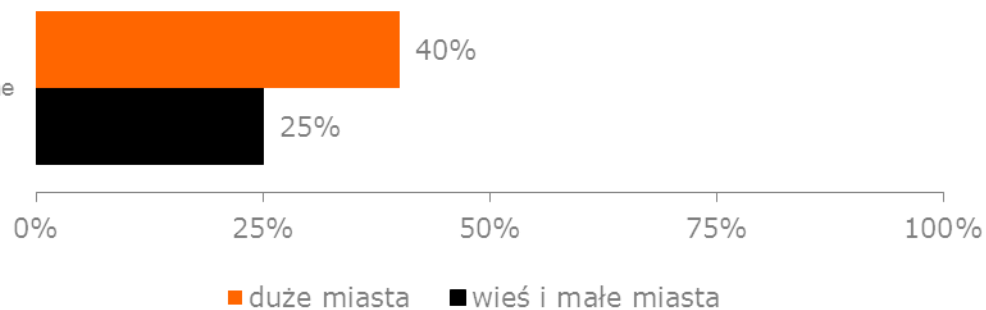

młodzież z większych miast częściej gra w gry online oraz komunikuje się poprzez czaty

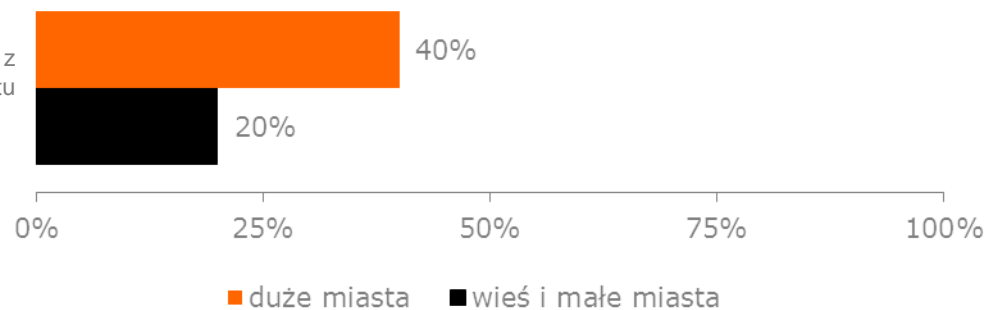
DL4. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

codziennie gram w gry online

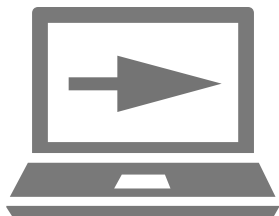

codziennie korzystam z komunikatora lub czatu

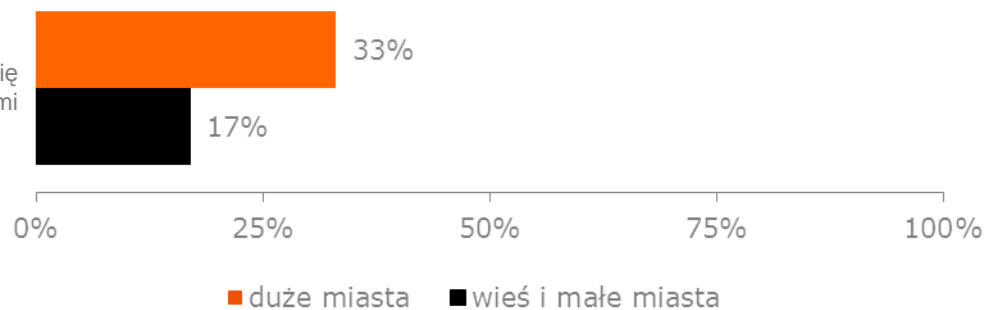

młodzież z większych miast częściej dzieli się ciekawymi linkami oraz czyta blogi

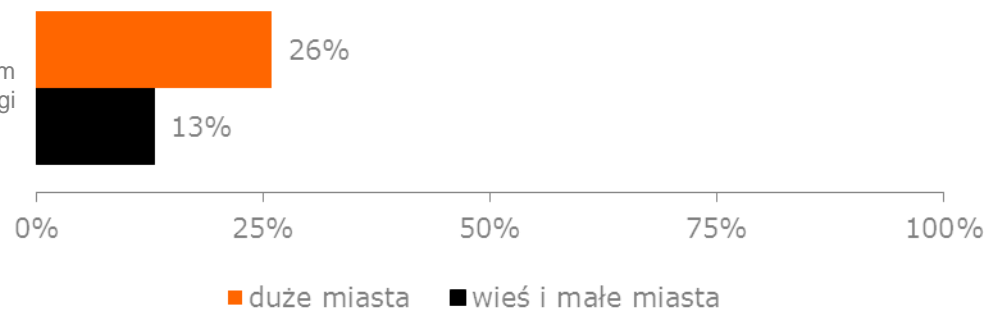
DL4. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

codziennie dzielę się linkami ze znajomymi

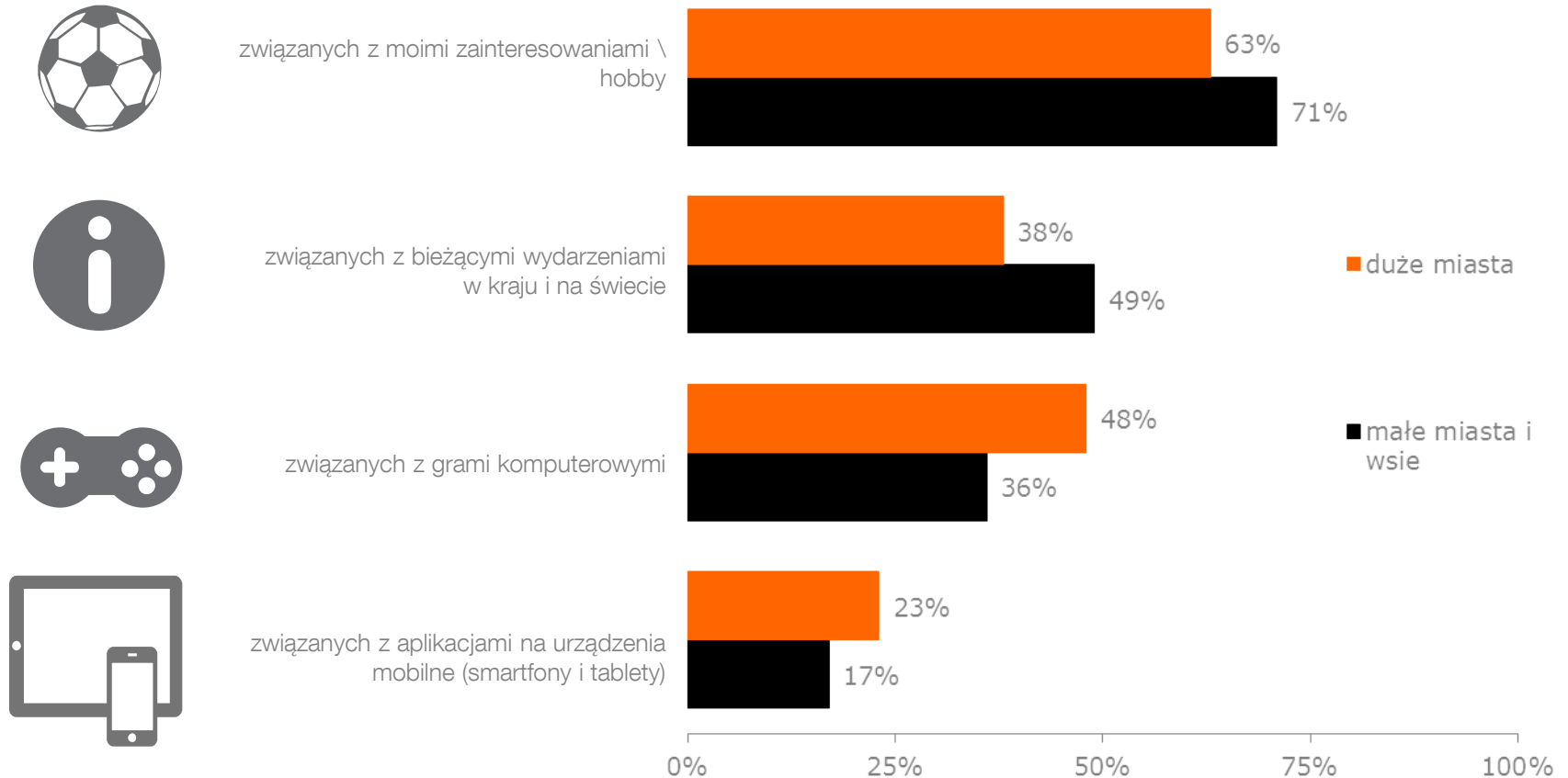

codziennie czytam blogi

młodzież z mniejszych ośrodków częściej szuka informacji związanych z hobby i bieżącymi wydarzeniami, młodzież z większych miast interesują gry komputerowe i aplikacje

P5. Jakich informacji poszukujesz w Internecie? [N=600]

chłopcy częściej szukają informacji związanych ze sportem

i elektroniką, dziewczęta częściej przejmują się kwestią bezpieczeństwa w Sieci

Dziewczęta częściej niż chłopcy poszukują informacji dotyczących zdrowia, urody, ale też związanych z kulturą. Chłopcy zdecydowanie częściej niż dziewczęta interesują się wiadomościami dotyczącymi gier komputerowych, sportu i elektroniki.

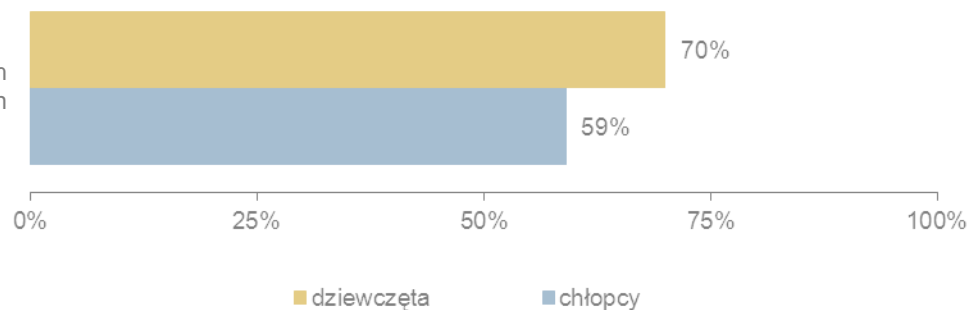
Płeć nie różnicuje w znaczący sposób umiejętności korzystania z komputera – chłopcy nieznacznie lepiej oceniają swoje umiejętności w zakresie ogólnej obsługi komputera oraz tworzenia tekstów w dedykowanych edytorach (np. MS Word), ale różnice nie są duże.

dziewczęta częściej korzystają z serwisów społecznościowych, chłopcy częściej szukają informacji

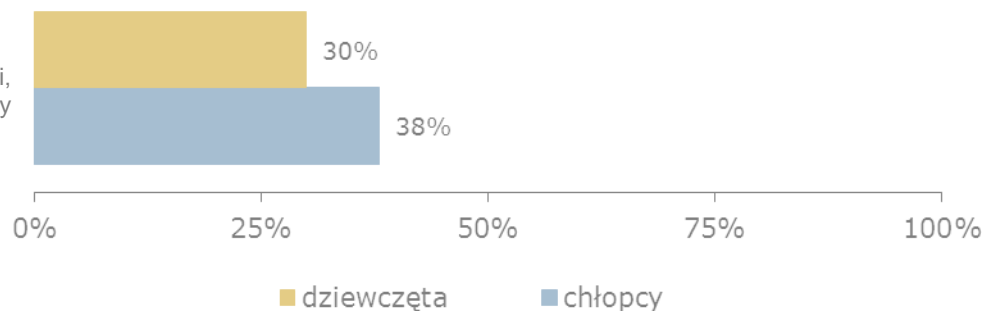
DL4. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

codziennie korzystam z serwisów społecznościowych

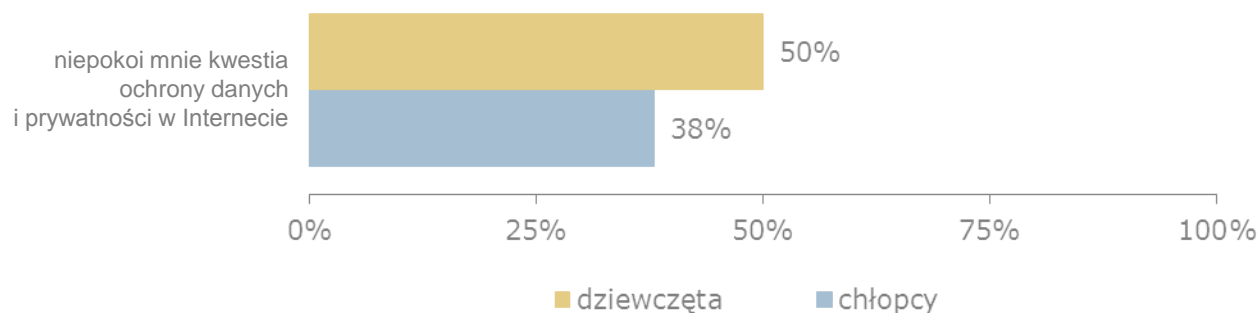
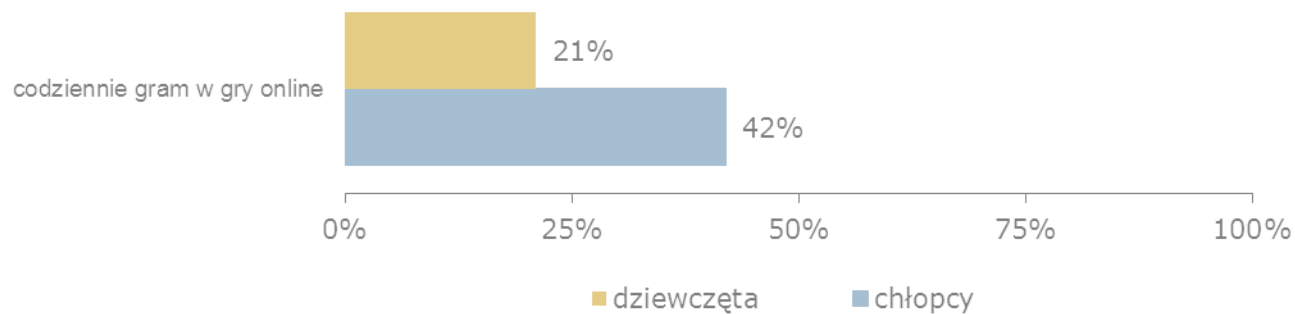
sprawdzanie wiadomości, informacji sportowych i pogody

dziewczęta częściej obawiają się o bezpieczeństwo w sieci, chłopcy częściej grają w gry online

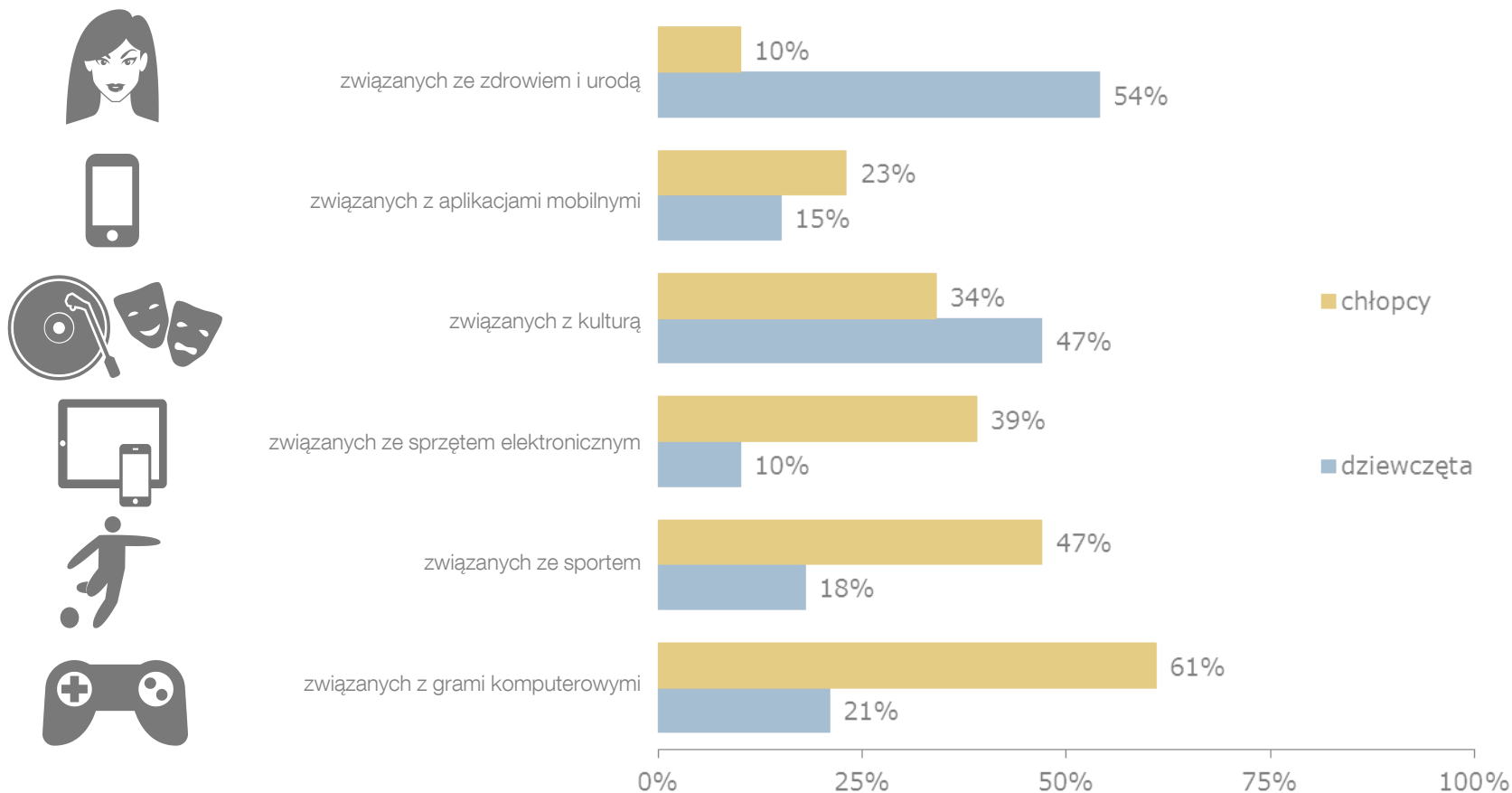
DL4. Jakie czynności tam wykonujesz i jak często. Na karcie znajduje się opis kilku rodzajów czynności. Zapoznaj się z nimi a następnie powiedz, jak często wykonujesz każdą z nich. [N=600]

DL7. Odczytam teraz kilka stwierdzeń. Chcielibyśmy wiedzieć na ile zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z nich.

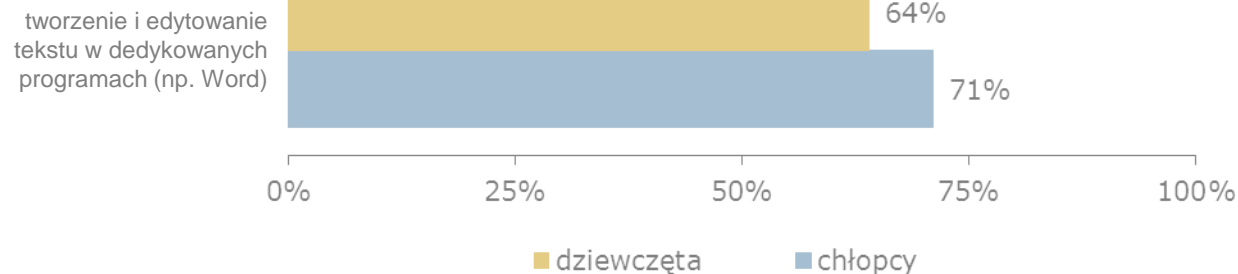
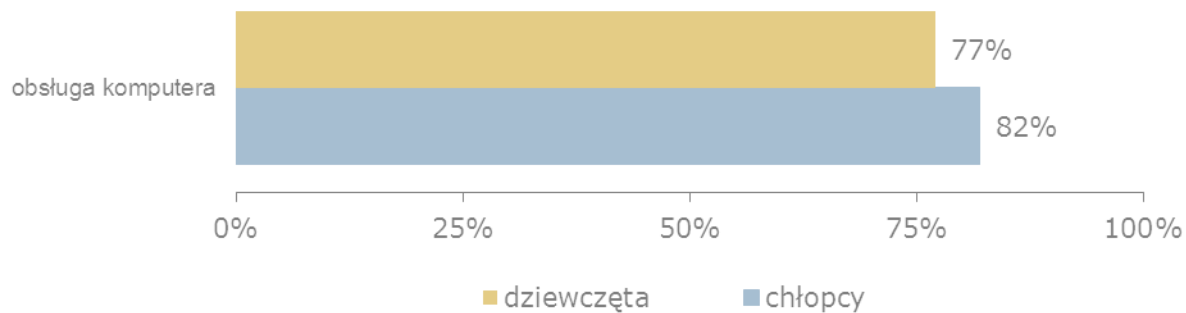
chłopcy częściej szukają informacji dotyczących gier i sportu, dziewczęta częściej interesuje kultura i uroda

P5. Jakich informacji poszukujesz w Internecie? [N=600]

chłopcy lepiej radzą sobie z obsługą komputera oraz tworzeniem tekstu za pomocą dedykowanych programów

P10. Powiedz jak ogólnie ocenił(a)byś swoje kompetencje odnośnie wymienionych czynności? [N=600]

Aneks B

cyfrowe style życia:
młodzież i rodzice

cyfrowe style życia – o segmentacji

Segmentacja powstała w oparciu o badania TNS Digital Life.

Jednym z kluczowych obszarów działania TNS są badania poświęcone zachowaniom konsumentów w Internecie.

Rozwój Internetu, a w szczególności jego upowszechnienie i oderwanie od stacjonarnych urządzeń oraz przejście sporej części ruchu internetowego do urządzeń mobilnych spowodowały, zasadnicze zmiany w zachowaniach ludzi, szczególnie widoczne, gdy wchodzi oni w rolę konsumentów.

Aby lepiej rozumieć postawy i zachowania w Internecie TNS wypracował własną segmentację. Przy jej pomocy wyodrębniamy sześć zasadniczych typów konsumpcji Internetu.

cyfrowe style życia według TNS Digital Life

INFLUENCERS

Internet jest integralną częścią mojego życia. Jestem młody i możliwość korzystania z Internetu mobilnego jest dla mnie bardzo ważna. Liczy się dla mnie stały i wszechobecny dostęp do Internetu. Jestem bloggerem i uwielbiam portale społecznościowe. Często robię zakupy przez Internet, także przez Internet mobilny. Chcę być pewny, że moje działania online są dostrzegane przez tak dużą liczbę ludzi jak to tylko możliwe.

COMMUNICATORS

Uwielbiam rozmawiać i wyrażać siebie, bez względu czy robię to bezpośrednio, czy za pośrednictwem telefonu stacjonarnego, komórkowego, portali społecznościowych, komunikatorów, czy też po prostu emaila. Ważne jest dla mnie to, że mogę wyrażać siebie online w taki sposób, w jaki nie zawsze mogę to robić offline. Smartphony to coś dla mnie, często kontaktuję się z innymi online za pośrednictwem mojego telefonu komórkowego kiedy jestem w szkole, na uczelni, w pracy, a także w domu.

KNOWLEDGE-SEEKERS

Korzystam z Internetu aby się uczyć, zdobywać wiedzę, informacje na temat świata. Nie korzystam zbyt intensywnie z portali społecznościowych, ale bardzo zależy mi na poznawaniu opinii osób myślących podobnie jak ja, w szczególności gdy podejmuję decyzje o jakimś zakupie. Interesuję się nowinkami, które pojawiają się na rynku.

NETWORKERS

Internet jest dla mnie ważny głównie ze względu na możliwość nawiązywania i utrzymywania relacji z innymi ludźmi. Prowadzę bardzo intensywny tryb życia zarówno zawodowego, jak i prywatnego. Korzystam z portali społecznościowych, aby pozostawać w kontakcie z ludźmi, z którymi trudno byłoby mi spotkać się w „realu”. Z Internetu korzystam głównie w domu. Jestem otwarty na kontakty z markami i poszukuję ciekawych promocji. Nie jestem typem osoby, której bardzo zależałoby na wyrażaniu swoich opinii online.

ASPIRERS

Dążę do stworzenia mojej osobistej przestrzeni online. Z Internetu korzystam od niedawna, ale zdążyłem już zachwycić się jego możliwościami. Obecnie moje aktywności w Internecie są bardzo ograniczone, ale bardzo staram się robić jak najwięcej, w szczególności za pośrednictwem urządzeń mobilnych.

FUNCTIONALS

Internet jest dla mnie po prostu funkcjonalnym narzędziem, nie zależy mi na tym, aby jakoś wyrażać siebie online. W Internecie przede wszystkim korzystam z emaila, sprawdzam newsy, sport, pogodę i robię zakupy. Zupełnie nie jestem zainteresowany prowadzeniem mojego życia społecznego online. Przejmuję się bezpieczeństwem moich prywatnych danych w Internecie. Jestem raczej doświadczonym internautą o długim stażu korzystania z sieci.

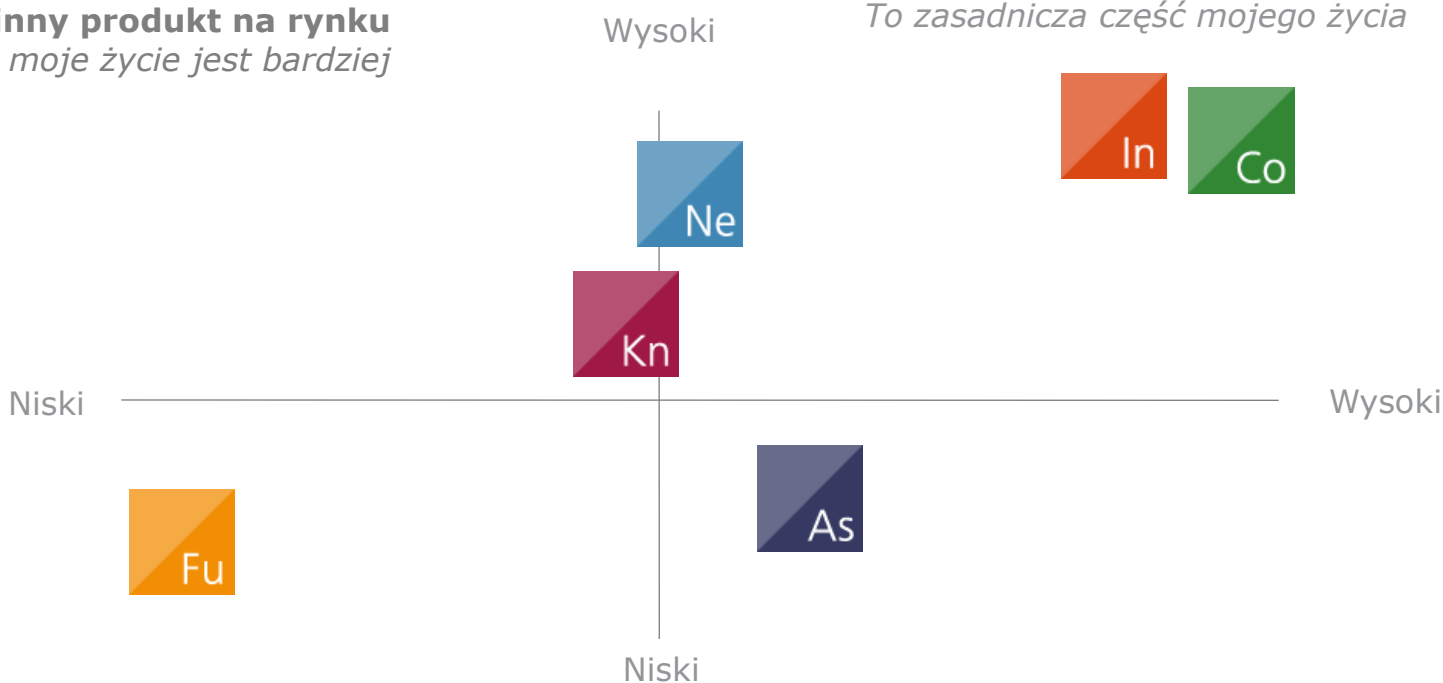
Digital Life: poziom konsumpcji Internetu oraz poziom zaangażowania w medium

Analiza przeprowadzona na wynikach własnych TNS Digital Life 2011

Internet jest towarem
jak każdy inny produkt na rynku
Sprawia, że moje życie jest bardziej efektywne

Internet jest kluczowy
To zasadnicza część mojego życia

Poziom zaangażowania

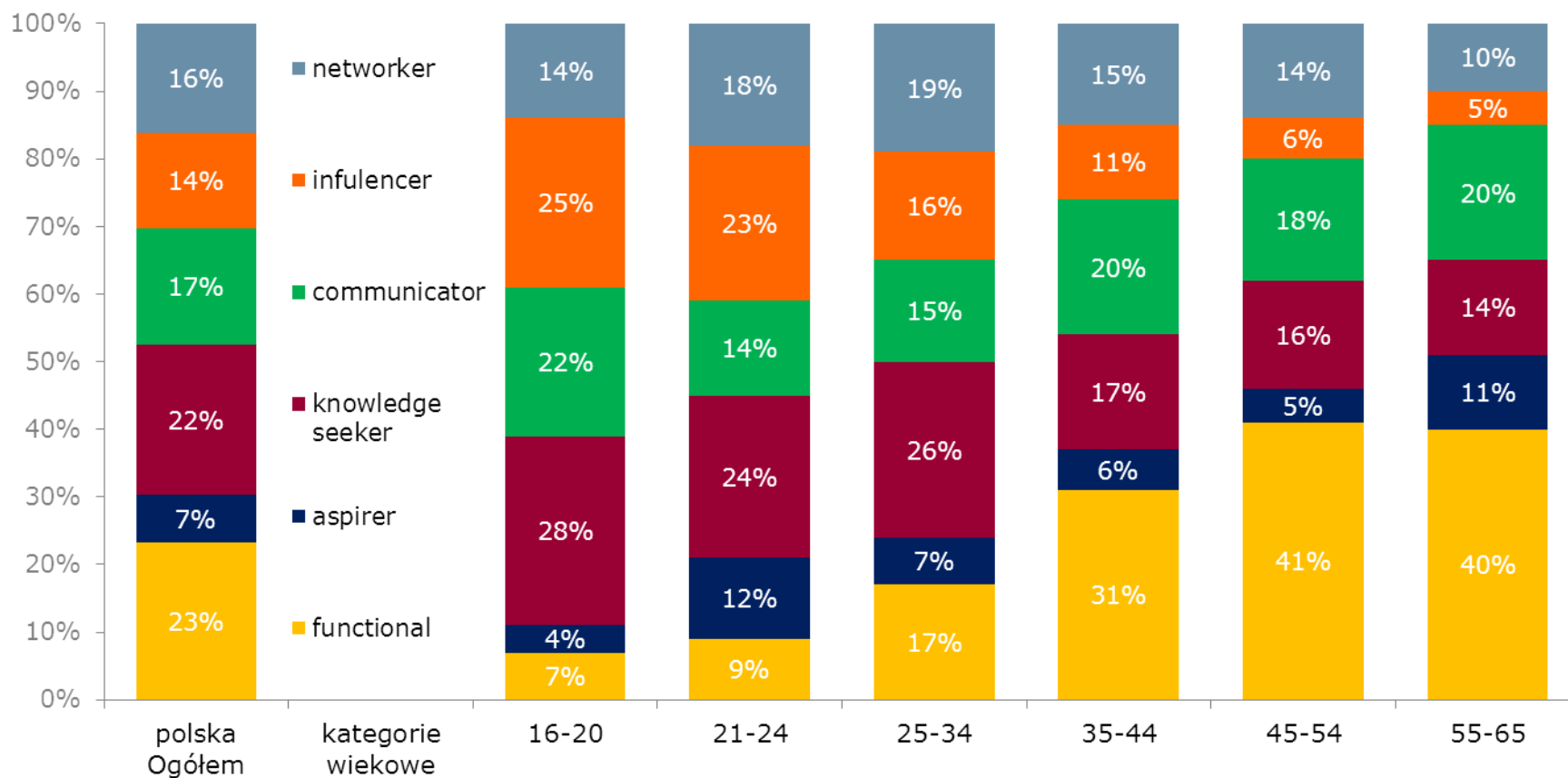
Internet nie jest aż tak istotny
Nie jest ważnym elementem mojego życia

Poziom konsumpcji

Internet jest aspiracyjny
Pomaga mi osiągnąć moje cele

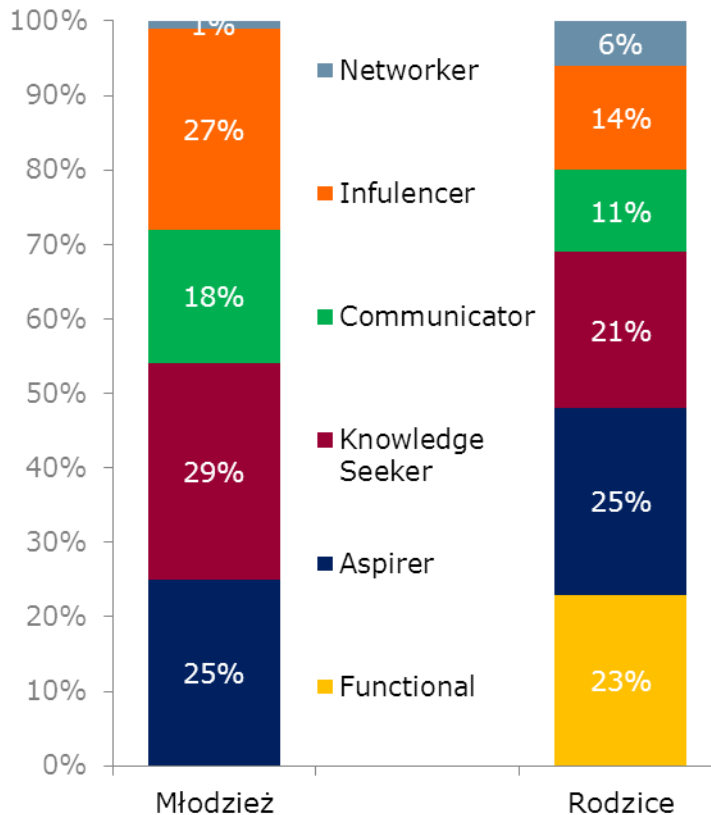
obraz polskiego społeczeństwa z perspektywy segmentacji TNS Digital Life

Segmentacja Digital Life 2011. Baza: Wszyscy respondenci.

młodzi Polacy (14-18) i ich rodzice w perspektywie segmentacji Digital Life

Wyniki na podstawie badania Kompetencje cyfrowe młodzieży w Polsce. Młodzież 600. Rodzice 505 (95 rodziców zadeklarowało, że w ogóle nie korzysta z Internetu i w związku z tym nie były im zadawane pytania na podstawie których obliczona została segmentacja)

Zgodnie z oczekiwaniami, udział poszczególnych segmentów wśród młodzieży i wśród rodziców jest odmienny. Wśród młodych nie wyróżnił się segment Functional, podczas gdy wśród rodziców jest to jeden z większych segmentów.

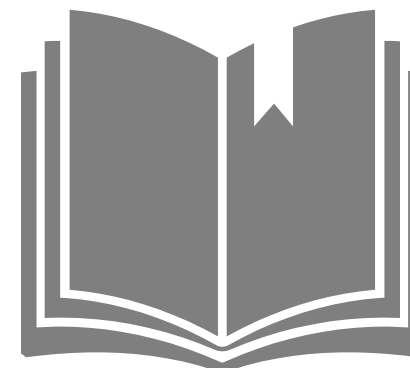
Obrazuje to zasadniczo inne podejście obu grup do wykorzystania Internetu w codziennym życiu. Dla dorosłych jest to jedno z wielu narzędzi wykorzystywanych na co dzień. Traktują to medium dużo bardziej użytecznie niż młodzi.

Wśród młodzieży największy segment to Knowledge Seekers. To zrozumiałe, zważywszy że zdobywanie wiedzy jest głównym zajęciem młodych ludzi.

Warto jednak zwrócić uwagę na stosunkowo duży udział segmentów charakteryzujących się dużym zaangażowaniem w Internet, tj. Communicators oraz Influencers

Przygotowując badanie , sięgaliśmy po następującą literaturę:

- **Kirwil, L.** (2011). *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo - część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II przeprowadzonych wśród dzieci w wieku 9-16 lat i ich rodziców.* Warszawa: SWPS – EU Kids Online - PL.
- **Siuda P., Stunża G.** (2012). *Dzieci sieci. kompetencje komunikacyjne najmłodszych.* Gdańsk: Instytut Kultury Miejskiej
- **Jasiewicz J.** (2012). *Kompetencje Informacyjne Młodzieży. Analiza – stan faktyczny – kształcenie nna przykładzie Polski, Niemiec i Wielkiej Brytanii.* Warszawa: Wydawnictwo SBP
- **Lipszyc J.** et al. (2012). *Cyfrowa Przyszłość. Edukacja medialna i informacyjna w Polsce – raport otwarcia.* Warszawa: Fundacja Nowoczesna Polska
- v. d. **Bergh J., Behrer M.** (2011). *Jak kreować marki, które pokocha pokolenie Y?* Warszawa: Samo Sedno
- **Boni M., Szafraniec K.** et al. (2011). *Młodzi 2011.* Warszawa: KPRM

dziękujemy

Fundacja
Orange

